

נצבים וילך וטהר לבנו

מענה על שאלות רבות בפרשה
זויל'עליהם מקוריים וזויל'וקים ע'צובים

נתרם ע"י ידידי
להצלחת
ניצן מני בת חדווה
יוסי בן סמדר
לשנה טובה ומבורכת וכל הישועות!!

ב"ה כבר יצאו לאור 4 כרכי "וטהר לבנו"
שמות - ויקרא - במדבר - דברים
ובס"ד כרך "בראשית" – לפני ר"ה אי"ה
ואנא התפללו להצלחת שותפי רבי אברהם בן שושן בס"ד תמיד

מתוך 10000 סמים נשארו בודדים ממשי, אצל המחבר יוחנן ריינר 0527120333 בבני ברק, "בחינים" ללומדים בספר

וטהר לבנו - נצבים

אתם נצבים היום

חובתו בעולמו לשלום בעצמו, **שמות האדם מן הבהמה אין כי הכל הבל**, לבד הנשמה הטהורה. אז ממילא יצא לנו, שללילה יש 2 משמעויות, א. מנוחה וצבירת כוח כהכנה לקראת היום. ב. אובדן השליטה העצמית כמסר שעלינו לשלוט על עצמנו בשעות היום. **ואולי** זה מה שמשא אמר לעם ישראל, הקללות והייסורים זה כמו הלילה שמחזק אותנו, כך עצם ידיעת הקללות והייסורים זה מחזק אותנו שלא נחטא חלילה.

וגם משה נתן להם מסר שהקללות והייסורים זה כמו לילה שזה אובדן השליטה העצמית, כי כאשר אדם מיוסר ונתון לקללות החמורות שבתורה אזי הוא לא מסוגל לחיות כפי רצונו אלא נשלט על ידי אחרים שמשחקים בו ומתעללים בו ומעבדים אותו כרצונם, וכך הם יעריכו את היום!! את הברכה שהם בשלווה ובריאים ויכולים לשלוט על עצמם ולא כבולים במחלות או בקללות ה' ישמור.

ומשה אומר להם, אם אכן תשלטו בעצמכם אין צורך בייסורים וקללות בפועל אלא יהיה מספיק בידיעה על הקללות והייסורים. **אבל** גם אם תכשלו ותפלו ותסבלו מייסורים וקללות, ברגע שתרגישו שאתם נשלטים על ידי כוחות אחרים זה יגרום לכם להתייצב מאחורי השם בכל הכוח ולחזור אליו בלב שלם בכדי שיאיר לכם היום ותחזרו לשלוט על עצמכם כראוי. **כי** ברגע שתקלטו את המסר כראוי ותפעלו נכון אזי ייגמר הלילה ויתחיל להאיר לכם, ושוב תקומו ותתייצבו לפניו. **ואכן** אומרים **בהגדה של פסח** "קרב יום אשר הוא לא יום ולא לילה", שבעתיד לבוא נהיה כל הזמן בלי ניסיונות לעשות רע, אז אין כבר משמעות ליום וללילה.

וחשבת בדרך רמז, שאומרים בתפילת שחרית, "יצור אור ובורא חושך – עושה שלום ובורא את הכל", וראיתי שמקשים (קובץ שיעורים) שהרי חושך לכמה דעות זה רק העדר אור ומה שייך בזה לשון בריאה??? **ואולי** הכוונה, לרמז שה' ברא ויצר את המציאות הזו שבו בחושך ישנים ויש גוף חי אבל בלי נשמה – שליטה עצמית, אבל שניהם נבראו למטרת שלום – שלימות, שכך האדם יהיה מושלם וידע להעריך ולנצל את השליטה העצמית שלו, ובסוף הכל יהיה יום אחד ארוך שהוא לא לילה.

ויהי רצון מלפני אבינו שבשמים שלא נגיע לידי ייסורים וחלאים רעים וחס ושלום לא להגיע אפילו לנגיעה בקללות חלילה, אלא נשלוט על עצמנו כראוי ביראת שמים טהורה ובשבירת המידות הרעות, ונזכה ללמוד וללמד לשמור לעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך באהבה.

נצבים למען הקים אתך היום לו לעם והוא יהיה לך לאלקים כאשר נשבע לאבתך

תהיו לי לעם, ולמרות שזה לא בידי אלא בידכם ובהחלטתכם, בכל זאת השבועה שלי שאתם תהיו לי לעם.

והכוונה היא שאני אעשה את כל מה שבאפשרותי לעשות שתשמרו על התורה והמצוות, ולדוגמא הנה כל מה שהקב"ה העמיד את עם ישראל לברכות וקללות בהר גריזים ובהר עיבל, בכדי להעמידם על דרך טובה.

ויש גם דרך נוספת לפרש ש"ואתם תהיו לי לעם" זה לא חלק מהשבועה של בורא עולם, אלא זה החלק והצד של עם ישראל בהסכם ובשבועת השותפות, שבורא עולם אומר שכפי שאני נשבעתי עכשיו תורכם להישבע להיות נאמנים לי, ואם נפרש כך יש כאן חידוש נפלא ביותר.

שלמות שאין ביד בורא עולם להכריח אותנו ליראת שמים, וגם זה לא מחובתו שאנחנו נקיים את חלק השבועה המוטל עלינו, בכל זאת בורא עולם עושה את המקסימום מכל הכיוונים בכדי לעזור לנו לקיים את חלקנו בשבועה. **בכדי** שכך חלקו בשבועה אכן יתבצע בפועל, כי בורא עולם חפץ בשותפות זו שתצא לפועל בזכות האבות הקדושים.

ונלמד מזה, שגם אנחנו נעשה את כל מה שביכולתנו לעשות, ובאמת את כל מה שביכולתנו לעשות!!! **בכדי להצליח לקיים את חלקנו בשבועה להיות עם ה', וכשם שבורא עולם שאין בידו לתת לנו יראת שמים, ובכל זאת עשה כל מה שביכולתו לקדם אותנו ליראת שמים.**

כל שכן אנחנו שיראת שמים בידנו היא, ודאי שעלינו להשתדל מכל הכיוונים ובכל האפשרויות לחייב אותנו להתקרב לבורא עולם ולקיים את השבועה שלנו להיות העם שלו.

כתב רש"י "היום", כיום הזה שהוא קיים והוא מאפיל ומאיר, כך האיר לכם **וכך עתיד להאיר לכם**, והקללות והייסורים מקיימים אתכם ומציבים אתכם לפניו. **ונשאלת** השאלה, הרי באותו מטבע לשון אפשר גם לומר להיפך, שכשם שלילה בא והולך כך הוא עתיד לבוא ולחזור, ואם כן במה ניחם אותם משה רבינו על חלק היום שחוזר, הרי כך גם הלילה??

ונראה לתרץ, שמשא טען לעם ישראל שנכון שיש יום ויש לילה, אבל מה העיקר שיש לנו בחיים??? ברור שהיום!!! **כי הלילה רק מסייע ליום**, שעל ידי שאדם נח וישן יש לו כוח ביום לעבוד במרץ, אז גם כאן העיקר זה הברכות ואילו הקללות זה כמו הלילה שנותן לנו כוח, **כי בגלל פחד הקללות בן אדם יתאמץ לעבוד את בורא עולם כראוי. ואכן** כל יום צריך חיזוק מחדש, וכן כל יהודי חייב לרענן את אימת העונש שלא יתרופף בו הפחד לעשות עבירה, אלא זה יהיה אצלו כמין חומת ברזל שלא ייתכן ולא אפשרי לעבור עבירה חלילה.

ובעצם למה בכלל ה' הצריך שיהיה לנו לילה?? והאם לילה זה טוב כי זה מרענן, או שזה סמל לרע??? ובכלל מה קורה לאדם כשהוא ישן בלילה?? **ואכן** יש לחקור מה חסר לאדם כשהוא ישן?? הרי הוא נושם לפעמים גם בקול רם מידי (עד כדי כך שאפילו השכנים יכולים להעיד), לדבר??? הבני בית יכולים להעיד, לשמוע??? ודאי הוא שומע, שהרי יש שעות מעורר, לחשוב??? ודאי הוא חושב שהרי יש חלומות והמוח פעיל בהם מאוד, אז מה בכל זאת חסר בו??? **כי** אם אדם כך יחיה כל חייו בתרדמת, זה כמוות בחיים!!! ולמה?? מה חסר בו?? הרי יש בו הכל!!!

התשובה היא שבשינה חסרה בו ה"שליטה העצמית"!!!! וזה בעצם הנשמה!!! וזה בעצם האני שבתוכי!!! כוח השליטה העצמית שבי!!! **ואולי** לכן יש אנשים שמפחדים מהחושך ומהלילה שיש בשינה, כי הם מפחדים לחוש חסר אונים חסרי שליטה עצמית.

ולכן בורא עולם ברא את הלילה ואת השינה בכדי שאדם כל יום ירגיש שהשליטה העצמית שבו נעלמה, ובבוקר כשהוא מתעורר חוזרת לו הנשמה - "השליטה העצמית", וזה ממחיש לו את

אתם נצבים – לשבועה, וכתב רש"י שבורא עולם מסביר לעם ישראל שהוא נאלץ להשביע אותם, ולהכניסם בברית ולכל תהליך נתינת הברכות והקללות, **כי בורא עולם נשבע לאבותינו שהוא יהיה לנו לאלוקים ואנחנו לו לעם.**

ולכאורה יש להקשות, הרי הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים, ואם כן ממילא זה לא תלוי בבורא עולם שנהיה צדיקים – ונתנהג כעם ה'!! אז לכאורה בורא עולם לא נשבע והתחייב שעם ישראל יקיימו חלקם???

אלא צריך לפרש את השבועה שהכוונה שמצדו הקב"ה, מוכן ומזומן לקיים חלקו בשותפות, אבל אם ישראל לא יעשו חלקם אין זאת הפרת השבועה מצד בורא עולם אלא מצד ישראל.

אבל אם כן מדוע חייב היה הקב"ה בגלל השבועה לטרוח ולהשביע את עם ישראל ולהכניסם בברית הברכות והקללות, הרי אין השבועה של בורא עולם מחייבת אותו יתברך לקיים את צד השותפות של עם ישראל??? אז מה כוונת רש"י כאן???

אלא הדברים פשוטים שבורא עולם טוען, אני נשבעתי לאבות הקדושים שלא רק שאני **אחיה** לכם לאלוקים, אלא גם שאתם

וטהר לבנו - נצבים

כאשר נשבע לאבותיך - המשך

אז כ"ש שאנו חייבים לעשות מעל ומעבר למחויבות שלנו בגלל אבותינו הקדושים, בכל הדרכים והאפשרויות לקיים את חלקנו בשבועה להיות עם ה', **כי אנחנו בכל יום בתפילות משתמשים בזכות אבותינו הקדושים**, אז יש לנו חובת הכרת הטוב כלפיהם להתאמץ בכל כוחנו מעל ומעבר. אבל לכאורה כלפינו לא שייך מעל ומעבר לחובתנו, כי אנחנו חייבים לעשות הכל!!!

אמנם כאמור בתפילה ה' האיר את עיניי שגם כלפינו שייך לעשות מעל ומעבר, והוא שלא רק נחזק את עצמנו להיות יראי ה' ושומרי תורה ומצוות, אלא גם לדאוג בכל הכוחות והדרכים שגם אחרים ובעצם כל עם ה' יהיו צדיקים ויראי שמים, וזאת גם כהכרת הטוב לאבותינו שזכותם מגן לנו כל יום, וכידוע מי שמחזק אחרים מתחזק בעצמו, כי זכות הרבים בו, והדברים ידועים ובדוקים ביותר.

ועלינו לזכור בתקיעת שופר של ראש השנה, עד כמה שאנחנו משתמשים בזכות עקידת יצחק, אז איפה הכרת הטוב??? קדימה!!! לכן אנחנו בכל הכוחות נשקיע לתקן את עצמנו ואת האחרים, כך שכולנו נהיה עם ה' ושומרי תורתו ומצוותיו, ואז נזכה לשופר של משיח בקרוב ממש בימינו ומתוך שלוה ובלי חבלי משיח ח"ו אמן ואמן.

ומל השם את לבבך ואת לבב זרעך לאהבה את ה' אלוהיך בכל לבבך ובכל נפשך

התורה מקבלים פחד מעוצמת גדלות הבורא, וזה לא קשור ליראת העונש אלא היא יראת הרוממות העדיפה והמועדפת שדרגתה גבוהה מאוד. **ובעצם** כך גם יהיה לעתיד לבוא, שבורא עולם ימול את ליבנו לאהבה את ה'. שהרי יש לתמוה למה לא כתוב ליראה, ולמה?

כי גם לעתיד לבוא המילה שעושה בורא עולם לליבנו זה יהיה על ידי אהבת התורה ומתיקנות שזה יביא לנו בוודאות אהבת ה' ויראת הרוממות, כמו שכתוב "הנה ימים באים נאום ה' אלוהים ונתתי רעב בארץ, לא רעב לחם ולא צמא למים, כי אם לשמוע את דברי השם", והיות ויש רק רעב אחד וצימאון יחידי לשמוע את דברי ה' לכן ממילא בן אדם יתמסר לאהבת ה' כי אין אהבה אחרת אין תאוה אחרת, רק זה.

מלבד זה עם ישראל יקבל יראת שמים הגבוהה, ולא מדובר על יראת שמים מחמת יראת העונש כי **אכן כבר לא קיים "עונש" לעתיד לבוא**, אלא יראת הרוממות, על ידי שישמעו את קול ה' תמיד, ושמיעת קול ה' מכניס יראת שמים כפי שהעיד הקב"ה מפורש על כך שמות כ' ט"ז.

וגם בימינו קיום המצוות ולימוד התורה ולחדש חידושי תורה וגילוי עומק התורה, מכניס בנו אהבה עצומה לבורא עולם, אבל אם יש בנו גם אהבה למעדנים ולעבירות, לפעמים אהבה זרה זו גוברת. ולכן אמרו חז"ל בתדא"ר פ"ח "עד שאדם מתפלל שיכנס תורה לתוך גופו, יתפלל שלא יכנסו מעדנים לתוך גופו", לכן עלינו להתנתק מתאוות ופינוקים עד כמה שאפשר, כי אז מתיקות התורה תשתלט עלינו במהירות ותדחוף אותנו תיכף לאהבתו ויראתו.

וזכור נזכור, שחזרה בתשובה הופכת את העבירות שעשינו במזיד לשוגג, ואת העבירות שעשינו בשוגג זה הופך לזכויות, אבל כל זה כשחוזרים בתשובה מתוך פחד ויראת העונש, אבל כשחוזרים בתשובה מתוך אהבת הבורא יתברך ויראת גדלות הבורא אזי המזיד גם נהפך לזכויות.

וייתכן שלכן בראש השנה - יום הדין אנחנו לא חוזרים בתשובה מתוך פחד ויראת העונש למרות שזה "יום הדין", כי בחזרה בתשובה רגילה מתוך פחד, עדיין המזיד יישאר לנו כשוגג, אלא מתחזקים בעוצמת "המלך", באהבת ויראת גדלות ועוצמת בורא עולם, שכך הכל נהפך לזכויות אמן ואמן.

בשמעו את דברי האלה והתברך בלבבו שלום יהיה לי כי בשרירות לבי אלך

שהרי בעצם כל יהודי מאמין כשהוא חוטא הוא מדחיק את ידיעת העונש, כי היצר בוער בקרבו ורצונו עז למלאות את תאוותו בצימאון, וכי על כולנו לא יאבה ה' סלוח?? **כנראה** יש כאן נקודה מיוחדת שחטא אדם זה שמדובר עליו בפרשה, שלכן הוא שונה משאר חוטאים מחמת יצרם הרע, ואם כן עלינו לברר מה היא הנקודה??

והנה בספר כתנות אור לבעל "פנים מאירות", הסביר הסבר נפלא על הפסוק "כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך היום לא נפלאות הוא ממך ולא רחקה הוא בפין ובלבבך לעשתו". שהרי יש לתמוה, מדוע התורה מאריכה כל כך בתיאור עד כמה התורה והמצווה לא רחוקה ממך, שלא מעבר הים ולא בשמים אלא קרובה היא??

ותירץ על פי הגמרא גיטין פ"ד "שאם אדם גרש אישה בתנאי שתעלה לרקיע או כל תנאי בדבר שאינו מציאותי, אזי תנאו בטל והגט גט בלי כל התנאים", כי כל מה שלא שייך לקיימו זה

קודם שאלנו, מדוע טרח ה' להשביע אותנו ולהכניסנו בברית של ברכות וקללות, הרי ממילא אין זה בידו לשלוט על יראת השמים שלנו, כי הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים, ואם כן רק עלינו עצמנו לפעול לקיים חלקנו בשבועה ולהיות יראי שמים, ומה סיבת טרחת ה' לדאוג לצד שלנו בקיום השבועה??

וייתכן, שרק בגלל אהבת ה' לאבותינו הקדושים, שלכן מודגש שמותם "לאבתך אברהם יצחק ויעקב", רק לכן ה' מתאמץ לעזור לנו ולתת לנו את כל הכלים להצליח לקיים את חלקנו בשבועה להיות לו לעם. **ובתפילה** בברכת מגן אברהם התחננתי לה' שיאיר את עיניי שיצא חיזוק גם מהסבר זה, וה' שומע תפילת כל פה ברחמים, העיר עיניי וחשבתי שאם ה' בגלל אהבתו לאבותינו הקדושים עושה הכל מעבר למחויבות שלו לקיים את צד השבועה שלו.

כתב הרמב"ן שהפסוק מדבר על ימות המשיח, שאז ה' יסיר מאתנו את לב האבן וייתן לנו לב בשר, וכבר לא תהיה בחירה לאדם אלא "ויטו כולם שכס אחד לעבדך". אבל כל עוד המשיח עדיין לא בא לצערנו, יש לנו בחירה חופשית, כי הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים, ולכן עלינו להתאמץ למול בעצמנו את לבבנו ולעבוד את ה' עם יראת שמים.

אבל כידוע השאלה המפורסמת, הרי מתפללים "הוא יפתח לבנו בתורתו, וישם בלבנו אהבתו ויראתו ולעשות רצונו ולעבדו בלבב שלם", והרי אין בידי הקדוש ברוך לתת לנו יראת שמים??? **והתחדש** לי בתפילה דבר נפלא, שאחרי שיש "קדשנו במצוותיך" - שבורא עולם נותן לנו להתלהב ולחוש את קדושת המצוות, ואז מתקיים "ותן חלקנו בתורתך", שהקב"ה פותח את לבנו בשערי חכמה בינה ודעת, ונותן לנו להתלהב בתורה הקדושה וממתיקתה ומעומקה ומחידושי התורה.

וזה מכניס בנו אהבה עצומה לבורא עולם, מחמת מתיקות תורתו - **שבענו מטובך**, וזה נותן לנו חשק עצום להתקרב לבורא - לנותן התורה המתוקה מדבש. וגם על ידי גילוי עומק חכמת

המפרשים שואלים, איך ייתכן שאדם שעושה עבירות שידע מה עונשם בכל זאת מברך את עצמו "שלום יהיה לי"? **שהרי** אם הוא לא מאמין בקללות אז היה צריך להיות כתוב פשוט "ואינו מאמין לקללות" ואין צורך להאריך ולתאר עוד, ואם הוא כן מאמין בקללות אז איך הוא מסוגל להתעלם ולדחוק הצידה את הקללות שמאמין בהם, ובכל זאת להתברך בלבבו "שלום יהיה לי", מאיפה לו הביטחון שלמרות שיש קללות הוא בכל זאת מוגן???

וגם משמע מהפסוק שהסיבה לברכה שיהיה לו שלום זה כי בשרירות ליבו הוא הולך, וכי זה סיבה לפטור מעונש?? זה אולי סיבה לחטוא ולהתעלם ולדחוק את הידיעה המפחידה של הקללות, אבל בוודאי לא סיבה לברכה ששלום יהיה לו??? **ועוד** יש להקשות, למה "לא יאבה השם סלוח לו ומחה ה' את שמו והבדילו ה' לרעה", מה בדיוק נקודת הפשע החמורה שעשה זה יותר מכל אדם בישראל שחוטא מחמת תאוה למרות ידיעת העונש???

וטהר לבנו - נצבים

רחוקה היא בשום צורה משום יהודי, אלא לעולם קרובה היא מאוד, כי באמת לכל יהודי יש כוח לנצח את יצרו בסייעתא דשמיא אם אכן ירצה בכך.

והיות וההיתר של רשע זה באה מכוח הטענה שהוא שונה מכולם כי היצר הרע שלו יותר שרירי וחזק משל אחרים, לכן הקללות חלים רק עליהם ולא עליו. **לכן** מידה כנגד מידה - **"והבדילו השם לרעה"** שלא הם יהיו תחת הקללות כפי טענתו אלא דווקא הוא!!! ולכן - **"ומחה ה' את שמו"** שכפי שהוא מחק ממנו את הקללות לכן הוא יהיה מחוק.

וזה **"שורש פרה ראש ולענה"**, שעוקר את הצורך להילחם ביצר הרע וזה עוון חמור מאוד, כי זה לא עבירה שטחית וחד פעמית ומזדמנת, אלא עבירה עם שורשים עמוקים, עם קביעות לעבירות בטענות שלי הכל מותר, רח"ל.

ולחזק את יסוד הדברים, שמעתי **שרבי יחזקאל אברמסקי** זצ"ל אמר פעם בשיחה למתחזקים, שה' התיר יפת תואר כי לא דיברה תורה אלא כנגד יצר הרע, וכפי שדרשה הגמרא שמוטב יקחנה בהיתר ולא יקחנה באיסור. **ומזה** נלמד שאכן **התורה יודעת שיש מצבים שהניסיון קשה מאוד** על האדם עד כדי כך שאינו מסוגל להתגבר עליו, אבל זה **רק במקום אחד ולא יותר**, נקודה!!! **שבשאר** מקומות הבורא שיודע את יצרנו ומכיר את הקושי שלנו ובכל זאת הוא לא מתיר לנו שום איסור, **"כי קרוב אליך הדבר בפך ובלבבך לעשותו ולא בשמים היא"**.

ללמדנו, שלעולם אל תאמין ליצר הרע, הוא ינסה להתיר לך איסורי תורה ב 150 טעמים של היתר, כי כגודל הניסיון כך גודל בקיאותו וגאונותו להתיר לנו את האיסור, פתאום הוא ממש כבר יודע את דעת עליון, ועל פי שטויות שהוא מבלבל אותנו הוא מתיר לנו עבירות חמורות ה' ישמור, ונזכור! לעשות עבירה מחמת שהתרת לך זאת - זה מכעיס נורא את בורא עולם, כבעש שמתואר בתורה **"ייעשן אף ה' וקנאתו באיש ההוא"**.

ולכן הזהר מאוד מעוון חמור זה, ולפחות תדע שחטאת מאוד לאביך שבשמים ואתה חייב להפסיק מחטאך ולחזור בתשובה שלימה ולכפר על כל חטאך, ורק חזק ואמץ תאמין ותזכיר לעצמך בכוח גם בשעת ניסיון שזה אסור באמת בלי שום צד היתר. ותדמיין ותמחיש לעצמך כל הזמן כפי שהאדמו"ר מגור בעל ה"שפת אמת" אמר שהוא מרגיש שכאילו יש מחיצת ברזל עד לשמים בינו לרכוש הזולת, ובעצם בינו לכל עבירה!!! אין מעבר - אי אפשר לחטוא ולא שייך להמרות פי ה', וכך תצליח ותתעלה בעזרת ה' אמן ואמן.

והתברך בלבבו - המשך

הצליח בכל זאת לקיים כמה מצוות, והוא סבור שהוא כאחד הצדיקים אשר בארץ ושכרו מובטח. **ולכן** **"לא יאבה השם סלוח לו"**, וכי מדוע הוא סבור שמגיע לו שכר כי חלק מהמצוות הוא קיים!!? הלא זה שיא החוצפה למחוק ולהתיר חלק מהעבירות בטענה שאתה פטור ולא צריך לקיים אותם, ובכל זאת לדרוש שכר על חלק שאתה מואיל בטובך לקיים כי זה מתאים לך ונחמד לך לחיות עם חלק מהמצוות. **ולכן** הקב"ה מודד לו מידה כנגד מידה - **"ומחה ה' את שמו"** שכפי שמחקת ממך את הקללות וחלק מהמצוות אתה גם תהיה מחוק.

לכן למרות כל הקושי בכל כוחנו נילחם ביצר הרע, ולעולם לא נגיד שזה בלתי אפשרי להתגבר, כי זה שקר מוחלט!! **ואם** נכשלו לא נצטדק בטענה שה' יודע שזה מעל לכוחותיי ובאמת לא הייתי מסוגל, אלא תאשים את עצמך: כשלתי, עויתי, פשעתי, ועלי לבכות ולחזור בתשובה ולא לחזור על עווני, ועלי לשמור מרחק מכל דבר שעלול להביא אותי לידי ניסיון קשה.

והתברך בלבבו - בדרך אחרת

"לא יאבה ה' סלוח לו", כי לא רק שאתה מרמה את עצמך בטעות שורשית ומתיר לך איסורים בטענה שמצבך קשה, אלא אתה גם שמח בגלל זה!!!!

וזה יותר גרוע מאדם שמשתוקק שיאנסו אותו לעבור על עבירות שעליהם לא חל הכלל יהרג ועל יעבור, לדוגמא: הוא שמח כשאנסוהו לעבור על חילול שבת. **וכמו** שפירש האדמו"ר מקוצק בפרשת כי תבוא **"תחת אשר לא עבדת את השם בשמחה"**, שלא די בכך שלא עבדת את השם, אלא עוד שמחת שאתה חי בפריקות עול רח"ל, ועל דבר זה כתוב שבאים כל הקללות השם ישמרנו.

ללמדנו, שלפחות לא נאבד את הדרגה של רשעים מלאים חרטה, כי רשעים אלו יש להם תקווה לחזור בתשובה, ואם נפלנו נהיה בעצב ולא נרמה את עצמנו פתאום לעבוד את השם מתוך שמחה כאלו לא קרה דבר, אלא חייב להיות לנו כאב לב עמוק ודוקר על עבירה שנכשלנו וכמה שיותר יכאב לנו וכמה שיותר נכאיב לנו כך ייתכן שלא נשוב ונחזור לחטוא בעבירה זו.

לא בשמים היא ולא מעבר לים היא - הלכה למעשה

גייטין שהאומר הרי זה גיטך על מנת שתעלי לרקיע הרי היא מגורשת והתנאי בטל, ואם כן איך הייתה מחשבה שנחייב בן אדם לעשות את הבלתי אפשרי??? **ואפשר** לתרץ זאת שהכוונה

דברים בטלים. **ולכן** מודיע לנו בורא עולם בהרחבה ובאריכות שיהיה ברור לנו חד משמעי, שהתורה והמצוות זה לא בשמים, זה לא מעבר לכוחות שלנו ולא מעבר למציאות, ולכן כל התנאים של הברכות והקללות קיימים ואינם בטלים.

ועל פי זה נתרץ את עונו של המתברך בלבבו, שאכן מדובר באדם מאמין בה', וגם מאמין שיש ברכות ויש קללות, רק הוא עושה עבירות בלי פחד מעונש וטוען ששלום יהיה לו, כי יש לו היתר מיוחד, וההיתר הוא **"בשרירות ליבי אלך"**, ולמען ספות את הרווחה את הצימאון.

דהיינו שהוא טוען שאצלו היצר הרע חזק מאוד ושרירי מאוד, וגם אצלו זה צמא לעבירות שהוא בלתי נשלט ואין לו סיכוי לנצח את היצר הרע, ולכן היות ואצלו התנאים לנצח את היצר הרע הם בגדר תנאים לא מציאותיים, על כן כלפיו כל התנאים של הקללות לא חלים ואין להם תוקף כאילו דרשו ממנו לעלות לשמים או לעבור ברגליו במים אל מעבר לים. **ועל** אדם כזה בורא עולם כועס מאוד, כי הוא לא כאדם שנכשל בעבירה ויודע שזה לא בסדר ושהוא ייענש על זה, רק שהוא דוחק מחשבה זו ממנו בעת שהיצר תוקף אותו כפי שמצוי לצערנו אצל החוטאים.

אלא רשע זה בא בטענת שקר, שבה הוא מתיר לעצמו את כל העבירות, והוא נועל לעצמו על ידי השקר את שערי התשובה ואת עבודת ה' ומלחמת היצר. **והוא** גם כופר ביסודי התורה, כי התורה כתבה במפורש שהתורה והמצוות וכל היהדות לא

ואולי אפשר לפרש בדרך נוספת על חומרת אותו אדם, שאדם זה כאמור קודם טוען שהוא לא יקבל עונש על העבירות כי הלב שלו שרירי בתאוות, וכאמור זה משמש אותו כתירוץ וכהיתר שאיסורי התורה הם מעל לכוחותיו ולא מציאותי שיתגבר על יצרו.

אבל אדם זה חצוף גדול הוא, כי על המצוות שהוא כן עושה, הוא מברך את עצמו ודורש שמגיע לו שלימות בחיים, חיי עושר ואושר ושכר עצום בעולם הבא, כי הוא טוען שלמרות שהוא שבוי ביד יצרו החזק ממנו, בכל זאת הוא בצדקתו הרבה!!!

לכן למרות כל הקושי בכל כוחנו נילחם ביצר הרע, ולעולם לא נגיד שזה בלתי אפשרי להתגבר, כי זה שקר מוחלט!! **ואם** נכשלו לא נצטדק בטענה שה' יודע שזה מעל לכוחותיי ובאמת לא הייתי מסוגל, אלא תאשים את עצמך: כשלתי, עויתי, פשעתי, ועלי לבכות ולחזור בתשובה ולא לחזור על עווני, ועלי לשמור מרחק מכל דבר שעלול להביא אותי לידי ניסיון קשה.

ייתכן שאולי עדיין אפשר ללמד קצת זכות על אדם שיש לו יצר הרע עצום ושרירותי הלב וצימאון אדיר לעבירות, ואפילו נלמד עליו זכות שהיצר מטעה אותו. **אבל** כאן מדובר על אדם שגם מתברך בלבבו, שהוא שמח ומאושר בכך שיש לו יצר חזק כזה, כי הוא נהנה ושמח שיש לו תירוץ לפי טעותו, שהוא במצב שנפטר מעול מלחמת היצר.

והוא לא עצוב ושובר מזה אלא אדרבה, הוא מברך את יצרו, תודה לך שאתה יצרי, כי ככה אוכל להשתולל בעבירות בלי נקיפות מצפון, ולהרוות את צימאוני לגמרי עד שאהיה רווי מרוב עבירות הרבה מעל לצמאוני.

ללמדנו, שלפחות לא נאבד את הדרגה של רשעים מלאים חרטה, כי רשעים אלו יש להם תקווה לחזור בתשובה, ואם נפלנו נהיה בעצב ולא נרמה את עצמנו פתאום לעבוד את השם מתוך שמחה כאלו לא קרה דבר, אלא חייב להיות לנו כאב לב עמוק ודוקר על עבירה שנכשלנו וכמה שיותר יכאב לנו וכמה שיותר נכאיב לנו כך ייתכן שלא נשוב ונחזור לחטוא בעבירה זו.

כתב רש"י: שאילו הייתה בשמים היית צריך לעלות אחריה וללמדה. **ולכאורה** איך דורש זאת רש"י, הרי העושה תנאי שאין שייך במציאות לקיימו, התנאי בטל!! **וכאמור** לעיל עפ"י הגמרא

וטהר לבנו - נצבים

העיקר המאמץ ורחמנא ליבא בעי, ואכן זה ניסיון עצום להתאמץ ולא להגיע להישג הנדרש.

ג. כמו שהגיעו בחללית לשמים, אז אם ה' היה דורש היינו מגלים דרכים בדרך הטבע לעלות לשמים, אבל ה' לא רצה שנעסוק במחקרים על הטבע במקום ללמוד תורה ממש, וזרק אותנו היישר לדרך הגמרא.

ד. האדמו"ר בעל החידושי הרי"ם מגור אומר שגם לפי המסקנה שלא רחוקה היא ממך, בכל זאת עלינו לקיים את התורה במחשבה שבכל מחיר אנחנו נקיים אותה, גם במצבים בלתי אפשריים גם היא בשמים, בבחינת "נעשה ונשמע". ואכן כשמקיימים את התורה והמצוות עם החלטה כזו אזי גם בעת ניסיון קשה שאכן נדמה עצמו לנו כבלתי אפשרי לנצחו, אנחנו כן נוכל לנצחו יותר בקלות, כי כבר הורגלנו במחשבה לקיים את התורה גם אם היא בשמים ובמצב בלתי אפשרי.

זכמו שהגמרא ברכות סא' מספרת על רבי עקיבא, כשהרגהו הרומאים באכזריות רבה היה מקבל עול מלכות שמים, שאלו אותו תלמידיו עד כאן!! וכי בייסורי תופת שמסרקים את בשרך במספרות של ברזל במקום להתפתל ולצרוח מכאבים אתה עדיין מסוגל להתרכז ולקבל על עצמך עול מלכות שמים?!! ענה להם רבי עקיבא: כל ימי הייתי משתוקק מתי יבוא לידי לקיים מצוות "בכל נפשך" - אפילו הוא נוטל נפשך" ועכשיו כשהגיע מצב כזה לידי איך לא אשחמ ואקבל עול מלכות שמים, כי סוף סוף אני מקיים את מצוות "בכל נפשך" כפשוטו הלכה למעשה.

ללמדנו, שכגודל ההכנה הנפשית כך גודל ההצלחה, ולכן אם כל חיינו גם בזמנים רגועים נחיה בהחלטה שתעמוד מול עינינו שאנחנו בחיים לא נחטא בחטא הידוע לנו, ממילא גם בעת ניסיון קשה כוח ההחלטה שעמדה מול עינינו כל הזמן הרגוע, תסייע לנו בעוצמה להמשיך ולבצע את ההחלטה שאני בחיים לא חוטא בחטא זה בכל מצב!!!

ונזכור שרבי עקיבא הצליח בקלות יחסית להתגבר, כי כל חיינו הכין את עצמו למצב כזה, אז בדורנו שניסיונות קופצים עלינו בקלות להשמידנו לגמרי, ודאי חייבים אנחנו לחיות בהחלטה ברורה נגד עינינו שאנחנו לעולם לא נחטא ח"ו, ובעזרת ה' נעשה ונצליח אמן ואמן.

לא בשמים היא ולא מעבר לים היא - המשך

קושי עצום בלי השוואה בכלל למעבר לים, ולפי זה לכאורה התורה הייתה צריכה להקדים את "מעבר לים" הקל, ואחרי זה לכתוב את הקשה יותר בסוף "לעלות לשמים"!!!

ואולי כוונת התורה ללמדנו, שאילו ציוונו ה' להוריד את התורה מהשמיים, שאדם לא יאמר שזה לא שייך ולא מציאותי, אלא כשם שבאנייה שייך להגיע במציאות כך תאמין שגם לשמים שייך לעלות אילו ציוונו ה' על כך.

הנסתרות לה' אלו קינו, והנגלות לנו ולבנינו עד עולם לעשות את כל דברי התורה

אבל גם היום בזמנינו מלבד הניסים הנסתרים יש גם ניסים גלויים, כי עד היום ועד עולם יש ויהיו יהודים החיים בדרך התורה והמצוות, וזאת למרות כל הצרות והגלויות, ולמרות שבכל דור ודור עמדו ועומדים עלינו לכולותינו ברוחניות ובגשמיות, בכל זאת בניסי ניסים אנחנו קיימים לנצח ושומרים את כל מצוות השם. וזה נס עצום ונפלא ביותר. ואולי זו כוונת סיום הפסוק "והנגלות לנו ולבנינו עד עולם לעשות את כל דברי התורה הזאת", שלמרות שנהיה בגלויות בין העמים כפי שכתוב בפסוקים הקודמים, עדיין לנצח נישאר באמונה ונקיים את כל המצוות כראוי.

והנגלות לנו ולבנינו עד עולם - הניסים הגלויים - המשך

ואכן ניסים שכאלו - ניסים ברוחניות אנחנו חייבים כל הזמן, כי ניסים כאלו בודאי אינם מורידים מהזכויות.

כמאמר הגמרא סוכה נ"ב בכל יום יצרו של אדם מתגבר עליו ולולי הקב"ה עוזרו אין יכול לו, וכתוב כאן מפורש שבלי ניסים חד משמעי - אי אפשר להצליח.

כי במלחמת היצר חייבים ניסים כל הזמן, ועל כל מעלה ועליה רוחנית יש להודות לקב"ה על שמציל אותנו מהיצר הרע ונותן לנו להתעלות ברוחניות.

ניסים שבשפלנו זכר לנו - המשך

ליצול, בכל זאת בורא עולם ברחמיו העצומים, עורר אותנו לתשובה שלימה, "כי לעולם חסדו", איזה חסד נפלא אין מילים

ע"י נביא, אבל זה מתאים "ללא בשמים היא" כי משה רבינו אכן היה בשמים בכדי לתת לנו את התורה.

אבל מה ההסבר על "ולא מעבר לים היא"??? אולי קפיצת הדרך כמו אצל יעקב אבינו. ובעצם לא צריך להגיע לזה, שהרי יש אניות כפי שהתורה הזכירה זאת בפרשת כי תבוא, ואולי זה מסוכן אבל בר ביצוע בהחלט, ובמאמר הבא נרחיב בזה ב"ה. אבל אם כך ההסבר עדיין יש להקשות שאם כן מה הגדלות שיש בדבר, שהרי כביכול ה' אומר לנו שלא דרשתי מכס דבר בלתי אפשרי, והרי על ידי נביא וצדיק זה כן אפשרי בדרך ניסית ופלאית, ומהפסוק משמע שזה לא אפשרי או שזה היה דורש מאתנו מאמץ עילאי וכדומה??

ויתכן: א. שאם ה' היה דורש זאת והיינו מתאמצים בכל הכוח היינו מצליחים להגיע ולהשיג את הנדרש מעל לדרך הטבע. וכמסופר על הצדיק רבי זלמן מוולוז'ין שפעם רצה ללמוד בספר מסוים שהיה מאחורי ארגז כבד שהיו צריכים להזיזו 3 אנשים יחד, וצדיק התחזק בכוח שבער בו באהבת ה' ותורתו, ובדבקותו הצליח להזיז לבדו את המשא הכבד.

אבל חשוב לציין שאותו צדיק היה גם עובר במים קפואים ובקור מחריד בשביל ספר, ואולי לכן זכה שקיבל כוחות בכוח הדבקות, כי אצלו זה היה אמיתי תמיד.

ב. שאם ה' היה דורש זאת מאתנו, הרי שהיינו חייבים להתאמץ בכל הכוח להגיע לזה ולנסות בכל דרך, אפילו שלא נצליח, כי

ללמדנו, שכגודל ההכנה הנפשית כך גודל ההצלחה, ולכן אם כל חיינו גם בזמנים רגועים נחיה בהחלטה שתעמוד מול עינינו שאנחנו בחיים לא נחטא בחטא הידוע לנו, ממילא גם בעת ניסיון קשה כוח ההחלטה שעמדה מול עינינו כל הזמן הרגוע, תסייע לנו בעוצמה להמשיך ולבצע את ההחלטה שאני בחיים לא חוטא בחטא זה בכל מצב!!!

ונזכור שרבי עקיבא הצליח בקלות יחסית להתגבר, כי כל חיינו הכין את עצמו למצב כזה, אז בדורנו שניסיונות קופצים עלינו בקלות להשמידנו לגמרי, ודאי חייבים אנחנו לחיות בהחלטה ברורה נגד עינינו שאנחנו לעולם לא נחטא ח"ו, ובעזרת ה' נעשה ונצליח אמן ואמן.

פלא עצום יש לפנינו, כי הנה לשמים אי אפשר היה לעלות בדורם מלבד משה וזה מתאים לתיאור שהתורה לא נמצאת במקום קשה להשגה על פי דרך הטבע בזמנם, אבל "מעבר לים" גם בזמנם היה שייך זאת לבצע זאת על ידי נסיעה באנייה.

ואם כן מה התיאור הקושי בזה, ונכון שעדיין בזמנם הנסיעה באנייה הייתה בגדר סכנת נפשות, בכל זאת לעלות לשמים (מלבד משה רבינו) זה לא היה שייך בכלל לביצוע, ואם כן זה

כתב החתם סופר, שגם בזמנים שיש הסתר פנים כביכול שלא רואים ניסים גלויים בכל אופן באמת כל רגע ורגע יש ניסים ונפלאות, רק שהם נסתרים מעינינו, ואין בעל הנס מכיר בניסו, כמו שכתוב "לעושה נפלאות גדולות לבדו" שרק בורא עולם יודע מהנס.

וזה "הנסתרות לה' אלו קינו", שלמרות שפסוק זה נכתב לאחר הפסוקים המתארים את כל הצרות שיהיו לעם ישראל, בכל זאת בורא עולם מבטיח שגם במצב הקשה הנורא הזה ובגלויות הוא עדיין אתנו, ועושה ויעשה לנו ניסים ונפלאות נסתרים.

בפרשת אמור כתבתי שבתפילת "מודים" אומרים "על ניסיד שבכל יום עמנו ועל נפלאותיך וטובותיך ערב ובוקר וצהריים", והרי ניסים מפחיתים מהזכויות, ואם כן אולי לפחות גם נזכיר בתפילה את הנקודה הזאת - שהלואי ולא נזדקק לניסים שמפחיתים מהזכויות??

וכתבתי לתרץ, שהניסים המוזכרים במודים זה לא (רק) ניסים בגשמיות, אלא הכוונה לניסים ברוחניות, שאנחנו מודים לבורא עולם על שאנחנו מצליחים להתגבר על היצר הרע הבא להפיל אותנו כל הזמן, ערב ובוקר וצהריים.

וגם על זה אנחנו מודים בתהילים ובתפילה "שבשפלנו זכר לנו", שכשהיינו שפלים בשיא הטומאה עמוק עמוק רחמנא

וטהר לבנו - נצבים

אסורה, ושמים לעצמם סייגים וגדרות להתרחק מהחטא וסביבתו, **זה נס עצום שאין כדוגמתו. אשרי** הדור שרואים ניסים גלויים אלו, ואשרי מי שזכה להיות כלול ובניו בנס הגלוי הזה עד עולם.

ובעצם כל פרק זה שהסתיים בפסוק **"הנסתרות לה' אלקינו"**, התחיל בפסוקים המתארים אדם שנכשל בראיה אסורה ובמחשבה רעה: **"ותראו את שקוציהם ואת גלליהם עץ ואבן כסף וזהב אשר עמהם, פן יש בכם איש או אשה או משפחה או שבט אשר לבבו פנה היום מעם ה' אלקינו ללכת לעבד את אלקי הגוים ההם פן יש בכם שרש פרה ראש ולענה"**. **שאלם** זה ראה מראה טמא, וברגע הראשון הוא אכן ראה אותה **כשקץ וגועל נפש**, רק שאת הראיה הזו הוא לא מחק מיד, ומכאן הטעות שלו והמכשול וההרס שלו!!!

שהיות והוא לא מחק מזיכרונו ראה אסורה זו, אזי היצר הרע השתלט עליה והפך אותה **לשורש פורה ראש ולענה**, שהרעיל את המוח שבראש, והרעל כשורש מתפשט מנקודה קטנה – **"ראיה קלה"** להשתלטות על כל הראש, **ולשירי ענק בלב וברגש**, ומעוות לו את החשיבה לחשיבה מעוותת, שכך הוא מתיר לעצמו כל עבירות שבתורה.

ואולי זה הסוד שהתורה מגלה לנו בתחילת העניין, שנוכל להיזהר ולזכות ולהיות מבעלי הניסים הגלויים בסוף, שנדע לעצמנו מה מראה טמא עושה לנפש, ולכן נשתדל שגם במקרה לא נראה דבר טמא, ואז לא יהיה בנו שורש פורה ראש ולענה, אלא נזכה להיות מבעלי הניסים הגלויים, וכפי שכתבנו קודם, **שזה נס ופלא שאין כדוגמתו היום שקל לחטוא בראיה יותר מכל הדורות, להיות יראי ה' ושומרי מצוות בשלימות, ובעזרת השם נזכה שעד עולם אנו ובנינו נזכה להיות עובדי ה' ודבקים בעבודתו בשלמות אמן ואמן.**

ובחרת בחיים למען תחיה לאהבה את ה' ודבקה בו כי הוא חיך

וראיתי שמפרשים דבריו, שהיות והלכת למקומות רעים וביטלת תורה לכן תהיה מקולל שלא תצליח בפרנסה, אבל מפשטות דברי התרגום יונתן לא משמע שזה עונש אלא שזה חלק מהעבירה.

אלא כוונתו, שכשם שללכת למקומות בילוי זה עבירה וביטול תורה ולכן תהיה ארוך, כך זה בהקשר ליציאתך לעבודה ולפרנסה זה ביטול תורה, ולכן תהיה ארוך על הביטול תורה בזמן העבודה לפרנסה.

אבל דבר זה תמוה, וכי איזה ביטול תורה יש לאדם שיצא לפרנסתו??? הרי אדם חייב להתפרנס בכדי לחיות??? **אלא** התשובה היא כאמור, שאם אתה חי לא בשביל ריבונות של עולם אלא אתה חי למען הגשמיות והבטלה או למען העבירות, אם כן גם הזמן שאתה ישן ועובד ומתפרנס זה גם עבירה של ביטול תורה, כי השינה והעבודה והפרנסה הם מכשירים ומכניסם אותך לבטלה ולחטאים ומכשירי עבירה כעבירה הם.

ולפי זה באותו משקל נפרש בברכות, **"ברוך אתה בּוֹאֵךְ"** שתהיה מבורך על אשר אתה בא לבית הכנסת ולבית המדרש להתפלל וללמוד. ו**"ברוך אתה בּוֹאֵךְ"** דהיינו בצאתך לעבודה ולפרנסה, כי אתה עושה מצוה של מכשירי מצוה שתוכל לחיות ולהחזיק את הגוף כראוי ללימוד התורה וקיום המצוות ולדבוק בכל הכוח בבורא עולם.

אז הבה נחיה נכון, במטרה אחת **"אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש – שבתי בבית ה' כל ימי חיי, לחזות בנועם השם"**, נכון חייבים פרנסה ושינה אבל זה רק אמצעי ולא מטרה.

ובעזרת השם בורא עולם ייתן לנו את כל הכלים להצליח בעבודת ה' ויסלק מאתנו כל המפריעים וכל הטרדות, ויתן לנו ברכה ואושר ועושר כדי שנעבדו מתוך רוגע והרחבת הדעת אמן ואמן.

ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב ואת המוות ואת הרע ובחרת בחיים

ונראה להוסיף ולהרחיב בדבריו, שאם נחבר את דבריו לנכתב תחילה, אז **מוות** זה יצר הרע הגרוע ביותר שהוא ההיפך מחיים שזה המושלם, וכדברי הגאון זה המדבר עם חברו אחד בפה ואחד בלב, והכוונה שמדבר יפה עם החבר, אבל הוא כאחד אחר בלב, שבלב הוא חושב עליו רק רע, ובלי שהחבר יודע ושם לב לכך. **ויצר** הרע הזה **בעניינים הנוגעים בבין אדם למקום**, צריך לפרש שזה **אדם צבוע שמראה עצמו שהוא צדיק אבל מבפנים הוא רקוב**, שבלב הוא שונא את התורה ואת המצוות, ואכן אין מילה יותר מתאימה לקרוא לאדם שחי במצב כזה אלא **"מוות"**, כי אין לו חיים לא בעולם הזה ולא בעולם הבא, והוא אכול בתוכו כמו אריה בסוגר.

לתאר. **"ויפרקנו מצרנו"**, שבורא עולם פירק או פרק מעלינו את היצר הרע הצורר שלנו, שהבורא שחרר אותנו מעולו, ממה שבטמטום הלב והמח שיעבדנו את נפשנו בטומאה כעבדים ליצר הרע, **"כי לעולם חסדו"**, אבא יקר, תודה רבה רבה שקרעת את כל החבלים שקשרו אותנו ליצר הרע.

"נותן לחם לכל בשר", אחרי שאדם משתחרר מהיצר הרע ועובד את ה' יתברך, אזי בורא עולם נותן שפע לחם לכל בשר, **ולמי???** שיש לו לב בשר ולא לב אבן, **כי לעולם חסדו** אמן ואמן. **הודו** לקל השמים, שאנחנו רוצים בעיקר רוחניות ולהודות לקל השמים, שיהיה שפע רוחניות וכלי דאגות של פרנסה וחובות, **כי לעולם חסדו** אמן ואמן.

והאמת הניתנת להיאמר, שהיום בזמנינו הנס הגלוי שיש יהודים יראי ה', זה נס עוד יותר גלוי!!! **כי** היום בגלל המכשירים האלקטרוניים כמחשב והטלפונים המתקדמים וכו', היצר הרע זמין יותר מפעם, בקלות שאין לדמותה אדם עלול להיכשל בחטאים הגרועים ביותר.

ובכל זאת שמך לא שכחנו, יש ציבור עצום בקהילות עם ישראל כן ירבו שנלחמים בכל כוחם לא להיכשל בשום חטא ושום ראה

המגיד מדובנא, מסביר את הפסוק הזה, שלא נבקש חיים בשביל גשמיות, אלא **נבקש לחיות בשביל ללמוד תורה לקיים מצוות**, כמו שכתוב בפסוק **"למען תחיה לאהבה את ה' ולדבקה בו"**. **וכתב** עוד, שלכן אומרים בימים נוראים **"זכרנו לחיים למענך"**, שאנחנו רוצים חיים בשביל לחיות חיים רוחניים לאהוב ולדבוק בבורא עולם.

ונחשוב לפרש דבריו, שהרי חלק חשוב מסדר היום אינו רוחני כמו השינה והאכילה, אז איך אנחנו אומרים למענך אלוקים חיים, שכביכול כל חיינו זה רק למען בורא עולם והרי לכאורה יש חלקים שאינם כך, אלא לצורך הגוף??

אלא התשובה פשוטה, שכל מי שחי למען התקרבות לבורא עולם אזי גם השינה שלו והאכילה שלו זה מכשיר מצוה שנותן כוח לגוף לעבוד את בורא עולם ומכשירי מצוה כמצוה, ונחשב שכולו לשם שמים ולשם בורא עולם, וכמאמר השולחן ערוך בתחילתו **"בכל דרכיך דעהו"**.

ולפי הדברים הללו, אפשר גם להסביר את מה שכתב התרגום **יונתן בפרשת כי תבוא על הפסוק "ארוך אתה בבואך וארוך אתה בצאתך"**, שארוך אתה על שבאת לקרקס ובתי הצגות וכל מקומות אסורים, כי מלבד שחטאת שהלכת למקומות האסורים גם חטאת בביטול תורה באותו זמן שבילת בעבירה, וגם **"ארוך אתה בצאתך"** הכוונה ביציאתך לעבודה ולפרנסה.

אז הבה נחיה נכון, במטרה אחת **"אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש – שבתי בבית ה' כל ימי חיי, לחזות בנועם השם"**, נכון חייבים פרנסה ושינה אבל זה רק אמצעי ולא מטרה.

ובעזרת השם בורא עולם ייתן לנו את כל הכלים להצליח בעבודת ה' ויסלק מאתנו כל המפריעים וכל הטרדות, ויתן לנו ברכה ואושר ועושר כדי שנעבדו מתוך רוגע והרחבת הדעת אמן ואמן.

הגאון מוויילנא אומר שיש 2 דרגות של יצר הרע: יצר הרע אחד שהוא רע שמדבר ועושה רע לחברו, והשני זה יצר רע שהוא טוב שהוא מדבר יפה וטוב על חברו, אבל זה רק מהשפה ולחוץ ובתוך ליבו הוא חושב רע על חברו, ואומר הגאון שהרע הטוב הוא גרוע מיצר הרע הרע.

וממשיך הגאון, שגם ביצר הטוב יש 2 דרגות, יש לשם שמים שזה חיים ושלמות, ויש יצר הטוב שעובד את ה' שלא לשמה, וזה פחות מחיים וזה **"ואת הטוב"**.

וכנגד זה יש להיפך ביצר הרע **מות רע**, והתורה מסיימת **"ובחרת בחיים"** שזו הדרגה המושלמת לעבוד לשם שמים.

וטהר לבנו - נצבים

ובחרת בחיים - המשך

לכן אחי ורעיי, אם כבר אתם בחיי תורה ומצוות שלכן אתם ממיתים את עצמכם בעולם הזה, לפחות אל תעשו שטויות להפסיד את כל העולמות, לפחות **תסבלו בשביל להרוויח חיי נצח**, ותרגילו את הלב להתחבר באמת מתוך אהבה לתורה ולמצוות, ואז תחיו לנצח, כי אם כבר סבל לפחות נצל אותו כראוי, למה סתם לסבול???

אבל מי שממית עצמו באהלה של תורה מתוך יראת שמים אמתית ואהבת בורא עולם, אולי זה נראה כממית עצמו באהלה של תורה, אבל אין לך בן חורין ואדם בעל סיפוק יותר ממנו, כמאמר חז"ל **אבות פ"ה** "אין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתורה".

ולעצורנו היצר הרע בזמנינו עלה בדרגה, שהיום הוא מאפשר לאנשים המשתייכים לקהל היראים לדבר השם, לחיות כביכול בעולמה של תורה, בלי להמית עצמו עליה.

כי מחסום הבושה נפרץ ואנשים מתירים לעצמם לעשות ככל העולה על רוחם עבירות גמורות או למחצה לשליש ולרביע ובכל אופן עם המון חילול השם ועם כל המראה היהודי.

והיצר הרע חוגג - הנה לך גם להיות בקהילה שנולדת בה, וגם לחגוג בחיים החילוניים בלי למצמצם, העיקר תרגיש טוב כי אתה ומשפחתך עדיין בקהילה וקשורים לכל מוסדות הקהילה.

ודווקא בזמנינו שהניסיונות קשים הם עד למאוד, עלינו להתייצב בכוח מול היצר הרע "ולהמית עצמנו עליה", כי זה מה שכתוב במסכת תמיד שהיא לתמיד כי זאת התורה לא תשתנה!! ורק כך נזכה לחיות לנצח גם אנחנו וגם הדורות הבאים אחרינו, שגם הילדים שלנו ימשיכו בדרך התורה, כי מי שמחפש חיים קלים הילדים שלו ישרדו את השיטה, ויקלו מעצמם הרבה יותר ממה שאתה סברת שאפשר לשחרר ולהקל.

וזכור, מי שממית עצמו עליה, למרות הקושי הגדול, אין יותר מאושר ממנו, כי אין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתורה ובמצוות, הוא מרגיש סיפוק ושלמות כי הוא חי תחושה שהוא חי חיי אמת, אז קדימה "ובחרת בחיים" "למען תחיה", תרגיש שאתה חי באמת, ויהיה לך שמחה פנימית אמתית אמן ואמן.

אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלוהיכם

והנה ידוע שבורא עולם לא מתערב בבחירה החופשית של בן אדם האם הוא יהיה צדיק או רשע, ואם כן איך יתכן שיצא בדיוק שלאחר 40 שנה יישאר מספר מדויק של צדיקים בעם ישראל כמו ביציאת מצרים, אין אלא שבורא עולם בידו לגרום שלפחות יישארו בכלל עם ישראל כמות צדיקים כפי שברצונו הקדוש שיהיו בעם ישראל לכל הפחות. וכפי שכתוב שהעולם לא מתקיים בפחות מל"ו צדיקים נסתרים, וגם כאן הבן שואל ומי החליט שתמיד יהיו בעם ישראל 36 צדיקים, הרי בכל ערי סודם לא היו אפילו עשרה צדיקים, וכי דבר זה ביד ה' שיהיו 36 צדיקים בכל דור ודור???

והתשובה כן!! וכאמור, שבורא עולם יכול לגרום שבאופן כללי יהיו לפחות סך צדיקים כפי שחשוב לו שיהיה לכל הפחות. ויתכן שכשמתמעטים הצדיקים וחלילה עוד כרגע נראה שיפחתו מסך המינימום שקבע בורא עולם, אזי בורא עולם שולח גל של התעוררות של תשובה בעולם והרבה מתעוררים ומתחזקים.

וגם לפני הגאולה העתידית כתוב שה' יחזיר את עם ישראל בתשובה, ואין זה סותר את הבחירה כלל!! כי גם בעת ההתעוררות לא כולם זוכים להתעורר בתשובה, רק חלק מהם מתעוררים והכל לפי עוצמת ההתעוררות שה' שלח. וגם ה' יכול לגרום שיהיה פחות ניסיונות שכך חלק מעם ישראל כבר לא יכשלו בעבירות ובטומאה, וממילא הם יתעוררו מעצמם להתקדש ולהתקרב לה'. **ולפעמים** ה' יכול ליצור את 2 המצבים ביחד, שגם תהיה התעוררות עצומה לתשובה, ובו זמנית גם יהיו פחות ניסיונות כך שעוד יותר יהודים יתקברו לה'.

לדוגמא, תארו לעצמכם אם פתאום כבר לא יהיה בארץ ישראל או במדינתכם אינטרנט פרוץ, כי בחוק יקבעו שמות רק אינטרנט מסונן ממש, כמה אנשים יפסיקו לחטוא. או למשל אם פתאום כל הפעולות הטמאות באינטרנט או הראיות הפסולות יהיו גלויים לעיני כל, וגם כולם יראו תמונה של החוטא, מי יעז להשתמש לטומאה באינטרנט!!!! אולי רק בודדים!!! שכבר מרגישים אבודים לנצח רח"ל.

בספר תורת משה הביא את דברי רש"י על "ובחרת בחיים", "אני מורה לכם שתבחרו בחלק החיים", והקשה על זה וכי מה רש"י בא להוסיף על דברי התורה "ובחרת בחיים", וכי צריכים להורות על כך, הרי צריך להיות שוטה ולא לבחור בחיים כדברי בורא עולם???

ותירץ על פי דברי חז"ל מסכת תמיד פ"א "מה יעשה אדם ויחיה?? ימית עצמו!!!" וממילא מובנים דברי רש"י, שהיות וצריכים להמית עצמנו ולסבול בשביל חיי התורה והמצוות שזה כמו מוות בעולם הזה - ימית עצמו, לכן צריך שכנוע גדול ולהראות שבכל זאת שווה להשקיע ולסבול בחיים הקצרים בשביל לחיות חיי נצח באושר נצחי.

ולכן מי שהוא צבוע וכלפי חוץ חי חיי תורה אבל בליבו יש שנאה ומיאוס לתורה וליהדות, הרי שהוא ממית עצמו גם בעולם הזה שבגלל שהוא נראה כשומר תורה ומצוות, שלכן הוא מנוע עצמו מהנאות עולם הזה ותאוותיו.

אבל בשונה מיהודי צדיק המת בעולם הזה באהלה של תורה, אבל יש לו חיי נצח בהנאה אין סופית, לצבוע זה מלבד מוות בעולם הזה, יש לו מוות גם לעולם הבא ולנצח.

ובעצם אלו הם דברי רבא יומא ע"י "אמר להו רבא לרבנן במטותא מינייכו לא תירתון תרתי גיהנם", שרבא ביקש מרבנן בבקשה ממכם אל תסבלו מ2 גיהנום בעולם הזה וגם בבא.

יש להקשות וכי מאחר שהתורה אמרה "נצבים כולכם" למה אם כן התורה מפרטת מיד "ראשיכם שבטיכם זקניכם ושטריכם כל איש ישראל, טפכם נשיכם וגרך אשר בקרב מחניך מחטב עציך עד שאב מימין". ובפשטות היות ומדובר כאן על התחייבות באלה ובשבועה לקיים תורה ומצוות, לכן מחמת גודל חשיבות העניין התורה מפרטת בהרחבה שלא יהיה אחד שיחמוק מהתחייבות זו.

אבל מדברי רש"י בהמשך אפשר לתרץ זאת, שהנה שאל רש"י: למה נסמכה פרשת אתם נצבים לקללות?? ועונה רש"י לפי ששמעו ישראל מאה קללות חסר שתיים חוץ ממ"ט שבת"כ הוריקו פניהם ואמרו מי יוכל לעמוד באלו!! התחיל משה לפייסם אתם נצבים היום הרבה הכעסתם למקום ולא עשה אתכם כלייה והרי אתם קיימים לפניו.

ונשאלת השאלה, הרי עם ישראל ראו את מידת הדין שנהגה באבותיהם, שכל הדור של הזכרים שיצאו ממצרים מלבד שבט לוי, כולם מתו כעונש במדבר, ואיך אם כן ובמה הרגיע אותם משה?? הרי הם הדור הצעיר כשחטאו בעדת קרח ובבנות מואב או בנחשים מיד החוטאים נענשו ומתו, וכל מי שנשאר מעם ישראל עד כניסתם לארץ לא היו אנשים חוטאים, ולמה אמר להם משה "הרבה הכעסתם למקום ולא עשה אתכם כלייה"??

אלא, יתכן שעם ישראל פחד שיהיה מצב שכל עם ישראל יחטא במרצת הדורות מתוך קושי ואורך הגלות וגם מחמת החיים בין הגויים, ובפרט שכל כמה שהם מתרחקים מיציאת מצרים וממתן תורה הם יתקררו מדבקות בבורא העולם וישקעו בטומאה ותאוות העולם.

ועל זה יתכן שענה להם משה, "אתם נצבים", שאני קיבלתי ביציאת מצרים פיקדון של 600 אלף יהודים ולמרות שכל 600 אלף נפטרו בכל זאת ה' ביום פטירתי (וכפי שכתב רש"י שאתם נצבים אמרה משה ביום פטירתו) זכיתי והחזרתי 600 אלף זכרים מגיל 20 בדיוק כפי שקיבלתי.

וטהר לבנו - נצבים

עלינו להשקיע בכל יכולתנו להתחזק, וכך נזכה להיות מהראשונים המתעוררים בעת שה' מעורר אותנו לתשובה, וכך נזכה לחזור בתשובה שלימה.

אבל אם לא נשקיע הכנה להתעוררות התשובה, אז יתכן שגם בבוא עת רצון שבו בורא עולם יתן רוח התעוררות, אז אתה חס ושלום לא תזכה להיות מהיהודים שמתעוררים לחזור בתשובה רחמנא ליצלן.

אז שנס מותניים ותחזור בתשובה ותעורר עצמך בכל דרך לחזור בתשובה, ובכל רוח של התעוררות תצטרף בתשוקה להתקרב לבורא עולם, כי מי יודע האם כבר לא תזכה לעוד רוח התעוררות, ואוי לנו אם נמות ללא תשובה ח"ו!!!!

כי המצווה הזאת אשר אנכי מצווך היום, לא בשמים היא בפיהך ובלבבך לעשותו

צריך שאדם אחר יתאמץ ויסתכן ויעבור עבורך את הים באנייה, אלא "בפיהך ובלבבך לעשותו".

ובעצם כאן לכאורה יש קושיה, שהרי עיקר התשובה היא מהלב, ואם כן מדוע כתוב קודם "בפיהך" ואחרי זה "ובלבבך לעשותו"???

ונראה שכאן מגלה לנו התורה, שגם יהודי חלש מאוד מבחינה רוחנית והלב שלו אטום להתעורר בתשובה מרוב חטאיו או מרוב טרדות הזמן, בכל זאת "בפיהך", תלמד מוסר בפיהך, תקפיד על לימוד ספרי מוסר בפיהך, אפילו כשעדיין זה לא משפיע עליך, אבל בסוף "ובלבבך לעשותו" זה ביום אחד פתאום זה יעורר את הלב, ואז כל המוסר שלמדת בימים בהם התעקשת ללמוד מוסר, הכל יכנס ללבך, ותזכה לחזור בתשובה שלימה אמן.

*ובחרת בחיים למען תחיה אתה וזרעך

אלא יתכן שאנחנו מסיימים שנזכה שנשתמש בחיים הטובים הן בגשמיות וגם בחיי הרוחניות הטובים לטובה, שנחיה לשם שמים לעשות רצון אבינו שבשמים באמת ולא ננצל את חיי העולם הזה וברכות ה' להתפאר בהם ולשאר הנאות הגוף.

אכן אכן עלינו לבחור בדרך התורה שנחיה בה באמת בשמחה של דבקות בה' ואהבתו יתברך, כך שגם זרענו ירצו ליהנות מזיו ה' כל חייהם וימשיכו חשק זה לדורות הבאים אמן ואמן.

אני מורה לכם שתבחרו בחלק החיים – רש"י

שזכה, אזי יזכה לחיים טובים מלאים סיפוק אמיתי בזה ובבא, וגם זרעו אחרי יראו שאביהם המתייסר בגוף עדיין שמח ביותר כי הרוחניות משפיעה שמחה יותר מהנאות גשמיות, וממילא גם ילדך ויוצאי חלצך ירצו לחיות בשמחה בחיי אמת מלאים בסיפוק!!!

ואכן לא קלה היא עבודה זו אבל ה' מתחנן בני יקירי וחביבי, אם אתה חי בעניות וממית עצמך באהלה של תורה, אנא אל תמית עצמך בתורה מתוך עצבות ועוגמת נפש, אלא אני מבקש ומורה לכם בחרו בחלק החיים, ותחיו עם שמחה של מצוה ואהבת ה', בהצלחה אמן ואמן.

ומל ה' את לבבך ואת לבב זרעך

כך שכביכול שה' מל את הלב, אבל תשובה המושלמת ביותר מצדנו היא, שלא רק נתקן את הלב שלנו, אלא שנעשה כל שביכולתנו שגם זרענו יתעורר בתשובה שלימה, ולכן כביכול לבב של זרעך מתחבר בראשי תיבות של אלול ללב של עצמך, כי האבא יתעורר התעוררות עצומה שתשפיע גם על יוצאי חלציו, זו תשובה מושלמת.

יש בזה גם צדק והיגיון, כי רבות מקלקולי הילדים זה בגלל נפילת ההורים ברוחניות, ולכן על ההורים להתחזק ביותר ולגרום גם לילדיהם להתעורר בתשובה.

נזרה הרגיע משה רבינו את עם ישראל, אל תדאגו להמשכיות עם ישראל, כי נצח ישראל לא ישקר.

אבל זכרו נא היטב, שכמו שעכשיו הצליחו להימנות בתוך הצדיקים של עם ישראל, כל סוגי הקהילות של עם ישראל, אנשים נשים וטף, חשובים ראשי מטות עד שואבי מים, כך גם בבטחת נצח ישראל לא ישקר, יכולים להיות כל סוגי עם ישראל כלולים בזה, שהם יהיו צדיקים ולא רק בני הרבנים והמיוחסים, אלא גם שואבי המים של דורנו יכולים להיות מצדיקי עם ישראל.

וגם זה מסר לדורות, אם חפצים אנו וכאמור לא משנה מה מעמדנו מהחשובים או מהפשוטים ואפי' שואבי מים, אם רצוננו לשרוד ולהיות מצדיקי הדור - משאריית הפליטה שעליה יתבסס נצח ישראל,

כתב הרמב"ן ובספר העיקרים, שהמצווה הזאת היא מצוות תשובה, ולענ"ד אולי ברמז יש לומר כי כתוב "שוב יום אחד לפני מיתתך" וכאן כתוב "מצווך היום", דהיינו שיהיה לך יום של תשובה לפני מותך, כך שבכל יום יהיו בגדיך נקיים כי אינך יודע מתי תמות, וכך תהיה צדיק כל ימי חייך בזכות "היום".

והנה יש לומר שהתורה אומרת לכל יהודי, אל תחשוב שאצלך לא פשוט לחזור בתשובה כי חסר לך כלים רוחניים, ולכן הרב צריך להחזיר אותך בתשובה, ואתה צריך צדיק גדול ועצום כמו משה רבינו שעלה לשמים, כי רק על ידי צדיק כזה תצליח לחזור בתשובה.

וגם אל תחשוב שחסר אתה את הכלים הגשמיים בכדי לחזור בתשובה, כי קשה לך הדבר מבחינה גשמית, כך כביכול אתה

הבחינה לחיים שלנו צריכה להיות שנצלם לחיי יהודים כשרים, ואין חיים יהודים מושלמים בלי שהילדים ממשיכים בדרך התורה שהיא דרך חיי הנצח.

וזה מזכיר לי מה שבברכת החודש מבקשים בתפילת "יהי רצון" בקשות מפורטות לחיים טובים אהבת תורה ויראת שמים ופרנסה טובה וכו' ובסוף מסיימים "חיים שימלא ה' משאלות לבנו לטובה אמן סלה", ולכאורה מה יש בבקשה זו, הרי קודם פירטנו בקשות לחיים טובים בגשמיות וברוחניות??

אולי כוונת רש"י, שגם בקיום מצוות יש מושג ממית עצמו באהלה של תורה, ולמרות שיש במושג של זה מוות כביכול שמרסק את הגשמיות ומייסר גופו בעמלה של תורה מתוך דוחק עצום וצער הגוף, בכל זאת התורה דורשת שתתבונן בחלק החיים שיש בממית עצמו בעמלה של תורה, שיבחר להסתכל על חצי הכוס המלאה של הרוחניות שזוכה בו.

ואדרבא מתוך צער - התורה מתקיימת בו יותר, וישמח שזכה לדבוק בחיי אמת ובחיי נצח ושנשמתו מתענגת כי זה עיקר האדם!! וישמח בקרבתו לה' השמח בעבודתו. ואם אכן ימות באהלה של תורה אבל יבחר להתמקד ולשמוח בחלק הרוחני

החיד"א מביא בשם הראשונים שהמילים בפסוק "את לבבך ואת לבב" זה ראשי תיבות "אלול", ומוסיף החיד"א שהסופי תיבות יוצא "תכתב", שעל ידי תשובה זוכים לכתובה וחתונה טובה. וקצת כאב לי כביכול, שיוצא שבראשי תיבות "אלול" המשפט לא מושלם, שהרי המשפט מסתיים "ואת לבב זרעך" ובראשי תיבות לא השתמשנו במילה "זרעך", ולכאורה זה חותך את העניין??

לכן נראה לחדש שדווקא נכתב המשפט כביכול, בכדי להודיע לנו שתשובה שלימה צריכה להיות שאנחנו נתקן את עצמנו כראוי ובאופן מושלם שה' יתקרב אלינו עד כדי

וטהר לבנו - נצבים

ושב ה' אלקיך את שבותך ורחמך

ונראה לתרץ קצת באופן אחר, שבפרשתנו כתוב "ומל ה' את לבבך", וכפי שכתב הרמב"ן זה מדובר על הגאולה העתידית ימות המשיח שעם ישראל לא יחטאו יותר, כי הקב"ה ישחוט את היצר הרע, ואז ה' ינקום בגויים על כל מה שהציקו ליהודים בכל הדורות, והעונש יהיה שאת כל הקללות הכתובים בפרשת כי תבוא יקבלו שונאי ישראל.

ולכן אין דברי נחמה בקללות שבפרשת כי תבוא, בכדי שהקללות שבסופו של דבר ינתנו לשונאינו לא יהיה להם שום תקווה טובה, רק קללות בלבד, ואילו לעם ישראל כבר כתוב דברי נחמה בפרשתנו אז לנו תהיה הישועה ולגויים קללות וחושך גדול.

ומל ה' את לבבך – ונתן ה' את כל האלות על איביך ועל שנאיך אשר רדפוך

אליהו מחזיר בתשובה את הבנים בכדי שהבנים יחזירו בתשובה את האבות, ושימו ליבכם אל לשונו הטהור של רש"י "יאמר לבנים דרך אהבה ורצון לכו ודברו אל אבותיכם לאחוז בדרכי המקום".

וראו פלא, שאלהינו הנביא בכבודו ובעצמו מעורר בתשובה, אבל הוא אינו מחזיר את כולם בתשובה אלא בדווקא הוא רוצה שעם ישראל מעצמם על ידי המשפחה יתעוררו בתשובה ולא רק חזרה בתשובה רגילה אלא חזרה בתשובה מתוך "אהבה ורצון", שכך יוצא שעם ישראל שבים מתוך אהבה ולא מתוך יראה, ולכן זוכים עם ישראל שנהפך להם העוונות לזכויות וכאמור.

והותירך ה' אלקיך בכל מעשה ידך

על ימות המשיח שאז לא יהיה חסרון בגשמיות ולכן כתוב "בכל מעשה ידך", ואילו בפרשת כי תבוא מדובר על ברכה שתהיה בעת קיום המצוות עוד קודם ביאת המשיח שאז לא יהיה שלימות בגשמיות.

חיזוק עצום מהחזון אי"ש, היצר קשה מאוד אבל בהחלטה מוחלטת - "ובחרת בחיים" שאני בוחר רק בחיים, כך מנצחים את היצר!!!

* לעברך בברית ה' אלקיך ובאלתו אשר ה' אלקיך כרת עמך היום

הסכם כאשר כוחו כבעבר זה עדיין נחשב להסכם בכפייה, כי עדיין חושש מהכפייה והאונס שעשה לו בעבר, אך הביא דעת **המהרי"ק שורש סג'** שחולק שאין לדמות בני אדם למעשי ה', שאכן אצל הקב"ה הכל כבתחילה דהיינו שהכפייה שהייתה בעת מתן תורה ממשיכה גם בברית שהייתה בערבות מואב בסוף 40 שנה, כי עוצמת הקב"ה אינה משתנית ואינה נחלשת, משא"כ אצל בשר ודם שמצבו וכוחו משתנה א"כ בברית והסכם וקניין שנעשו זמן אחר הכפייה והאונס אין זה נחשב לקניין בכפייה ובאונס מחמת מה האונס והכפייה שהיו בעבר.

ומכל מקום קשה מה משמעות רש"י כאן שעם ישראל יעבור בעצמו ולא ע"י אחרים שיעבירהו, וכפי הסברו של **השפתי חכמים** שלא יהיה ברית בכפייה, וגם מהספורנו משמע שכאן קיבלו ברצון את הברית וכפי שיוחב בדבריו לקמן, **וקשה** שהלוא מוכח מהגמרא שגם כאן נחשב לברית בכפייה וכדברי ר"ת שהיו חייבים לעשות ולקיים הברית על פי הדיבור – על פי ציווי ה'??

ונראה לתרץ על פי מה שחידשתי בפרשת כי תבוא וזכיתי שמצאתי אח"כ מפורש כן **ברלב"ג**, שהברית שהיה בערבות מואב הכוונה לברית שנצטוו והתחייבו לעשות בכניסתם לארץ ישראל שיתנו את הברכות והקללות בהר גריזים ובהר עיבל כמתואר בפרשת ראה, אומנם ראיתי **שאברבנאל** מקשה עליו כי משמע בתורה שקיבלו את הברית "היום" ביום פטירת משה??

אומנם יש לתרץ כפי שכתבתי בפרשה הקודמת יש 2 חלקים בברית יש **טכס הברית** שזה היה בדם בעת מתן תורה, ויש את תוכן הברית וההסכם הטוב והרע "**דברי הברית**" וזה היה הן בפרשת בחוקתי וגם כאן בסוף 40 שנה ביום פטירת משה, שכל עם ישראל כולו התייצב לשמוע את הברכות והקללות, וכפי שכתב **רש"י** שכששמעו את צ"ח **הקללות** נבהלו עם ישראל **והוריקו פניהם** ואמרו מי יכול לעמוד בקללות כאלו.

בשו"ת הרדב"ז ס"י תשס"ט מביא ששאלו אותו מדוע בפרשת בחוקתי לאחר הקללות כתוב פסוקי נחמה ואילו בפרשת כי תבוא לאחר הקללות לא כתוב פסוקי נחמה??

וענה על זה הרדב"ז שכאן בפרשתנו פרשת ניצבים שהיא פרשה לאחר כי תבוא, וכאן כתוב פסוקי נחמה "**ושב ה' אלקיך את שבותך ורחמך וגו'**".

כמו כן מוסיף **הרדב"ז** שבפרשת כי תבוא כתוב שם הוי"ה בקללות שזה מידת הרחמים, בניגוד לפרשת בחוקתי ששם לא מופיע שם הוי"ה בקללות, ולכן שם הוי"ה – שם של רחמים ממתק את הקללות שבפרשת כי תבוא.

כתב המהרי"ל דיסקין שהיות והתורה מבשרת שעם ישראל יתחזק וישוב בתשובה מאהבה ממילא כל מה שחטאו נהפך למצוות, ואם כן העונש שקיבלו כביכול לא היה כדין, ועל כן הקב"ה נותן את כל הקללות על אויבי ישראל.

וקצת קשה שהרי מהיכן מוכח כאן שעם ישראל עשו תשובה מאהבה?? וכמו כן כאן הקב"ה מל את לבבנו ומדוע נחשב שעם ישראל חזרו בתשובה מאהבה??

ונראה לתרץ שהנה קודם הגאולה השלימה כתוב בנביא **מלאכי ג' כד'** שאלהינו הנביא נשלח "**להשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם**" וכתוב **ברש"י** שהכוונה שאלהינו מעורר בתשובה את האבות בכדי שהאבות יחזירו בתשובה את הבנים, וכן להיפך

המשך חכמה מקשה מדוע בברכות שבתחילת פרשת כי תבוא כתוב רק "**והותירך ה' לטובה בפרי בטןך**" ואילו כאן בפרשתנו נכתב "**בכל מעשה ידך**"?? **ועל** פי דברי **הרמב"ן** ההבדל ושינוי הלשון מובן, כי כאן התורה מדברת

כתב רש"י "**לעוברך בברית**" דרך העברה כדרך כורתי בריתות **מחיצה מכאן ומכאן**, ולכאורה לא היה כאן פעולה של חלוקה כלל לא בבהמות ולא בדם הבהמות??

וכן כתב רש"י כאן בתחילת דבריו "**לעברך**" - להיות **עובר בברית**, ולא יתכן לפרשו כמו להעבירך אלא כמו לעשותכם אותם: ומבאר **השפתי חכמים** שכוונת רש"י **שאתה בעצמך** תהא **עובר** ולא על ידי אחרים, ומוסיף השפתי חכמים שלא יתכן שיעבירו את עם ישראל בברית כי אם כן יטענו עם ישראל **אנוסים היינו** ולא קיבלנו עלינו את הברית מרצון.

והנה בגמרא בשבת פח' כתוב על הפסוק "**ויתיצבו בתחתית ההר**" אמר רב אבדימי בר חמא בר חסא מלמד שכפה הקב"ה עליהם את ההר כגיגית ואמר להם אם אתם מקבלים התורה מוטב ואם לאו שם תהא קבורתכם, אמר רב אחא בר יעקב מכאן **מודעא רבה לאורייתא** – דהיינו שיכולים ישראל לטעון קיבלנו את התורה באונס ולא ברצון, ומוסיף רבא ואמר אף על פי כן **חזרו עם ישראל וקיבלו מרצונם** את התורה מתוך שמחו בנס הגדול **בימי אחשורוש**, כמו שכתוב "**קיימו וקבלו היהודים**" קיימו מה שקיבלו כבר, ומשמע מדברי הגמרא שרק בימי אחשורוש קיבלו מרצונם.

ומקשה ר"ת בנדרים כה' שהרי בפרשתנו כתוב שעם ישראל עברו ברית בערבות מואב בסוף 40 שנה לפני כניסתם לארץ ישראל! **ומתוך ר"ת** שגם כאן זה נחשב שקיבלו את הברית בכפייה כי על פי דיבור ה' עשו את הברית, **והמשנה למלך בפרשת דרכים דרוש כב'** מקשה וכי מה שהיה על פי הדיבור הרי מ"מ לא היה כאן כפייה כפי שהיה בעת מתן תורה שכפה עליהם הר כגיגית??

והמשנה למלך מביא דעת **אחרונים** שרוצים לחדש מזה הלכה, שאם אחד אנס וכפה את חברו, אזי כל פעם בעתיד שיעשה עמו

וטהר לבנו - נצבים

כביכול קבלת הברית של הר גריזים ועיבל מכך שהתייצבו מסודר וכראוי וכדברי הספורנו.

ויתכן עוד שעצם הדבר שעם ישראל נבהל מהקללות כל כך עד כי הוריקו פניהם ואמרו מי יכול לעמוד בקללות אלו, זה הוכיח למשה שעם ישראל הפך להיות עם, כי כרגע הם היו צדיקים גמורים, ולא היה להם סיבה לחשוש מהקללות אלא אדרבא אליהם היה לשמוח בברכות שאמרו להתקיים בהם לפי מצבם עכשיו, אלא הם דאגו לדורות הבאים וזה גדלותם ובדאגתם לדורות הבאים בזה תפארתם שהפכו לעם, וכמו כן הם המחישו לעצמם כבר מעכשיו את עוצמת הקללות וכל שכן את טכס הברית של נתינת הקללות שיתקיים בהר גריזים והר עיבל, בפרט שיתכן שכל מצוות נתינת הברכות והקללות בהר גריזים ובהר עיבל זה בכדי להמחיש לכל יהודי את ממשות הברכות והקללות ככתוב "ראה נתתי לפניכם היום ברכה וקללה".

ורק בפורים קבלו ברצון לגמרי, כי האיום מהמן חלף, והם לא הסתפקו בהתחזקות ובתשובה ובצומות שעשו מתוך פחד המן, אלא כשרווח להם קיבלו מחדש התחזקות, והבינו שכל הכפיה לחזור בתשובה מפחד המן היה לטובתם, כמאמר הרמב"ם, **כופין אותו עד שיאמר רוצה אני** כי כל יהודי באמת רוצה להיות דבוק בה' ובתורתו כי זה הטוב האמיתי והניצח, ומלבד זה הכל הבל הבלים, וזה הבינו עם ישראל אחרי נס פורים שכל הכפיה שה' מחייב אותנו להיות עבדיו זה חסד ה' ולא אונס, ככתוב "פורים על שם הפור ומה ראו על ככה ומה הגיע אליהם, קיימו וקבלו היהודים עליהם ועל זרעם ועל כל הנלוים עליהם ולא יעבור", ותודה לידידי הרב צבי קליין שליט"א מאשדוד שבזכותו התחדד לי המיוחדות של קבלת עם ישראל בפורים, וב"ה עיקר החידוש במאמר זה היה לעיני שר התורה שאמר ב"פ שזה נכון.

ללמדנו, שאנחנו יכולים להפוך כל חובה שמוטלת עלינו לקיימה על פי מצוות התורה, למהודרת!! כביכול מתוך התנדבות ומתוך רצון עצמי, ע"י שנקיים אותם בשמחה ובהתלהבות ובטוב לבב, ובכך נזכה להשריש לדורות הבאים כי טוב ה', ומתוקים מצוותיו וחוקיו, ותורתו מענגת עד כי כל עונג לא ישווה לה, וכך נזכה לדורות ישרים מברכים אמן ואמן.

**אתם נצבים כל איש ישראל

עליו למות בו ביום, והתברר לו שהוא צח ונקי שכל כולו קודש ולבו נשבר בתפילה למה ימות ולא ימשיך לחיות להספיק לקיים עוד מצוות.

וקצת נפלאותי מה עניין תפילה לפרשת נצבים?? כי בדרך כלל המדרש מביא דרשות שגם אם הם נראים כאילו לא קשורות לפרשה, בכל זאת בסוף מוצאים איזה קשר ושייכות, אבל כאן לכאורה לא מצאתי כלל.

וברוך ה' מצאתי בילקוט מעם לועז שהרגיש בשאלה זו, ותיירץ ששייכות העניין הוא, שיש מעלה בתפילה מה שאין בתורה שכן לא כל אדם זוכה לתורה כמו שאמרו "אלף נכנסים למקרא, מאה למשנה, עשרה לתלמוד ואחד יוצא להוראה" ויקרא רבה ב', אבל תפילה לכל מסורה, שכל אחד ואחד יכול לשפוך שיח לבו לפני בוראו.

ועוד שתורה תלויה בישוב הדעת כמו שאמרו חז"ל שמעתתא בעי צילותא כיומא דאיסתיא דהיינו ההלכה צריכה צלילת הדעת כמו יום בהיר, ואילו התפילה אדרבה כל מה שאדם שרוי במצוקה יותר כך תהיה תפלתו יוצאת ממעמקי הלב, וזהו מה שאמרו חז"ל כששמעו ישראל מאה קללות חסר שתיים ובכללו מיתת הצדיקים ואמרו מי יכול לעמוד באלו אמר להם משה "אתם נצבים היום כולכם" שכן כולכם ראויים להתפלל ולבקש רחמים מהקב"ה ואין הדבר מסור רק לצדיקים שבדור.

וקצת רמז לדבר שמצאנו לשון ניצב כלפי תפילה אצל חנה בנביא שמואל "ותאמר בי אדני חי נפשך אדני אני האשה הנצבת עמך בזה להתפלל אל השם", ואכן מפסוק זה גם נלמד שאסור לישב בד' אמות של המתפלל.

כמו כן חשבתי שכתוב בנביא ישעיה מג' שלמרות חטאי עם ישראל והגזירות שהקשות שהיו אמורות לחול עליהם כטענת המקטרגים בעת קריעת ים סוף "הללו עובדי עבודה זרה והללו עובדי עבודה זרה" ומדוע עם ישראל שגם עבדו עבודה זרה במצרים יהיו ניצולים, אבל הקב"ה עונה על כך "כי אני ה' אלקיך קדוש ישראל מושיעך נתתי כפרך מצרים כוש וסבא תחתך" דהיינו שה' שם את המצרים שישמשו כופר נפש, שהמצרים טבעו בים וכפרו על עם ישראל.

ואכן הברית כאן הייתה בכפיה כי היו חייבים לקבל על עצמם את הברכות והקללות, ולא הייתה להם אפשרות לחמוק מזה, וזה כביכול המשך של כפה עליהם הר כגיגית, ובכל זאת עדיין יש כאן בחינה של קבלה מרצון למרות הכפיה, כפי שבמתן תורה עם ישראל אמרו "נעשה ונשמע" למרות שכפה עליהם הר כגיגית (אם אכן אמרו זאת לאחר שה' כפה עליהם ולא קודם), וגם כאן הם קיבלו את הברית הברכות והקללות ברצון.

וכפי שכתב הספורנו שהיות וכולם בלי יוצא מהכלל באו והתייצבו לשמוע את הברכות והקללות "דברי הברית", ועמדו מסודרים כראוי לפי הסדר שהזכיר משה "ראשיכם שבטיכם זקניכם ושטריכם כל איש ישראל, טפכם נשיכם וגרך אשר בקרב מחניך מחטב עציך עד שאב מימך", ולא באו בתערובת כנאלצים לשמוע, אלא הקפידו ודקדקו בלשונו של משה ועשו טכס מכוון ומסודר כראוי, זה הוכיח שהם שמחים בברית זו וכאילו הם בעצמם עוברים בברית ולא שמאלצים אותם לעבור בברית ה'.

אומנם אפשר לחדש יותר, שכשם שהוכחנו בפרשת כי תבוא שהברית שעשה ה' עם אברהם אבינו בברית בין הבתרים נמשכת ליצחק וליעקב, אם כן כאן עם ישראל חידש מרצונם שאת טכס הברית שהם עתידים לעשות בארץ ישראל בהר גריזים ובהר עיבל, כאילו מעכשיו הם כבר מקדימים ומקבלים על עצמם את הברית ההיא עוד קודם שנעשית, כי רצו מעצמם לשתף את משה רבינו בקבלת ברית זו, ולכן כתב רש"י "לעוברך בברית" כדרך כורתי ברית שעוברים בין חצאי בהמה, כי כאן קיבלו על עצמם כאילו כבר חילקו את העם ל2 חצאים בהר גריזים ובהר עיבל, ויתכן שמשה הבין רצונם הסהור לקבל על עצמם להקדים

במדרש רבה תחילת הפרשה כתוב: גדולה היא התפילה לפני ה': אמר ר"א רצונך לידע כוחה של תפילה, אם אינה עושה כולה חציה היא עושה, קין עמד על הבל אחיו והרגו יצאה גזירה בראשית ד' "נע ונד תהיה בארץ" מיד עמד ונתווה לפני הקב"ה שגא' (שם) גדול וגוני מנושא, אמר לפני: רבש"ע כל העולם אתה סובל ולעוני אי אתה סובל?? כתבת מיכה ז' "נושא עון ועובר על פשע" סלח לעוני שהוא גדול!!

מיד מצא חסד לפני הקב"ה ונמנע ממנו נע חצי הגזירה, שכן כתיב בראשית ד' "וישב בארץ נוד", מכאן אתה למד שגדולה התפילה לפני הקב"ה. וכן חזקיהו הנביא בשעה שא"ל ישעיה לה' "צו לביתך כי מת אתה", מיד "ויסב חזקיהו פניו אל הקיר" א"ל הקב"ה: שמעתי את תפלתך וגו' והוספתי על ימך חמש עשרה שנה שכן כתיב תהלים קמה' "רצון יראיו יעשה ואת שועתם ישמע ויושיעם".

ומוכח ממדרש זה שתפילה זה לא רק בקשת תחנונים מבורא עולם, אלא למצוא איזה טענה וסמך מהתורה שמחמת טענה זו אולי מגיע לך חסד ה', כביכול לא רק לבקש רחמים אלא גם גם לעורר רחמים, ולכן גם לקין שהרג את אחיו הבל ולא שמע את מוסר ה' לפני הרצח, שהקב"ה הזהירו שלפתח חטאת רובץ, ובכל זאת מחמת טענה טובה הבנויה מפסוקים, הצליח קין ותפילתו זו השפיעה שירד לו חצי מהעונש.

אומנם איך שהמדרש מביא את תפילת חזקיהו הצדיק, משמע לכאורה שצדיק לא צריך לטעון טענות בתפילה אלא רק לבקש רחמים מה', אומנם באמת גם חזקיהו בתפילתו מופיע בנביא ישעיה לה' לכאורה לא רק ביקש רחמים אלא גם טען טענה להקב"ה ככתוב: "ויאמר אנה ה' זכר נא את אשר התהלכתי לפניך באמת ובלב שלם והטוב בעיניך עשיתי ויבן חזקיהו בני גדול", ובעצם אין כאן רק בקשת רחמים אלא חזקיהו עורר רחמים בטענה שכביכול מגיע לו חסד בזכות מעשיו הטובים??

אבל יתכן שחזקיהו באמת לא היה זקוק לכך כי באמת צדיק מספיק שירצה וכבר הקב"ה יעשה רצונו, וכפי שהביא המדרש הכתוב "רצון יראיו יעשה ואת שועתם ישמע ויושיעם", אלא יתכן שתפילתו זו הייתה כביכול עם חשבון הנפש קודם מותו איך חי את חייו ומה עליו לתקן קודם מיתתו שעל פי הנבואה

וטהר לבנו - נצבים

מפורש שיש אהבת ה' שעושה עבורו כופר נפש ששם אדם תחתיו ואפילו גויים רבים יהיו כופר נפש תחת נפשך של יהודי יחידי.

ואנא ציבור הלומדים היקרים מפז, אנא שלימוד זה יהיה לעילוי נשמת הצדיק הרב יהונתן מרדכי בן לָפֶה אהובה זצ"ל שסבל 7 פעמים בחייו מהמחלה הקשה ונלחם ולא נשבר ברוחו.

ומל ה' אלקיך את לבבך ואת לבב זרעך - ואתה תשוב ושמעת בקול ה'

את חטאינו, על ידי חרטה וצער הלב, והיות ואין חובה לעשות כן כי נמחו פשעינו לכן זה יחשב כזכות עבורנו גם בימים שבהם אין חפץ, כשם שכתוב בגמ' **שבת יב'** שרבי ישמעאל כתב בפנקסו **שכשיבנה בית המקדש יביא חטאת שמינה** על חטא שהטה בשוגג את הנר בשבת,

וכן כפי שהבאתי בפרשת צו על המדרש רבה ט' ז' **שלעתיד לבוא** - כשמישיח יגיע, **כל הקורבנות בטלים חוץ מקורבן תודה**, והקשה רבי **חיים זייצק** שהרי לעתיד לבוא אין יותר צרות מדרש רבה כג' א' ואולי כי גם בטל ייצר הרע, ואם כן על מה יביאו קורבן תודה???

ותידן הגאון רבי חיים, שלעתיד לבוא יבינו איזה חסד ואיזה טובה היה להם במקרים הקשים והצרות שהיה להם בימי הגלות קודם הגאולה, ועל זה הם יביאו קורבן תודה לעתיד לבוא!!!

והתברך בלבבו שלום יהיה לי כי בשרירות ליבי אלך

שכתוב באבות פרק ה' משנה י' **"האומר שלי שלי ושלך שלך, זו מדה בינונית, ויש אומרים, זו מדת סדום"**.

ופלא עצום איך לתנא קמא במשנה, זו דרך בינונית ורגילה, **ולדעה** השנייה זו מידת סדום! שהיו רעים וחטאים לה' מאוד, איך יתכן שינוי חד כל כך בדעות התנאים???

וייתכן, שאנשי סדום ברגע שקיבלו על עצמם מוסריות כביכול טובה אבל מעוותת כי לא לחמול על דלים זו מידת אכזריות, ועוד טענו שהם תלמידי אברהם אבינו שאמר **"הרמתי ידי אל ה' אם מחוט ועד שרוך נעל, ואם אקח מכל אשר לך, ולא תאמר אני העשרתי את אברהם"**, מזה בעיוותם הוציאו השקפה ודרך חיים כביכול מוסרית וטובה, שכל אדם יחיה ממה שיש לו ולא על חשבון השני, אפילו לא חוט פשוט כלום לא מהשני, בקיצור **שלי שלי ושלך שלך!!!**

אבל ממוסריות מעוותת מגיעים גם הידרדרות מוסרית קשה, כפי שאנשי סדום מרחו בדבש את בתו של לוט שגמלה חסד והיא מתה באכזריות ממיליון עקיצות של דבורים, ועוד מעשי זוועה אחרים שעשו רח"ל, כי כאשר יש עוות מוסרית האדם מידרדר למדרון עמוק בלי לחשוב רגע טעיתי!! אוי חוטא אני!!! אלא לבו מפעיל שרירים חזקים ועוצמתיים!! אין בו מקום יותר לתיקון הדרך.

ובעת לומדי בנביא יונה פרק ג' עם תלמידי היקרים והנפלאים **"כיתות ז' בת"ת תורת אמת" בני ברק**, למדנו את הכתוב שאנשי נינווה שנבהלו מאוד מדברי יונה שעוד 40 יום נינווה מתהפכת, והם קראו צום והלבישו שקים והתפללו לה' שיציל אותם מהגזירה הרעה, אבל אומר המלבי"ם הם לא חזרו בתשובה עד שהמלך דרש זאת מהם, ולמרות שהרד"ק אומר **שנגזר עליהם להתהפך כי חטאו כסדום ועמורה**, בכל זאת אומר המלבי"ם אנשי נינווה לא חשבו שיש להם על מה לחזור בתשובה.

וזה פלא שהרי כתוב ברד"ק שאפילו החריבו ביתם מחמת הקורה הגזולה שהעמידה את ביתם, ומדוע היו בטוחים שהם צדיקים גמורים ולמרות פתחה של גהינום שהרי האמינו שהעיר תתהפך בכ"ז לא חשבו שיש בידם עבירות??

אלא היות והם בנו את חייהם בערכים של כביכול צדק ויושר והגינות כאנשי סדום וכאמור, לכן נסתם ליבם כשריר ולמרות הגזילות הם היו אטומים לחזור בתשובה על פתחה של גהינום, ולכן גם הזהירים הקב"ה למרות שהם גויים כפי שהזהיר אנשי המבול שמלאה סאתם כמבואר בתחילת יונה במפרשים.

והנה כשחזרו אנשי נינווה בתשובה כתוב "וירא האלקים את מעשיהם כי שבו מדרכם הרעה, וינחם האלקים על הרעה אשר דבר לעשות להם ולא עשה", וחקרנו עם התלמידים היקרים מה הכוונה **"מעשיהם"**, הרי הכי חשוב תשובת הלב ככתוב במשנה בתענית **"קרעו לבבכם ואל בגדכם ושובו אל ה'!!"**

וכן פעל ה' לכפר על עם ישראל שסנחריב נלחם בכוש וסבא וכבשם והם שימשו כופר נפש לכפר על חטאי ממלכת יהודה בימי חזקיהו הצדיק, והסיבה היא כתובה בפסוק הבא **"מאשר יקרת בעיני נכבדת ואני אהבתיך ואתן אדם תחתיו ולאמים תחת נפשך"**.

ואכן מפסוק זה מוכח שלא רק על כלל עם ישראל יש את אהבת ה' המיוחדת שמכפר על ידי כופר נפש, אלא גם על יהודי יחידי

כתב הרמב"ן שפסוק זה מדבר על **ימות המשיח**, וה"מילה" הנזכרת כאן היא **מילת הלב** הוא שלא יחמוד ולא יתאוה לרע, אלא **ישוב האדם** בזמן ההוא **לאשר היה קודם חטאו של אדם הראשון**.

וזהו שאמרו רבותינו **שבת קנא'** שיגיעו **שנים אשר תאמר אין לי בהם חפץ קהלת יב א**, אלו **ימות המשיח**, שאין בהם **לא זכות ולא חובה** כי בימי המשיח לא יהיה באדם חפץ ורצון לתאוה אבל יעשה בטבעו המעשה הראוי, ולפיכך אין בהם **לא זכות ולא חובה**, כי הזכות והחובה תלויים בבחירה והתאוה לרע.

ולולי דברי הרמב"ן היה מקום אולי לפרש שאכן אין עבירות, אבל כל יהודי ישוב בתשובה על חטאיו בעבר, ולמרות שהקב"ה מוחה את פשעינו ולא יזכור את חטאנו בעת הגאולה, אבל מעצמנו נשוב ונתקן

מצב קיצוני ומסוכן ביותר הוא, שאדם מאבד את דרכו, כי יש רשעים שהם מלאים חרטה, אבל רשע שסבור שצדיק הוא ואינו אשם על כל פנים שלא מגיע לו עונש – זה הכי גרוע וזה הכי מסוכן שעליו הקב"ה מזהיר **דברים כט**, **יה שאותו רשע "בשומעו את דברי האלה והתברך בלבבו שלום יהיה לי כי בשרירות ליבי אלך למען ספות הרווה את הצמאה – לא יאבה ה' סלוח לו, כי אז יעשן אף ה' וקנאתו באיש ההוא, ורבעה בו כל האלה הכתובה בספר הזה, גפרית ומלח שרפה כל ארצה לא תזרע ולא תצמח ולא יעלה בה כל עשב כמהפכת סדם ועמורה אדמה וצבאים אשר הפך ה' באפו ובחמתו"**.

והנה בפרשת נשא **כתב רש"י**: למה נסמכה פרשת נזיר לפרשת סוטה! לומר לך שכל הרואה סוטה בקלולה יזיר עצמו מן היין שהוא מביא לידי ניאוף ע"פ הגמרא **סוטה ב**. וקשה מדוע דווקא על עבירה של סוטה מצאנו את המושג הרואה יזיר עצמו?? ולא מצאתי זאת על העבירות אחרות??

וייתכן שכאן יש מצב מאוד מסוכן, כי כאן מדובר שאשה הסוטה עשתה עבירה חמורה, והיא נתפסה והובאה לבית המקדש ושם במעמד מיוחד היא שומעת מהכהן שאם היא לא תודה על העבירה שהיא עשתה אזי **בטנה תתפוצץ** והיא תמות **בניבול קשה ובבזיון מחפיר**, ובכל זאת **אותה אשה חוטאת ולא מודה, הייתכן??** וכי מתאבדת לדעת היא?? ועוד איבוד לדעת במיתה הכי קשה והכי מנוולת?? היתכן??

וכמו כן מדוע באשה סוטה כתוב **"תשטה אשתו ומעלה בו מעל"** ולא כתוב שחטאה ומעלה בה' ובתורתו??

וייתכן, שאשה זו שמסכימה למות ולא להודות, היא לא אשה שיצרה תקף עליה, כי אשה כזו מוחקת הנאת העבירה בתשובה והכנעה בפני בורא עולם ולא תוסיף חטא על פשע שימחק שם ה' במים, אבל אשה זו שמסכימה למות וכביכול יקוב הדין את החר, ולא איכפת לה מכלום, זו **אשה שחטאה לא בגלל תאוה** ובאמת **לא התכוונה לחטוא נגד ה'** כי בליבה כביכול יש יראת שמים, אלא היא **כועסת על בעלה** מכל מיני סיבות, ולכן היא מעלה מעל בבעלה כנקמה ועונש או **כביכול לחנך אותו**, או כי בעלה פגע בכבודו, לכן היא נקמה בו דווקא – **"מעלה בו מעל"!!**

וייתכן, שאשה כזו, לא מודה באשמה, היא לא סבורה שהיא נטמאה, היא חושבת שה' מבין אותה ומסכים בדרכה היא, כדרך הרבה חוטאים הסבורים שהעבירות שלהם מצוות הם וזה רצון ה' האמיתית!!! וגם בשערי מוות היא לא שבה בתשובה, ואכן היא מתה מתוך רשעותה בניבול עצום, ועדיין סבורה היא שהיא צודקת ומאשימה את כל העולם.

ואכן זו הייתה גם חטאת סדום ועמורה שחשבו שהם אנשי מוסר וצדיקים והם תלמידי אברהם אבינו, וכפי שכתבתי בפרשת וירא,

וטהר לבנו - נצבים

ובכל זאת אנשי נינווה הלכו בקיצוניות והחריבו ביתם מתוך תשובה אמיתית, כי מאסו בקורה שהזכיר את הגזלה ולא היו מסוגלים להתקרב ולהנות ממנה שהעבירה הייתה קשורה אליה, ולכן הקב"ה נהנה מתשובתם העוצמתית וניחם על הרעה, והסכים להמיר הפיכת ביתם במקום להפוך את כל נינווה לגמרי.

וכך גם כאשר יש קיצוניות של אשה סוטה שמתה ברשותה, חייבים כל הרואים לנהוג בקיצוניות בכדי להתעורר באמת שמא גם בהם יש את הנגע שאינם מבחינים שליבם אטום לתשובה כאותה אשה סוטה, ושמא גם הם עוותו דרכי מוסר עד שנשחתו לגמרי, ורק על ידי קיצוניות יש זעזוע הלב שמסוגל לפתוח גם לב אטום שכולו שריר רע, ובקיצוניות יתרכז לבנו ויחזור בתשובה.

ולא אתכם לבדכם אנכי כרת את הברית ואת האלה

הקודם הביא משפט זה, על שר המשקים שהזכיר את יוסף בפני פרעה שיועד לפתור חלומות, אבל ניסה להזיק לו בכך שביזהו שהוא נער עבד עברי, וזה כביכול טובה שיש בה הרס, ולא רק חצי טובה בלי להרוס.

אבל הקב"ה שחפץ להטיב לעם ישראל, דואג לכל דורות עם ישראל שיהיו יראי שמים ודבוקים בה', ולכן הקב"ה מדגיש שעוצמת הברית היא לא רק לדור הנוכחי שיגיעו לשלימות ולכן עשה עמם ברית, אלא הברית עם הקב"ה שהוא עוצמת ההסכם הדבקות בה', הוא כוח נחצי שישפיע לכל הדורות עד ביאת המשיח, כי טובת הקב"ה מושלמת היא ונצחית, וכפי שנראה במאמר הבא.

ורצונו יתברך שגם אנחנו נקפיד לעשות טובה מושלמת בלי הפתעות שיחסר משהוא, אלא להשלים את כל הפרטים עד הפרט האחרון, ולכן אין המצווה נקראת אלא על שם גומרה, וכמו כן עלינו להתעלות על כל האינטרסים ולעשות טובה מכל הלב שזה טובה מושלמת, רק להטיב לשני ולא להנאת עצמך, כפי שהקב"ה כל כוונתו אך ורק להטיב לנו בלי שום נגיעה, כי הקב"ה לא זקוק לתורה ולמצוות שלנו, אלא רצה הקב"ה לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצוות.

ברית והאלה - למען הקים אתך היום לו לעם והוא יהיה לך לאלקים

וכך טוען הקב"ה נכון שאדם צריך לנשוא עול תורה בנעוריו, ועבודת ה' מכוונה עול מלכות שמים, אבל הקב"ה רוצה שנעבדו מתוך שמחה והתעלות ורוממות הנפש, כך שיקל עלינו ולא נרגיש שהתורה והמצווה הם טרחה עצומה ועונש תמיד.

והדדך לקיים את כל התרי"ג מצוות ולהיזהר מכל הלאווין והאיסורים, וגם להתמיד בתורה מתוך שמחה כנדרש בכתוב שהקללות הם "תחת אשר לא עבדת את ה' בשמחה", זה על ידי שנתמיד לספר בתהילות ה' ולספר תהילתו תמיד, ומתוך הכרת הטוב, נשמח לעבוד את הקב"ה ולדבוק בו תמיד, לא כעול אלא כתאוה שנגיע למשכינו אחר כך נרוצה.

וברוך ה' מצאתי מפורש כן בספר החינוך מצווה שכה' שנזכור הניסים הגדולים שעשה הקל ב"ה לאבותינו במדבר בצאתם ממצרים, ומתוך זכירת נפלאותיו שעשה עמנו ועם אבותינו ניהיה במצוותיו ב"ה, ונהיה ראויים לקבלת הטובה מאתו, וזהו חפצו ברוך הוא שחפץ להטיב.

ואכן המטרה העיקרית של הקב"ה היא להטיב עם עם ישראל, ולכן הטיל הקב"ה עלינו חובה לספר בנפלאותיו תמיד, ועלינו להתבונן בהשגחה העליונה שמסובב אותנו בכל יום, כי כך נגיע להכרת הטוב, ורצון לכבדו ולעובדו מתוך שמחה, וגם מתוך יראת הרוממות ככתוב בפרשת כי תבוא "אם לא תשמר לעשות את כל דברי התורה הזאת הכתבים בספר הזה ליראה את השם הנכבד והנורא הזה את ה' אלקיך".

ראשיכם שבטיכם זקניכם ושוטריכם כל איש ישראל

בתורה מאוד, כפי שמובא בנדרים לה' א"ר יוחנן: בתחילה (כל 40 יום כמובא בירושלמי שמשה היה לומד תורה ומשכחה, עד שניתנה לו במתנה, שנאמר: "ויתן אל משה ככלותו לדבר אתו".

וענה תלמידי היקר מאוד **יונתן שוקרון** נ"ו שהכוונה "מעשיהם" לכך שהחריבו את בתיהם בכדי להחזיר את הקורות שגזלו, שמעשה כזה חשוב יותר מתשובת הלב, והוסיף עוד תלמידי היקר **יעקב שמואל לנדא** נ"ו, שלפי זה מובן שה' גזר שנינווה תתהפך ואז מלבד חורבן הבתים גם ימותו כל החי בנינווה כפי שמתו אנשי סדום ועמורה, לכן הם הפכו את ביתם לחרבה בכך שהוציאו את הקורות, ממילא נתקיים "נינווה נהפכת", והיות ועשו תשובה הקב"ה הסתפק בזה, ובדומה קצת למהלך זה כתוב במלבי"ם.

ונראה, שאנשי נינווה חזרו בתשובה קיצונית לכפר על הקיצוניות שלהם באטימות לבם, ולכן למרות שעדיין לא הייתה תקנת חז"ל סוכה לא' שגזלן ישלם דמי קורה ולא יחריב את ביתו, מפני תקנת השבים, בכ"ז כל בעל דירה היה מרצה את הנגזל לשלם אפי' כפול מעלות הקורה העיקר לא להחריב את ביתו.

אורזים הרשעים שאין טובתן שלימה (רש"י בראשית מא' יב') שנים לא הבנתי זאת כראוי, שלכאורה עליך לומר תודה גם על חצי טובה, ואולי יהיה קל לך להשיג את החצי טובה החסרה בקלות יותר מאשר להשיג טובה שלימה? ואם כן מה בכך שאין טובתן שלימה?

אבל עכשיו הבנתי, כי הנה ארה"ב עזרה לעם באפגניסטן, שיהיה להם חיים חופשיים יחסית, במשך 20 שנה נלחמו עבורם נגד הטרור של הטליבאן, ועוד דרשו מישראל לסמוך עליהם גם במחיר סיכון תושבי ישראל לטרור, בטענה תראו איך אנחנו ארה"ב דואגים לשלום אזרחי אפגניסטן ונלחמים עבורם שנים רבות נגד הטרור, מכספנו ועל ידי טובי חיילנו.

ובפתאומיות ארה"ב עזבו בחיפזון, וכל הנשק הרב שנתנו להילחם נגד הטרור, נפל בפרי בשל לארגון הטרור הרצחני טליבאן שבעצם ישתמש בטובתן של האמריקאים בעוצמה נגד עמם – נגד העם האפגני, (ויתכן שבסופו של דבר בהמשך זה עוד יופנה נגד ארה"ב עצמה).

ומדהים שארה"ב לא טרחה אפילו להשמיד את הנשק לפני עוזבם למרות שידעו מה ההשלכות, אלא חשבו רק על עצמם, ולא על מה שכביכול נלחמו לעזור במשך 20 שנה, ובעצם רש"י

מטרת הברית והאלה – הקללות, כפי משמעות הפסוקים, הם בשביל לדרבן את עם ישראל להיות דבוקים בה', ולא לעוזבו חלילה, וכפי משמעות הפסוקים, שכל זה בכדי שנוכח לארץ ישראל בגאולה ולכל הטובות והברכות, כפי שנשבע ה' לאבות הקדושים, אברהם יצחק ויעקב, מאז בחר בנו להיות עם ה'.

אומנם כאשר למדנו עם תלמידי היקרים מכיתה ז' בת"ת תורת אמת בני ברק, מצאנו כתוב בנביא ישעיה מג' כא' "עם זו יצרתי לי תהלתי יספרו", ומפרש רש"י "עם זו יצרתי לי" - למען תהלתי יספרו, ונפלאתי מאוד, וכי הקב"ה הקים אותנו לעם בשביל שנספר תהלתו? והרי הקב"ה מעיד בפסוק בפרשתנו שהמטרה שהקב"ה הקים אותנו לעמו, היא בכדי שנדבוק בו ובתורתו ושנוכח לטובה המושלמת?

ובכלל יש לתמוה, וכי הקב"ה זקוק שנשבחו? ובפרט שאנו בשר ודם קרוצי חומר!!! והקב"ה עניו הוא ובוודאי אינו מחפש שנכבדו כמטרה עיקרית!!!

אלא התשובה היא, על פי הפסוק הבא (כב') בנביא, שכתוב "ולא אתי קראת יעקב - כי יגעת בי ישראל", שביאר המגיד מדובנא נפלא ע"פ משל שהסבל טרח כשהעלה את המזוודה לסוחר היהלום מים, והסוחר נבהל בראותו את גודל המאמץ, וטען לסבל שאם טרחתה מאוד סימן שהתבלבלת במזוודה ולא הבאת את מזוודתי הקלה שיש בה סך הכל מספר יהלומים עטופים בקפידה, שכל משקלם זעיר.

כתב רש"י החשוב תחילה, ובירושלמי הוריות פ"ג ה"ה כתב דבר פלא, שמשה שלא נתייגע כיהושע בתורה, לכן הקדים ראשים לזקנים!! ולכאורה הדברים תמוהים, שהרי משה התייגע

וטהר לבנו - נצבים

אלא יתכן שהכוונה, שיהושע התייגע מתוך התבזות שהיה מסדר ספסלים בבית המדרש, וכמשרת משה ותלמידי החכמים,

לכן זכה להעריך יותר את לומדי התורה, לעומת משה לא התבזה על לימוד התורה.

ניצבים – וילך

ואומר להם משה לא רק שכשאתם מצוינים שומעים מוסר קשה ולא נפלתם ברוחכם מכך, אלא **"וילך"** - אתם גם תתקדמו מכוח יראת העונש שנוסף על עבודה מתוך אהבה, ותזכו להאזין לעתידות למו ותזכו לכל הברכות, ולחזק חזק ונתחזק.

נצבים כולכם וגרך מחוטב עציך עד שואב מימך

עכ"פ, מדוע משה רבינו לא הסכים לגיירם?? ומדוע בכל זאת היה עליהם להיות נצבים יחד עם כל עם ישראל, הרי לא גיירו אותם??

ובספר משכיל לדוד פירש משה לא קיבלם לגרים מושלמים, כי התגיירו מתוך יראה לכן הפרידם משה משאר הגרים המוזכרים קודם בפסוק, כי אין גירותם מושלמת, אבל לפי שיטתו קשה מדוע כעסו הזקנים על יהושע הרי משה גם גיירם, וכפי שטען הגור אריה הנ"ל?

אבל בשבת זו התעורר בי מחשבה, אולי אכן הם לא התגיירו כי משה לא גיירם, ובכל זאת הם היו נצבים לקבל הברית והאלה יחד עם עם ישראל כולו, כי משה אמר **"ולא אתכם לבדכם אנכי כרת את הברית הזאת ואת האלה הזאת, כי את אשר ישנו פה עמנו עמד היום לפני ה' אלקינו ואת אשר איננו פה עמנו היום"**,

ופירש רש"י שהברית גם עם הדורות הבאים שעדיין לא נולדו, **ובשפתי חכמים** כתב שהנשמות של הדורות הבאים היו נצבים שם, ואולי לכן משה רבינו הכניס את הכנענים ששימשו חוטבי עצים ושואבי מים, למרות שלא גיירם, כי עם ישראל יתפלא וכי מה הם עושים פה עמנו?? הרי הם גויים ולא יהודים??

אבל בכך המחיש משה לעם ישראל שהברית היא גם עם הדורות הבאים ולא רק עם אלו החיים פה היום, ורצונו של משה היה שתראו ששואבי המים וחוטבי העצים שכרגע לא גיירתי אותם בכל זאת כמוהם יתגיירו בערמה בימי יהושע ולמרות שהטעו את עם ישראל, גם הם נצבים בברית ה' ובאלתו, כי גם הם חייבים לקיים את מצוות ה', למרות גירותם שבאה ברמאותם את הזקנים בימי יהושע.

ושבת עד ה' אתה ובנך

הדורות הבאים היוצאים ממנו, וזה יהיה באחריותו ובאשמתו, **וכן** להיפך אם יתחזק ולא יחטא וישתדל לא רק למענו אלא גם שלא יגרם בגללו חולשה לדורות הבאים אלא אדרבא חיזוק בזכותו לדורות הבאים, אם כן יזכה שכל הדורות הבאים אחריו יזכוהו בכל מצווה שהם עושים ושכרו הרבה מאוד מאוד.

ועל פי רעיון זה מתורץ עוד שאלה שהקשה מרן רה"י זצ"ל, שמשמע **מפרק ל' פסוק י'** **"כי תשוב אל ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך"** שחובה לשוב בתשובה אפילו נוטל נפשך, **והקשה מרן**, שרק על 3 עבירות חייבים למסור נפש ולא על מצוות תשובה?

אבל נראה שאכן אין חובה למסור נפש על תשובה, אבל החזרה בתשובה חייבת להיות בחרטה גמורה וברצון למסור נפש עבור הקב"ה, כפי שאמר רבי עקיבא כל ימי הייתי משתוקק מתי אקיים **"ובכל נפשך"** - אפילו נוטל נפשך למען הקב"ה, כפי שאכן זכה בכך בסוף ימיו, והמצווה כאן הוא התשוקה כפי שהיה לרבי עקיבא למות על קידוש ה' על ניסיון של אחד מגי' עבירות חמורות, או על גזירות דת כפי שהיה אצל ר"ע, ולא למסור נפש על תשובה.

לא בשמים הוא לאמר מי יעלה לנו השמימה ויקחה לנו, ונעשנה

שליח עוד ציווי ודרישה שילמד אותנו את התורה שהביא לנו, ולהבדיל וכי שליח דואר שיביא חבילת ספרים מחו"ל נדרוש ממנו שילמד אותנו מה שכתוב בספרים?? וכאן משמע שיש צורך

אחרי שמושה השמיע 98 קללות לעם ישראל, אמר להם אתם שמעתם את הקללות כשאתם **"נצבים"** בלי חטא, כמו תלמיד מצוין שאת המוסר הקשה על התנהגות לא טובה הוא שומע דווקא כשהוא מצוין ככה הוא לא מרגיש מאוים כל כך, שהרי הוא יודע שהוא כרגע מצוין.

כתב רש"י, מחוטב עציך - מלמד שבאו כנעניים להתגייר בימי משה כדרך שבאו גבעונים בימי יהושע, וזהו האמור בגבעונים "ויעשו גם המה בערמה" ונתנם משה חוטבי עצים ושואבי מים:

ובספר שפתי חכמים כתב שמושה לא קיבלם, דהיינו לא גיירם, ובספר **גור אריה**, מוכיח שמושה לא קיבלם, שאם כן גיירם מדוע בימי יהושע **(יהושע ט' יח)** עם ישראל התלוננו נגד הנשיאים שגיירו את הגבעונים, הרי גם משה רבינו עשה כן, וקודם כיבוש היה מותר לגייר את גויי הארץ למרות שהם מל אומות, ובכל זאת משה רבינו לא הסכים לגיירם, א"כ מובן שכעסו מדוע הזקנים הסכימו לגייר, ובפרט שלדעת הגור אריה האיסור **"לא תחיה כל נשמה"** התחיל בעת שעברו את הירדן ולא קודם.

אומנם מצאתי הוכחה שאפילו בזמן שנכנסו לארץ ישראל עדיין היה מותר לקבל גרים מז' אומות, ואולי האיסור לא תחיה כל נשמה מתחיל רק לאחר החלטת על מלחמה, כפי שכתוב **במדרש רבה דברים ה' יד' מי קיים הפרשה הזאת - דהיינו לדרוש בשלום לפני מלחמה?? יהושע בן נון**.

ממשיך המדרש א"ר שמואל בר נחמן מה עשה יהושע, היה **מפרסם בכל מקום** שהיה הולך לכבוש והיה כתוב בה: מי שמבקש לילך ילך לו, **ומי שמבקש לעשות שלום יעשה**, ומי שיקבש לעשות מלחמה יעשה, מה עשה הגורגשי פנה והלך לו מלפניהם, ונתן לו הקב"ה ארץ יפה כארצו זו אפריקה, **הגבעונים שהשלימו עשה להם יהושע שלום**, אבל 31 מלכים שבאו להילחם עמו הפילם הקב"ה בידו מניין שנאמר **(דברים ג) "ונכהו עד בלתי השאיר לו שריד"**.

ועיין בפרשת שופטים שהוכחתי וכתבתי בהרחבה שגרות גמורה תמיד היה מותר לקבל.

כתב הרמב"ן שתקבל עליך שאתה ובניך והדורות הבאים אחריך תקיימו את התורה, **ומקשה מרן ראש הישיבה זצ"ל** וכי היכן מצאנו שזה תנאי מתנאי התשובה שהוא אחראי גם לבניו ולדורות הבאים שיקיימו את המצוות, ורק מצאנו ברי"ף **ביומא פח'** שאחד ממעכבי התשובה זה שלא מוחה בבנו היוצא לתרבות רעה, אבל לא מצאנו שחייב לקבל על עצמו שבניו ישובו עמו??

ונראה לבאר שהחובה בתשובה היא, שיתקיים בו כפי שנכתב **בבראשית יח' יט'** על אברהם אבינו **"כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו, ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט למען הביא ה' על אברהם את אשר דבר עליו"**, דהיינו שעל יהודי לדאוג שיעשה הכל שבניו יחזרו בתשובה, דהיינו שלא שיראה דוגמא אישית חיובית לילדיו, שדרך התורה מתוקה היא, ושיסגור כל פתח ליצר הרע שלא יהיה בביתו, וישקיע את כל לבו לתמורה הולמת לילדיו שיקל להם להתנתק מתענוגי היצר הרע שהורגלו להם.

ויתכן שזה גם כלול בכוונה אתם נצבים כולכם וכפי המשך הפסוק שהכוונה גם לדורות הבאים, דהיינו שכל יהודי ידע שאחריות גדולה עליו, לא לחטוא כי בכך הוא מקלקל את

כתב רש"י: שאילו הייתה בשמים היית צריך לעלות אחריה וללמדה. **וצ"ע** מדוע שליח יעשה את המאמץ האדיר להביא את התורה מהשמים או מעבר הים עבורנו, וכן מדוע יש על אותו

וטהר לבנו - נצבים

שבשמים לא אכל ולא שתה?? וכדברי הזוהר שבמקום אוכל ושתה אכל ושתה תורה רוחנית שבכך הצליח להשתיק רעבונו.

אלא, בכדי לזכות ללמוד תורה וללמוד לאחרים חייבים לא רק להוריד את התורה, אלא חייבים מסירות נפש בה, ולכן יתכן שמה נשאר בשמים כאדם גשמי הזקוק להשתיק רעבונו הגשמי, אבל משה מסר נפשו להשתיק רעבונו הגשמי שהציק ברעבון גדול יותר, שהרעב עצמו וצמא מאוד לדברי תורה ביום ובלילה, כמו שאש התורה מכבה את אש היצר הרע.

ובזכות המסירות נפש של משה זכה ללמוד וללמד תורה לעם ישראל, ובזכות מסירות נפשו גם נתן בנו אש קודש, שיתקיים בנו **"ונעשנה"**, כי ידבק בנו המסירות נפש של הרב שלמדנו תורה.

ולכן כתוב מצד אחד דבר שאי אפשר לבצעו, לעלות לשמים כפי שרק משה עשה, לעומת לנסוע אל מעבר לים שזו משימה שאפשר לקיימו בדרך הטבע למרות הקושי, כי התורה באה ללמדנו שכשם שמה זכה להוריד לנו את התורה וללמוד אותה וללמוד אותנו בזכות המסירות נפש הייתה זאת, כך כל יהודי שימסור נפש להפצת התורה כמו לנסוע אל מעבר לים, יזכה בזכות המסירות נפש ללמוד וללמד תלמידים הרבה בסעייתא דשמיא מיוחדת.

בפיך ובלבך לעשותו

המלאך קודם לידת האדם לא היה האדם מצליח ללמוד תורה ולקלוט אותה.

ואולי זה כוונת הקב"ה שאומר לעם ישראל, התורה כבר טמונה בכם, והיכולת ללמוד אותה וללמד אחרים טמונה בתוכם, כך שאין צריך שיביאו אותה אליכם, ואין צורך שילמדו אתכם אותה במסירות נפש מיוחדת, רק צריך רצון עצמי ללמוד וללמד, ובנקל תוכל להשיג בקשתך.

וברור שאין הכוונה שאין אדם צריך מלמדים, הרי כתוב עשה לך רב, אלא כוונתי שאם אין לי מי לי, שכל אדם חייב לרצות להוציא את הטוב ואת התורה הטמונה בו, ואת כל חידושי התורה שטמונים בו ממש, אבל כשאני לעצמי מה אני, כי אדם צריך עזרה והדרכה וכלים להשתמש כראוי בטמון בו, והרבה פעמים כוח הרב והחברים לגלות את כוחות הנפש הטמונים בתלמיד שלא הכיר בהם מעולם.

סוד זמן ביאת המשיח, האם יש בפרשתנו תשובה חדה לדבר!!!

ובעצם קשה מאוד שהרי כל האלף השישי רובו עבר ולא חיינו ביאת המשיח, וגם הרבינו בחיי והרמב"ן חיו באלף השישי בלי משיח??

ולהקדים התשובה לכל זאת, רצוני להוסיף מה שהקשתי למו"ר מרן רבי משה הלל הירש שליט"א ראש ישיבת סלבודקא ב"ב, מהגמרא בבא בתרא דף ג' שהביאה את הפסוק **"גדול יהיה כבוד הבית האחרון מהראשון"**, ונחלקו שם בגמרא האם הכוונה גדול האחרון מהראשון בשנים או בגובה. **ומסיקה** הגמרא שכל הדעות צודקות, כי אכן בית שני היה גובהו 100 אמה מול הראשון שהיה 30 אמות, וכמו כן בית שני התקיים במשך 420 שנה, ואילו הראשון התקיים במשך 410 שנים.

ובנעילה של תש"פ בכיתי לבורא עולם, אנא אבא בנה לנו כבר בבקשה את הבית השלישי האחרון, הרי אבא יקר נשארו רק 219 שנים עד שהעולם יחרב ב6000 שנה, שאז הצדיקים ירחפו כי לא יהיה עולם הזה – **ע"פ סנהדרין צב"ה**.

ואני לנו שעל הבית השלישי האחרון ממש, לכאורה לא יתקיים גדול מהראשונים בשנים, אלא קטן הוא בשנים

במשלוח וגם שהמשלוח ילמד אותנו את התורה שהביא במשלוח.

ועוד קשה, שרש"י כתב שאם עליך היה החובה לעלות לשמים אתה הייתה מביא וגם מלמד את התורה לעם ישראל, וכי לא מספיק שמסרתי נפש להביא את התורה ממקום קשה להשגה איך גם אוכל ללמד את התורה במקום שילמדו אותי?? הרי כביכול 2 בעיות יש כאן א. להביא את התורה ב. ללמדה, וכי איך ברגע שאני עולה להביא אני גם יכול ללמד אותה?? וכי מה הקשר בין השנים?

ונראה, שאכן המוסר נפש לעלות לשמים או אפילו מעבר הים להביא את התורה, בזכות זה זוכה להיות כלי קיבול להבין את התורה וללמדה לאחרים, ולכן אם אתה עצמך היית עולה כדברי רש"י בזכות המסירות נפש היית זוכה ללמוד וללמד את התורה שמסרת נפשך עליה.

ואכן משה רבינו כשעלה לשמים מסר נפשו עליה, כפי שהעיד כמה פעמים שבמשך כל 40 יום שהיה בשמים לחם לא אכל ומים לא שתה, ולכאורה פשוט הדבר שבשמים אין אכילה ושתיה כי שם אין גשמיות רק רוחניות, ושם משה היה כמלאך שאינו זקוק לאכילה ושתיה, ומה התפארתו של משה בכך

הקשה תלמידי היקר דוד ולס ני"ו מכיתה ז' ת"ת תורת אמת בני ברק, הרי קודם בפסוקים כתוב שהקב"ה טוען לעם ישראל, שהתורה אינה בשמים שצריך להביא אותה וגם לא צריך שאותו שהביא ילמדה אותנו, אלא התורה קרובה וזמינה היא לכל יהודי, ומתאים היה שיכתב שיש רבנים וספרי קודש בכל מקום בעולם, שאפר בקלות ללמוד מהם תורה, אבל התורה כותבת **"בפיך ובלבך לעשותו"**, ולכאורה צריך להבין מה כוונת הקב"ה במילים אלו?

ויתכן שהכוונה לכתוב **בגמרא מגילה טז' נדה ל' שכל עובר בבטן אמו לומד את התורה כולה מהמלאך**, ובזמן לידתו מלאך סותר על פיו, ובכך הילד שוכח את תלמודו.

ואולי זה כוונת התורה כאן, שכל יהודי טמון בו התורה, כי המלאך לא לימד בחינם בלי תועלת, אלא יהודי כשמוציא תורה מפיו הריהו מחיה ומשחזר מחדש כל מה שלימדו המלאך בעודו בבטן אמו, (ואולי זה כלול במש"כ כי חיים הם למוציאם בפה – **עירובין נד'**), ויתכן לולי הכנת

כתב הרבינו בחיי "ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב", סמך הכתוב פרשה זו לפרשה הקודמת המדברת בהבטחת הגאולה, **(כי קרוב אליך הדבר מאד בפיך ובלבך לעשותו)**: כי זמן תחיית המתים עתיד להתקיים 206 שנה אחרי ביאת המשיח כמניין **"רא"ה חיים וטוב"**,

וכפי שאמר שלמה (שיר השירים ה, יב) **"האלף לך שלמה ומאתים לנוטרים את פרי"** אלף זה ימות המשיח שהוא מזרע שלמה, **"ומאתים"**, ו' שנים על מאתים, שזמן תחית המתים 206 אחרי ביאת שלמה, כי יקומו לתחייה אלו **שנצרו פריו שציפו לגאולה** ונפטרו קודם הגאולה.

ובעצם כך כתב הרמב"ן שיר השירים, כתבי הרמב"ן תקט"ו רק שלדעת הרמב"ן תחיית המתים זה אחרי 200 שנה ולא אחרי 206.

ומקשה מרן רשכבה"ג ראש הישיבה זצ"ל שא"כ מדוע **הטור** אור"ח תנח" תיקן לוח קידוש החודש לפי החשבון עד סוף האלף השישי, הרי משיח אמור להגיע לפחות 206 שנה עוד לפני סיום העולם באלף השביעי?

וטהר לבנו - נצבים

לכן נזכור שהמשיח יכול לבוא בכל יום, ומצד שני אף על פי שיתמהמה אם כל זה אחכה לו, ולא לבנות יותר מידי על חשבונות של זמן ביאת המשיח, אלא להאמין שיתכן מאוד שקרוב מאוד מאוד ימי המשיח אבל אם לא נזכה זה יכול להתעכב רח"ל, הלוואי ונזכה כבר לביאת המשיח ושנקבלו כשאנחנו מוכנים באמת לקראתו ולא נתבייש מאוד מאוד מפניו.

ואכן מצאתי כן במפורשים ב**תהילים צ' בחתם סופר** ועוד מפורשים על הפסוק **"שמחנו כימות עניינתנו"**, ע"פ רש"י שהרי אין 2000 שנים ימי שמחה לעומת 2000 ימות עניינתנו? אלא התשובה שהימים יתארכו לשנים וכאמור וכך יתקיים **שמחנו כימות עניינתנו**, רק צ"ע בלשון רש"י והפסוק (טו) שמחנו כימות עניינתנו - שמחנו לימות משיחנו כמנין ימות שעניינתנו בגליות וכמנין שנות אשר ראינו רעה", לשון רש"י, שיש בחינת ימים ויש בחינת שנים, לגבי עינוי זה ימים, ולגבי רעות זה שנים, ואולי כי עינוי זה סבל מחריד וזה רק ימים ולא שנים ויל"ע.

ובזכות הגאון הרב **יעקב יהושע בויס שליט"א מחבר העלונים נחלת יעקב יהושע**, מצאתי בס"ד עוד מקורות ברורים ליסוד שחידשתי וב"ה שלא טעיתי וכיוונתי לדעת גדולים.

ומקור ראשון שהוסיף זה הרד"ק **ישעיהו נד (ז) ברגע קטן עזבתיך וברחמים גדלים אקבצך**, שהימים **שעזבתיך הם רגע כנגד ימי הטובה**. - רד"ק

וכן הביא **אור החיים הקדוש** (סוף פרשת וישלח) שהגם כי ששת אלפים עולם עומד יאריך ה' ימי טובה, **כמאמרם בסנהדרין צט'.**

וגם **נועם אלימלך** (סוף פרשת ויגש סוד"ה ואת יהודה שלח) שהשנים יתארכו ויתגדלו **"כי בי ירבו ימיך"** משלי ט' יא' רוצה לומר אם ירבו ימיך בגלות חלילה... אזי, "ויוסיפו לך שנות", דהיינו **ששנה אחת יתגדל ויאריך כמו שנים הרבה.**

וכן **הבן איש חי** בספר ידי חיים, הל' ט' באב תקס' כתב שרבותינו זכרונם לברכה אמרו שהימים לעתיד יתארכו הרבה, דהיינו, אף על פי כי מדת יום ומדת לילה תשאר על עמדה, שהם יב"ו - שעות, אך יהיה הזמן ארוך, שהאדם יתענג בטובות **שעה אחת כנגד ימים ושנים רבים**. שיהיה **הזמן, מועט המחזיק מרובה**, בדרך נס, שלא יוכל האדם עתה לצעיר הדבר הזה בדעתו איך יהיה. ונמצא, שהימים הבאים בזמן ביאת המשיח, יהיה ענינם **כענין החלום, שבזמן מועט מחזיק מרובה**. אלא שהחלום הוא בחלק המחשבי בלבד, **וכאן אורך העונג הזה יהיה בהקיץ בפועל ממש**, בדרך נס. לקיים מה שנאמר **תהלים צא, טז "אורך ימים אשביעהו ואראהו בישועתי"**.

וחיזוק עצום היה לנו **באלול תשפ"ג עם תלמידי כיתה ז' ת"ת תורת אמת ב"ב** בלימוד **ישעיהו פרק מא' פסוק יז' "העניים והאביונים מבקשים מים ואין לשונם בצמא נשתה אני ה' אענם"**, וכתב רש"י (יז) מבקשים מים - נתנבא הנביא על **אחרית הימים** (עמוס ח) **לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם לשמוע את דבר ה' יושטטו לבקש את דבר ה' ולא ימצאו**, וכשישוב אפו יכין להם לחם ומים **וישכון שכינתו ורוח בפי נביאיהם**.

ונשאלת השאלה וכי היום שאנו לקראת המשיח, האם יש רעב וצימאון לתורה ואין מקום לשתות מי תורה, הרי יש ת"ת ושיבות וכוללים בלי הרע שמוסיפים כל שנה ספסלים רבים? אלא הכוונה שיבקשו בצימאון אדיר נבואה ואין, ולכאורה למה יבקשו נבואה בצמאון דבר שהיה חסר אלפי שנים?

מהבית השני ומהראשון שהם עמדו מעל 400 שנה?? ואיך יתקיים **"גדול יהיה כבוד הבית האחרון מן הראשון"**, ואיך זה יתכן??

וגם כתוב בנביא **ישעיהו סה' כ' שבימות המשיח "לא יהיה משם עוד עול ימים וזקן אִשָּׁר לא ימלא את ימיו כי הנער בן מאה שנה ימות והחוטא בן מאה שנה יקלל"**, שלמות בגיל מאה זה יהיה כמו אחד שמת היום בגיל 20, כי אז יחיו שנים רבות מאוד, ואם עד סוף האלף השישי נותרו רק 217 שנה אז גיל 100 זה כמו אדם בגיל 50 ביחד 217 שנה, ולמה זה נחשב לגיל צעיר, ובעצם כתוב שם **במפורשים** שבימות המשיח יחזור להיות כמו לפני המבול שחיו 1000 שנה אז לא דנו בנ"א בב"ד של מעלה רק מגיל 100, ככתוב **ברש"י** כלפי בני נח בסוף פרשת בראשית.

ותשובת מורי ורבי שליט"א הייתה שאולי יתארך הזמן לפני סוף האלף השישי, וכמה שנים לא זכיתי לרדת לעומק דעתו העצומה.

אך בסעייתא דשמיא זכיתי סוף סוף להבין דעתו, שהנה מצאתי **ברש"י בזכריה יד' שיבוא "יום אשר הוא לא יום ולא לילה"**, ופירש, שימות המשיח יהיו 1000 שנים שהוא יום אצל הקב"ה, וימות המשיח הוא לא יום שאינו עולם הבא שמובטח שאור החמה שבעתים מאור שבעת הימים וכו' שזה ימי עולם הבא באלף השביעי, אבל מצד שני לא יהיה חושך דהיינו לא יהיה בימי המשיח שעבוד וצרות.

ולפי זה, הקב"ה יכול לקבוע את אותו יום שיהיה כמו 1000 שנה שלנו, יום אחרון שלפני סוף 6000 אלף שנה.

ואכן, אם יהיה ימות המשיח כיומו של הקב"ה שזה 1000 שנה שלנו, אם כן מובן ש206 שנה לתחיית המתים זה אכן יחסית בתחילת ימות המשיח, וגם בית המקדש השלישי יכול להיות קיים 1000 שנה שזה יותר מבית ראשון ושני גם יחדיו, ואכן גם על בית שלישי כתוב גדול יהיה כבוד הבית האחרון מהראשון.

וגם מתורץ **קושיית מרן רה"י זצ"ל**, מדוע הטור קבע לוח קידוש החדש עד סוף האלף השישי, והתירץ כי יתכן שעד סוף האלף השישי עדיין משיח לא יגיע ורק ביום האחרון יהפכו ה' ליום ארוך כיומו שהוא 1000 שנה שלנו.

ולפי זה הסברתי **בפרשת וילך** את המדרש שמשם כתב 12 ספרי תורה בכדי שיעבור יום מותו אבל ה' האריך לו את היום כביכול לאורך שנים למרות שלציבור זה היה יום רגיל.

ואכן בהמשך דברי **הרבינו בחיי** הוסיף שמה שנחתמה פרשת הגאולה של מעלה במילת **"לעשותו"** ("כי קרוב אליך הדבר מאד בפיך ובלבבך לעשותו") כדי **להשוות עניין הגאולה למעשה בראשית** שנחתם **"אשר ברא אלקים לעשות"** בראשית ב, ג והשוה אחרית הזמן עם ראשית הזמן למען הודיעך כי שוין הן.

והנה **הרבינו בחיי** משווה השוואת ימי המשיח לימי הבריאה לעניין הטבע, אבל לעני"ד אפשר שכאן קבע הקב"ה שיהיה יום של ה' כמו שהיה 6 ימי בראשית שהוא 1000 שנה, (ומקווה שאין זה טעות ביד), וכך יהיה לעתיד לבוא שהקב"ה יקבע לפני סוף האלף השישי יום שיהיה כיומו של הקב"ה בששת ימי בראשית שהוא 1000 שנה, ויל"ע.

אבל בכל זאת עידוד גדול יש לגאולה בקרוב ממש, מדברי **הגאון מווילנא** שכתב מובא **בפירושו על שירת חנה** ועוד מקומות, **שקרוב ל2000 שנות גלות יבוא המשיח**, ואנחנו עברנו 1952 שנים מהחורבן, וקרוב ל2000 זה בפשטות לפני סוף 2000.

וטהר לבנו - נצבים

ומקיימי המצוות חסר לנו רב כזה גדול ועצום, וצמאים אנו לדברי נבואה שינחמו אותנו ויתנו לנו תקווה בחושך נורא שכזה, ואז ה' ברחמינו ישפוך רוח נבואה על עם ישראל, ובעיקר ללומדי התורה כדברי רש"י נהרות - לב מבין לתורה ולנבואה. שהנבואה תחול רק אחרי תורה.

ועניתי לתלמידי שהיה לנו צדיק בכוח התורה כנביא והוא **מרון שר התורה רבי חיים קנייבסקי זצ"ל** שראיתי המון נבואות שהתגשמו ע"פ דבריו אצלי ממש, וכששר התורה נפטר אני וכל בית ישראל מרגישים יתמות נוראה ודווקא בזמן שיש שנאה עצומה ומתגברת נגד לומדי התורה

אתם נצבים

ויתכן שהיהודים פחדו שמחמת הקללות האיומות עם ישראל לא יזכו לגאולה כי מחמת שפלותם יהיו בשפל המדרגה גשמית ורוחנית ולא יהיה את מי לגאול.

לכן חיזק אותם משה רבינו באתם נצבים שאמר להם שכמו שעכשיו עם ישראל חי וקיים בשלימות וצדיקים גמורים, כך לאחר הגלות הנוראה, הקב"ה יחזיר בתשובה את עם ישראל ויביא גאולה שלימה לכל עם ישראל כפי שאמר **"כל איש ישראל"** כי התנקו מהעבירות מחמת קושי השעבוד ולכן יהיו זכאים לגאולה ביציבות מושלמת שלא יהיה אחריה גלות.

הקשה רש"י: למה נסמכה פרשת אתם נצבים לקללות? ועונה רש"י לפי ששמעו ישראל מאה קללות חסר שתיים חוץ ממ"ט שבת"כ הוריקו פניהם ואמרו מי יוכל לעמוד באלו? **התחיל** משה לפייסם אתם נצבים היום הרבה הכעסתם למקום ולא עשה אתכם כלייה והרי אתם קיימים לפניו.

ולכאורה קשה שהרי עם ישראל באותו זמן היו צדיקים והם שמעו ברכות לעם ישראל כשהם צדיקים, והקללות הם רק כאשר עם ישראל רשעים, אז מדוע נבהלו ואמרו מי יכול לעמוד באלו?!

למען ספות הרווה את הצמאה

ואם כן יתכן שגם כאן הכוונה שאדם שחוטא כשאין לבו בוער בו לחטוא אלא מזמן עצמו לחטאים גם כשאין תאוה בלבו רח"ל כי רוצה להיות שבע מתאוה והביא עצמו לרוויה בחטא, אל זה לא יאבה ה' לסלוח לו, כי מילא אתה אנוס אבל כשאתה מביא עצמך בידיים לחטוא גם כשהיצר לא בוער זה חמור מאוד..

ועיקר הסיבה שאדם מביא עצמו לידי חטא גם בלי תאוה זה בגלל שהיצר הרע זמין לו, אבל אם יעשה כל דרך לסגור כל שערי טומאה אזי ינצל על פי רוב מלחטוא כשאין יצרו בוער.

האם אפשר לפרש שהכוונה למה שכתבתי בעלון "יום כיפור", בסליחות "אמן כן יצר סוכן. בן: בן להצדק. רב צדק. ועננו. סלחתי": חשבתי לעצמי, אולי אקבל ונקבל על עצמנו לא לחטוא כשמשעמם לנו לרגע, או שיש לנו זמן פנוי, כמאמרם בטלה מביאה לידי חטא, אלא רק חלילה כשיצר בוער בנו בלי שזימנו אותו אלינו...

ואולי זה הכוונה אם יצר סוכן בנו, - שלא אני הזמנתי את היצר אלי, אלא הוא סוכן בנו, הוא מיוזמתו בא כסוכן למכור לי מרכולו, אז בבקשה ריבונו של עולם קבלה זו אם אכן נעמוד בה מוכיחה שאנחנו אותך אוהבים באמת שבאמת אין רצוננו לחטוא לך.

והיה בשמעו את דברי האלה הזאת והתברך בלבבו לאמר שלום יהיה לי

כביכול לא הענישם במצב שהיו מאוחדים, אלא גרם להם למריבה ואז הענישם.

כך גם הקב"ה הכשיל את אחאב שיענש כי דיבר לשון הרע על הקב"ה, כמסופר ב**ירושלמי סנהדרין פרק י' ב'** שזה היה כאשר אליהו הנביא ואחאב נפגשו בשבעה שישב חיאל בית העלי על מות בניו כקללת יהושע על בונה העיר יריחו, אמר אחאב לאליהו שזה לא הגיוני שקללת התלמיד מתקיימת מיד ואילו קללת הקב"ה לא מתקיימת, אלא שזה שקר ובני חיאל לא מתו בגלל קללת הנביא, ובעצם דיבר לשון הרע או על הקב"ה או על יהושע.

ולכן אליהו גזר בצורת בארץ ישראל, וכך במשך 3 שנים היה רעב גדול בארץ ישראל, ולאחר 3 שנים נפגשו אליהו ואחאב, ואחאב תוקף את אליהו **"אתה עוכר ישראל"** ואליהו הנביא תוקף בחזרה **"אתה עוכר ישראל"**, ולכאורה מה פשר ויכוח מוזר זה?

ויתכן שאחאב האשים את אליהו שהוא אשם ברעב כי לא מגיע לעם ישראל עונש כי הם לא

קצת פלא שכביכול הפרשה מתחילה בחטא אדם יחיד, וממשיכה על חורבן הארץ כעונש כלל עם ישראל ולא עונש אדם יחיד, ואכן ראיתי ב**ברוך מרדכי של הרב פריינד זצ"ל** שביאר בשם **השמועה** שהכוונה לחורבן ממלכת שומרון ולגלות עשרת השבטים, ובניכם שישאלו על מה עשה ה' ככה לארץ, הכוונה לממלכת יהודה שנשארה בארץ ישראל שנים אחר גלות עשרת השבטים.

ובליל שבת התחדש בזכות רבי אברהם פקטר שליט"א מאשדוד, שיתכן שהלשון יחיד מדבר על אחאב מלך ישראל, שבזכות שלא היה לשון הרע בדורו לכן זכה שניצח בכל המלחמות, כי כביכול הקב"ה לא שמע עליו לשון הרע, ולכן אחאב התברך בלבבו שלום יהיה לי, כי גם שאני עובד עבודה זרה אני מוגן בגלל שאני ודורי מקפידים על לשון הרע.

אבל הקב"ה לא סולח לאדם כזה שמנצל מצבים כאלו, כפי שה' באחדות העמים בדור הפלגה

וטהר לבנו - נצבים

ורבי תנחום דורש את הפסוק כך: רק אשר אכלו הנערים – חוץ מאותם שלימדו נערים תורה, הם לא יהיו בגיהנום, וגם חלק האנשים אשר הלכו איתי בעולם הזה – שעזרו לי בעבודת ה', תדע שאני יחזיק בהם, ולא אתנם לך, שלא יכנסו לגיהנום, "אפילו שהם ראויים ליענש בגלל שהם חוטאים", בכל זאת לא יקבלו גיהנום.

ובסעודת שבת שאלו בני ביתי אם כך למורה או לרב שמלמד תורה לנערים וילדים יהיה מותר חלילה לעשות עבירות כי ממילא לא לנכנס לגיהנום??

ועניתי להם, שנכון שיש להם הבטחה מאברהם אבינו שהם לא יכנסו לגיהנום, אבל שימו לב אין להם הבטחה לקבל גן עדן!!! ולא להיכנס לגן עדן זה בעצמו גם עונש גדול.

לכן ברור ששווה לכל מלמד תורה שיעשה מצוות ויזהר מאוד מעבירות בכדי שגם יזכה גם לגן עדן, ואין כמו רב מורה שידע מה זה קנאה, הרי הוא מחנך תמיד לקנאת סופרים תרבה חוכמה, וממילא כל מורה ורב יתאמץ לא לעשות עבירות ולקיים כמה שיותר מצוות בכדי שלא יקנא באחרים שמקבלים ונהנים, ואפילו צדיקים שזוכים לגן עדן בכל זאת כל אחד מהצדיקים נכוה מחופתו של חברו.

אבל נזכרתי בגמרא ב"ב ח' ע"ב שמפרשת את הפסוק "ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד" אלו מלמדי תינוקות, כגון מי? אמר רב: כגון רב שמואל בן שילת, שרב מצא את רב שמואל בן שילת בגינתו, אמר לו וכי עזבת את עבודתך עם התלמידים? אמר לו 13 שנה לא ראיתי את גינתי, וגם עכשיו דעתי על תלמידי.

ואכן, רב שמסור מאוד לתלמידים, שכל זמן וכל רגע הוא חושב עליהם, ומשקיע בהם את נשמתו, הוא בכלל ככוכבים לעולם ועד, שהמשמעות בוודאי שזוכה להאיר בגן עדן ובעולם הבא באור יקרות.

וייתכן, שאם רב עד כדי כך מסור לתלמידיו ללמדם תורה ולחנכם לתורה וליראת ה' ולמידות טובות, בוודאי מסירות כזו תגרום לו לשפר דרכו ולהתנתק מעבירות ולהרבות במצוות, כי בכך יצליח יותר להשפיע על תלמידיו שאוהב אותם יותר מנפשו.

ולא נשכח את מאמר חז"ל אם הרב דומה למלאך ה' צבקות יבקשו תורה מפיו ואם לאו לא יבקשו, שבוודאי על כל רב המלמד תורה להתעלות ולהיות כמה שיותר רוחני וכמה שפחות גשמי שבכך הוא נדמה למלאך ה' צבקות.

וזה בוודאי מחייב גדול מאוד, וגם בדורנו התלמידים מרגישים מה עוצמת קדושת רבם או חלילה להיפך, ותלמידי יותר מכולם, בכוח התלמידים והתעלותם הרב יעלה ויתעלה ויעלה אחרים לעוצמות של דבקות בה' וקדושה ויראת שמים טהורה עומדת לעד.

ואכן גם בסגולה גדולה זו, שלא יתברך המלמד בלבו שלום יהיה לי, אלא יבכה ויתפלל להיות צדיק אמיתי, ושלא יתבייש למעלה מתלמידיו הצדיקים.

והלואי ואזכה גם אני להתעלות ולהתקדש יחד עם תלמידי היקרים, שלא אתבייש מתלמידי בעולם הזה וכל שכן לא להתבייש מתלמידי בעולם הבא, ששם ידעו את כל האמת על רבם..

מדברים לשון הרע כמו שהם מנצחים מעל הטבע בכל המלחמות כי ה' לא רוצה להעניש אותם, ורק בגלל אליהו יש רעב בארץ.

אבל אליהו טען, ברור שמגיע לך ולעם ישראל עונש על עבירת עבודה זרה, וה' הכשיל אותו בלשון הרע על הקב"ה או על יהושע וכאמור קודם, ולכן התקבל אצל ה' הקטרוג על עם ישראל ולכן נענשו ברעב.

וכמו שאמרו תלמידי היקרים בכיתה ח' ת"ת תורת אמת ב"ב שנה זו, על הפסוק במשלי ג' יח' "עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר" וכתב רש"י, "למחזיקים בה" - לאוחזים בה, כמו "וישלה ידו ויחזק בו" (שמות ד). "ותומכיה מאושר" - המתקרבים לה וכן כל לשון תמיכה שבספר זה שהוא אוהז בה:

והתפלאנו אם הכוונה תומכיה שהוא אוהז בה אם כן מה ההבדל בין מחזיקים לתומכיה? הרי שניהם אוהזים ומדוע למחזיקים היא עץ חיים ולתומכיה רק מאושר?

ונראה לתרץ כדברי הגאון שמחזיקים הכוונה ללומדי התורה שכל הזמן מחזיקים בתורה, ואילו תומכיה הכוונה לעשירים שתומכים בלומדי התורה.

ואומנם, עץ חיים שזה בנים לומדי תורה מתקיים בלומדי התורה כי הבנים מעתיקים את הוריהם, אבל תומכי התורה העשירים, לא התברכו בעץ חיים, כי בניהם יחקו אותם לעשות עסקים ולתמוך בלומדי התורה.

ואומנם רש"י דורש מהעשירים תומכי לומדי התורה, לא רק להסתמך על הסכם יששכר וזבולון, אלא חובה על העשיר להתקרב לתורה בעצמו עד שגם הוא יאחז ויחזיק בתורה עצמה עוד בחייו ולא רק לאחר מותו.

כמו כן, כתבתי בפרשת לך לך שכתוב בזהר חדש, שאברהם אבינו אמר למלך סדום: את הרשעים קח לך (מלך סדום – המסמל את כוחות הרע), אבל לא את אשר אכלו הנערים, והכוונה אותם המורים ומלמדים תורה לאחרים ולתינוקות, שהם מאכילים ומקיימים את הרוחניות של התלמידים, להם יש שכר כפול, ואותם לא תקבל ולא תקח, כי הם שלי, כך טען אברהם אבינו מול מלך סדום, וכך באמת התקיימו הדברים.

וממשיך הזהר שאמר רבי יצחק המלמד תורה לתינוקות דירתו עם השכינה, ולכן רשב"י כשבא לבקר תשב"ר היה אומר "אני הולך לראות את פני השכינה".

וטהר לבנו - וילך

ויכתוב משה את התורה הזאת ויתנה אל הכהנים בני לוי הנושאים את ארון ברית

רש"י בפרשת כי תבוא פרק כ"ט "עד היום הזה" כתב: שמעתי שאותו היום שנתן משה ספר התורה לבני לוי, כמו שכתוב לקמן ל"א, ט' "ויתנה אל הכהנים בני לוי", באו כל ישראל לפני משה ואמרו לו, משה רבינו אף אנו עמדתו בסיני וקבלנו את התורה ונתנה לנו, ומה אתה משליט את בני שבטך עליה, ויאמרו לנו יום מחר לא לכם נתנה, לנו נתנה. ושמו משה על הדבר, ועל זאת אמר להם היום הזה נהיית לעם וגו' (לעיל כ"ז, ט), היום הזה הבנתי שאתם דבקים וחפצים במקום.

למסור לכהנים ועם ישראל לא היו בתהליך המסירה לכן נפגעו ובאו בטענות, ולכן יתכן וכמוכח קצת בפסוק זה, שמה חזר ומסרה לזקני ישראל.

שוב ראיתי כדברי בספר **משכיל לדוד**, ואכן מכאן למד **הספורנו** שכך הדבר הוא **בהקהל**, וכפי שנכתב במשנה חזן הכנסת- ישראל נותן לראש הכנסת וראש הכנסת לסגן וסגן לכהן גדול וכהן גדול למלך. **אבל** עדיין זה לא עונה על השאלות הנוספות.

ולכן נראה שאכן הקנאה של עם ישראל הייתה דווקא בגלל ששבת לוי לא קיבלו לעצמם ספר ככל השבטים, אלא את הספר שלהם שמו בצד הארון, וזה גרם לקנאה של השבטים בשבת לוי. **כי** הם טענו למשה וכי מדוע אנחנו זקוקים לספר תורה זמין, ואילו שבת לוי לא זקוקים לספר תורה זמין, שהרי הספר שלהם היה מונח צמוד לארון הברית ולא יכלו להשתמש בו כרצונם וללמוד ממנו.

וזה עורר קנאה, כי זה מראה ומוכיח שלשבת לוי התורה מונחת בראש יותר משאר השבטים, וזה הראה שכביכול הלויים קיבלו את התורה יותר חזק וביותר עוצמה משאר השבטים, שלכן הלויים לא צריכים את הספר תורה זמין.

ובפרט השבטים התקנאו בכך שהתורה מדגישה שהלויים הם "**נושאי הארון**", ולכאורה קשה שהרי הארון נשא אותם ולא הם נשאו את הארון!!!! אלא שבמשך כל הגלות במצרים הם נשאו את ארון הקודש, כי הם השבט היחיד שלמד תורה כל שנות גלות מצרים, ולא פלא שהם זכו והארון נושא אותם, והתורה שלהם צמודה לארון הברית שהם נשאו בעבר והוא נושא אותם מעתה.

על כן עם ישראל בכה למשה וכי אנחנו לא קיבלנו את התורה כמוהם??? ואנחנו רועדים מפחד שמא ביום מהימים שבת לוי יגידו לנו שאנחנו לא קיבלנו את התורה רק הם. **ולכן** שמח משה שגם עם ישראל משתוקק להיות מחובר לתורה כמו שבת לוי, ושיש להם קנאת סופרים, ודאגתם שגם הדורות הבאים אחריהם יהיו מחוברים לתורה לנצח.

ויתנה אל הכהנים בני לוי – מה נשתנה מטענות קרח??? – המשך

באו כל ישראל לפני משה ואמרו לו: משה רבינו, אף אנו עמדתו בסיני וקבלנו את התורה ונתנה לנו, ומה אתה משליט את בני שבטך עליה, ויאמרו לנו יום מחר לא לכם נתנה, לנו נתנה. ושמו משה על הדבר - רש"י לעיל.

רק לעצמו ולכבודו דאג!!!! ואדרבה קרח השתמש בגדלות ובצדקות צאצאיו – לרעה, ללכת בכוחם הגדול נגד משה רבינו, ולכן עליו ועל חבורתו שדאגו לכבוד עצמם יצא קצפו של משה.

אבל כאן, עם ישראל כל דאגתם הייתה לא לכבוד עצמם, אלא לדורות הבאים!!! שיהיו מחוברים לתורה, וזה ממש שימח את משה, הנה סוף סוף עם ישראל חפץ בתורה באמת ובתמים, שכבר דאג לדורות הבאים שלא ינשלו מדרך התורה חלילה. **וזאת** אומרת שאכן גם עם ישראל התחברו לתורה באמת, כמו שבת לוי שהיו מחוברים לתורה מאז ולתמיד כי מעולם לא הפסיקו ממנה.

לכאורה קשה, וכי ללויים נתנה, הרי מפורש שלכוהנים נתנה, וא"כ גם הלויים יבואו בטענה מדוע השלטת את הכהנים עליהם?? **ואם** נרצה לענות שמשה נתן את הספר תורה לכל שבת לוי וכמו שכתוב בהמשך "ויהי ככלות משה לכתב את דברי התורה הזאת על ספר עד תמם, ויצו משה את הלויים נושאי ארון ברית ה' לאמר: לקח את ספר התורה הזה ושמתם אותו מצד ארון ברית ה'".

הרי המפרשים מסבירים שבוודאי הכוונה לכוהנים ולא ללויים, כי רק לכוהנים מותר לגשת לארון ברית ה' כשהוא גלוי ולהניח בצדו דברים, ואילו ללויים מותר לגשת אליו רק בעת משא המחנות ורק כאשר הארון מכוסה ב 3 כיסויים. **ועוד** קשה, כי אם הכוונה רק לכוהנים, מדוע היה חשוב להזכיר שהם בני לוי??

והנה גם בספר **יהושע** פרק ג' כתוב "**הכהנים הלויים נושאים אותו – את הארון**", ובהמשך הפסוקים מפורש שרק הכהנים נשאו אותו, ובכל זאת הכהנים מכונים גם לוויים, ושוב צריך עיון לשם מה הוזכר זאת שם??

וגם מה הקשר להזכיר כאן שהלויים הם נושאי הארון?? ואולי גם כאן הכוונה רק לכהנים, כי אכן הכהנים הם אלו שנשאו את הארון כשעברו את הירדן בתחילת כיבוש הארץ, ולכן התואר "**נושאי הארון**" מתאים גם לכהנים, אבל בכל זאת מה היה נחוץ להזכיר כאן בעת נתינת ספר התורה לתתו בצד הארון את העניין של נושאי הארון??

ובכלל יש לתמוה, שהרי כתוב שביום האחרון משה כתב 13 ספרי תורה בדרך נס, וחילק ספר לכל שבת, ואת הספר ה-13 נתן לכוהנים לשים בצד הארון, אם כן יוצא שכל השבטים קיבלו ספר ואילו דווקא שבת לוי לא קיבלו, ואם כן דווקא שבת לוי – שבת לוי שלא קיבלו ספר, רק הם היו אמורים להתלונן??

ובתחילה הייתי סבור לחדש כאן ולתרוץ חלק מהשאלות, שמשה מסר את התורה ללויים שהם ימסרו אותה לכוהנים, וזה מתאים לשיטות במפרשים ששני הפסוקים מדברים על אותה נתינה, והיות ומשה רבינו נתן לשבת לוי

וכאן הבן שואל, ומדוע משה התלהב מטענותם ושמו, ואילו על קורח שטען "**כל העדה כולם קדושים ובתוכם ה' ומדוע תתנשאו על עדת ה'**", משה תקף אותם בטענה "**רב לכם בני לוי**"??? הרי גם כאן טענו טענות דומות - וכי רק בני לוי קיבלו את התורה, גם אנחנו קיבלנו??

אלא נראה שכאן נמדדו לפי סיום דבריהם, שבסיום דבריהם הם גילו שדאגתם הייתה עבור הדורות הבאים, ואילו קורח לא דאג לדורות הבאים, כי אדרבה הוא ראה שמבני בניו יצא שמואל ששקול כמשה ואהרן, וגם ראה שיצאו ממנו לויים המשוררים בבית המקדש שהיו צדיקים גדולים, אז להם הוא לא דאג ולא היה צורך כל כך לדאוג,

ללמדנו שכן אדם חייב לדאוג על עתידו הרוחני, וגם של הדורות הבאים, רק כך יצליח להתעלות ולהציל את הדורות הבאים אחריו לשמור שלא יהיו להם מפריעים ברוחניות חלילה, וגם בדברים שברגש אפילו בבחינת דק שבדק גם כן

וטהר לבנו - וילך

עלינו להתעמק איזה השלכות עלולות לצאת מהם, בין לו ובין לכל צאצאיו, ודאגה זו מאוד משמחת את בורא עולם, כי זה מראה יראת שמים אמיתית ואהבה אמיתית לבורא עולם.

ועתה כתבו לכם את השירה הזאת – ולמדה את בני ישראל שימה בפיהם

ולכן הקללות והאיומים מהקללות והברית זה מחזק לנו את היציבות, ולכן השירה הזו היא עיקר ספר תורה, לכן שימה בפיהם, כי זה משלים את עבודת השם בשלימות. **אבל** עדיין קשה שלמה את הקללות של פרשת כי תבוא לא קוראים כשירה??? הרי זה גם מחזק אותנו שלא נחטא???

אכן לאחר מחשבה התחדש לי הרבה יותר מכך, שהיה קשה לי מאוד, מדוע כתוב שאם אחרי כל הצרות נחזור בתשובה אז בורא עולם ייתן את כל הקללות על אויביו **דברים ל' ז'.**

ולכאורה קשה וכי זה המשקל הראוי? הרי המשקל הראוי לכאורה שיהיה לנו ההיפך מהקללות!!! דהיינו שיהיה לנו ברכות בקיצוניות, כמו שהקללות היו כביכול בקיצוניות???

אלא 2 תירוצים בדבר, א. שכשחוזרים מתוך פחד ולחץ זו תשובה לא מושלמת אלא מתוך עונש, ולכן החטאים שנעשו במזיד לא נהפכים לזכויות אלא לשוגג, לכן לא זכינו לקבל את ההיפך, אבל בורא עולם בטובו הגדול לפחות נוקם כך שנותן את כל הקללות באויביו.

ב. שאם אכן חזרנו בתשובה שלימה, וכפי שכתבתי בפרשת כי תבוא שהקללות מסתיימות ב"ונמכרתם ואין קונה", שזה בעצם נחמה, כי הבן אדם ירגיש כל כך מושפל וכל כך דחוי וסמרטוט שאפילו בתור עבד אף אחד לא רוצה אותו, ואף אחד לא סובל אותו כי הוא מאוס ומגעיל, ובשפל מדרגה זה וכשהוא בתחתית שבתחתית הוא יתעורר ויזכור שיש אחד שלמרות הכל לא נגעל ממנו ולא מואס בו.

ואז הוא בבכיות ובתחנונים חוזר לאבא, ויבכה: אבא איך עזבתי אותך!! ועכשיו אני לבד לבד למטה למטה, אני כאפס וכמינוס דחוי ומגעיל, אבל רק אתה אוהב אותי ומקבל אותי חזרה, וזה העידוד הגדול ביותר שנתעורר בעצמנו לשוב בתשובה שלימה, וזה הסיום המושלם לקללות שנחזור בתשובה מעצמנו מתוך אהבת הבורא יתברך אלינו ואנחנו אליו, כי אין לנו עוד אהבה מלבדו.

ועל כן דווקא שירה זו המתמצתת את רעיון הקללות בלי פירוט רחב כפרשת כי תבוא, וגם כפי שאכתוב בפרשת האזינו יש בו בשורת הגאולה השלימה, חשוב וחובה לשים בפי כל יהודי שידע אותה ישר והפוך, וגם שידע שהקללות הן קיצוניות.

אבל הברכות הן עוד יותר קיצוניות, רק שהקללות הקיצוניות הן ברות המחשה בעולם הזה ולכן מזכירים אותן בהרחבה בפרשת כי תבוא, מה שאין כן הברכות הקיצוניות אינן ברות המחשה בעולם הזה, אבל יש ברכה ששייכת גם בעולם הזה, שנזכה לשמוע בקול השם ולהתקרב לאבינו, וכפי שהתפלל דוד המלך "אחת שאלתי – אותה אבקש, שבת בבית ה' כל ימי חיי לחזור בנועם ה' ולבקר בהיכלו" אמן ואמן.

לכן בעת ניסיון, זכור נזכור להיות "נצבים" חזקים, כי עוד קודם הניסיון השתמשנו בכל הכלים ובכל היראות ובכל האהבות לעבוד את בורא עולם ולא רק בכלי ובדרך אחד, ויהי רצון שנזכה לעבוד את בורא עולם אנו וצאצאנו בשמחה ובשלימות כראוי, ושלא נפחד מהקללות אלא מהעבירות!!! ושנכיר את הקללות רק מתוך הכתוב בתורה ולא במציאות חלילה, אלא רק בשביל חיזוק היראת שמים, ולדעת את עומק השכר האין סופי שנקבל בקרוב ממש אמן ואמן.

וילך משה

את שירת האזינו וגם את הברכות שברך לפני מותו, ויש דעות שכל הפרשיות האחרונות היו ביום מותו. **בקיצור**, זה היה מועט המחזיק את המרובה, ובכל זאת "וילך משה" הוא בעצמו הלך לדבר לעם ישראל, כי משה

כתב הרמב"ם בהלכות ס"ת "כתבו לכם תורה שיש בה שירה זו", **והדברים תמוהים** וכי לזו פרשת "האזינו" יקרא שירה? הרי זו קינה על צרות ורעות שימצא לעם ישראל כשיעשו הרע בעיני השם, עם תוכחות קשות מאוד!!! ואם כן נקרא זה שירה? **"ולמדה ושימה בפיהם"**!!! הרי את הקללות שבכי - תבוא לא מעלים לקריאה אלא נותנים לבעל קורא אז מדוע את השירה הזאת הקשה מאוד קוראים שוב ושוב - **"שימה בפיהם"!!! ועוד** איך ייתכן שזה עיקר ספר התורה???

ותשובה ראשונה אפשר לענות בפשטות, שכמו שהתורה אומרת לאחר כל הקללות של **"כי תבוא"** וכפי שמשמע מדברי רש"י: **"אתם נצבים"**, שנצבים זה עמידה יציבה. **ואיך** אכן מקבלים עמידה יציבה ביהדות בלי רעידות ונפילות? **התשובה**: על ידי שילוב של כל הכוחות ביחד, יראת הרוממות ואהבת השם המשולבת עם יראת העונש יחד, ובנוסף לאלו גם שבועה וברית – שזו המחויבות האישית לקיים הבטחה חמורה, ואכן כל זה ביחד באופן קבוע ותמידי נותנים יציבות.

כי גם אדם קדוש וטהור הדבוק בה' מתוך אהבה, חייב גם שיהיה לו פחד מהגיהינום ומהקללות, כי לא מספיק תחרות שמי שיסיים את כל המסלול הקשה יקבל מיליון דולר, וגם לא מספיק שירוך בגלל שהוא אוהב לרוץ. **כי** לפעמים מחמת הקושי הגדול, יש שינשרו ויוותרו על הפרס וגם יוותרו על אהבתם לרוץ, אלא צריך שילוב גם של כלב עז פנים שרודף אחרי מי שמתעכב ועוצר וקורע אותו לגזרים באכזריות!! ככה הפחד לא ייתן לו אפשרות לעצור.

וממילא הכל נהפך לזכויות, ואם כן אכן מגיע שכר ההיפך מהקללות, ברכות בקיצוניות, אבל ברכות בקיצוניות כזו אינן בנמצא ולא שייך בעולם הזה, כי הכל יחשב ככסף קטן לעומת השכר שבורא עולם ייתן לנו בעולם הבא!!!

רק לפחות כראיה והוכחה לכך שהבורא קיבל את תשובתנו בשלימות, נראה וניווכח כאשר האויבים שלנו יקבלו את כל הקללות על ראשם, ועצם הדבר שהשכר לא נקבל כאן בעולם זה משמש כעוד הוכחה וראיה שיש עולם הבא.

ולכן זה נחשב לשירה, כי ברגע שעם ישראל אוהב את בורא עולם אזי כמה שיש יותר קללות וביטויים קשים, הם נהפכים לברכות עוד יותר טובות בקיצוניות טובה.

לכן בעת ניסיון, זכור נזכור להיות "נצבים" חזקים, כי עוד קודם הניסיון השתמשנו בכל הכלים ובכל היראות ובכל האהבות לעבוד את בורא עולם ולא רק בכלי ובדרך אחד, ויהי רצון שנזכה לעבוד את בורא עולם אנו וצאצאנו בשמחה ובשלימות כראוי, ושלא נפחד מהקללות אלא מהעבירות!!! ושנכיר את הקללות רק מתוך הכתוב בתורה ולא במציאות חלילה, אלא רק בשביל חיזוק היראת שמים, ולדעת את עומק השכר האין סופי שנקבל בקרוב ממש אמן ואמן.

באותו יום שנפטר משה רבינו הוא התפלל שחרית ומנחה שזה היה חלק ממנין 515 תפילות "ואתחנן" ע"פ הפני יהושע ברכות ל"ב, **והספיק** בנס **לכתוב 13 ספרי תורה**, וגם **להקהיל את עם ישראל** ולהגיד להם את פרשת **נצבים והקהל** וגם

וטהר לבנו - וילך

רבינו התאמץ לעשות עוד ועוד מצוות ולא חיכה להם שיבואו עד אליו.

ועוד נקודה חשובה, למרות שבאותו יום נסתלקו ממנו שערי חכמה ומסורת, בכל זאת משה רבינו התאמץ לתת לעם ישראל בכל יכולתו את כל כולו גם בלי שערי חכמה ומסורת, לכן כתוב **"וילך משה"**, שמשה הלך לקראתם, לא כדרכו מימים ימימה שבאו אליו, אלא הוא הלך אליהם והתמסר עוד יותר אליהם.

בן מאה ועשרים שנה אנכי היום – לא אוכל לצאת ולבוא

הייתי מה היה מדבר עמך??? אותה שעה התחיל משה צווח ואמר מאה מיתות ולא קנאה אחת.

ונראה שהקנאה של משה לא הייתה מכך שיהושע הוא המנהיג והוא עם שערי החכמה והוא בעל רוח הקודש, כי מחמת ענוותנותו באמת זה לא הפריע לו בכלל, אלא למשה כאב שעד היום הוא שותה **מייד** בצמא את דברי בורא עולם, ועכשיו תלמידו קיבל והתורה והחידוש ניתן בעולם ואילו הוא חייב להמתין, את זה הוא לא היה יכול לסבול.

ושוב לא הכבוד היה אכפת למשה רבינו אלא הצמאון לדבר השם, כי רגע בלי חידוש זה גרוע ממוות למשה רבינו.

ובאמת ייתכן שמה שנסתלקו ממשה שערי החכמה והמסורת זה לא בכדי שמשה לא יפגע מיהושע, כי אכן אין עניו יותר ממשה רבינו, אלא זה לא כבוד התורה כי זה בזיון כבוד התורה שמשה רבינו בשיא כוחו הרוחני לא ילמד תלמידים ובמקומו ילמד תלמידו, ודבר זה לא מתאים לציבור ולעם, וזה בזיון לכבוד התורה הכללי, ולא מחמת הביזיון של כבודו האישי של משה רבינו.

ואולי זו כוונת לשונו של הרמב"ן שנסתלקו ממשה מעינות החכמה כדי **"שלא ידאג לתת גדולה ליהושע בפניו"**, ולא כתוב פשוט **שלא לפגוע בכבוד משה**, כי כאן לא היה דאגה לפגיעה בכבודו, אלא חשש פגיעה בכבוד התורה הכללי, שבפניו של משה בשיא כוחו ההנהגה תעבור ליהושע.

ובסיכום תפילת שחרית נבהלתי מעוצמת הצימאון של משה רבינו לשמוע תיכף ומיד את דברי ה'. ראו נא והתבוננו, הנה משה רבינו הספיק לכתוב 13 ספרי תורה ביומו האחרון, וגם יש דעות שאת כל הפרשיות האחרונות הוא מסר ביומו האחרון, בקיצור יום עמוס מאוד מאוד בתורה ובמצוות, עד כדי כך שאת **"השירה"** שאמר בפרשת האזינו ביומו האחרון לדעת הרמב"ם זה עיקר חשוב מאוד בספר תורה, ולכן לא פלא שמשה רצה לחיות ולא למות, מלבד רצונו העז להיכנס לארץ ישראל, ובכל זאת הוא ויתר ברגע אחרון על הכל!!!!

כי למשה רבינו כאב עד מוות כפשוטו שלא יקבל מיד את דברי ה', אלא עליו להמתין ליהושע שישמע ואחר כך אם ירצה ימסור לו את דברי ה', והצימאון לדבר ה' של משה היה עצום שאין דוגמא לו, ומחמת צימאון זה העדיף לוותר על חייו המלאים והעמוסים בתורה ובחיזוק קהל ה', ולמות!!!! ומיד לשתות בצמא אדיר את דברי ה' תכף ומיד בגן עדן!!! **ואם** למשה רבינו מוסר התורה, שהתורה נקראת על שמו **"תורת משה"**, והוא נביא הנביאים!!!! יש צימאון אדיר כל כל לתורה ולדברי ה', אז לנו שחסרים אנו כל כך הרבה תורה, בוודאי שעלינו לוותר על מנעמי החיים ולצמוא באמת לדברי ה' ולתורתו, ולהתפלל שכבר נגיע לימים הללו **"הנה ימים באים נאום ה' ונתתי רעב בארץ, לא רעב ללחם ולא צמא למים, כי אם לשמוע את דברי השם"**, ואשרי מי שעוד לפני הימים הללו הוא מרגיש צימאון לדבר ה', הוא ממקרי הגאולה הקרובה ובזכותו אנחנו מצליחים לחיות ולשרוד את הגלות הקשה שתסתיים במהרה אמן ואמן.

ולכן אם אכן רוצה אתה להרגיש צימאון לבורא עולם, עלינו למעט בצימאון לגשמיות ולהנות העולם הזה, ולחשוך בתורה ובמצוות ולהתמיד בהם, כך ימשך לבנו לקדושה ונקבל צימאון לדבר ה', אבל לא נצפה לצימאון לדבר ה' כאשר אנחנו רגילים מגשמיות, והרוצה להיטהר מסייעים בידו.

אל תיראו ואל תערצו מפניהם כי ה' אלקיך הוא ההולך עמך לא ירפך ולא יעזבך

בכל עניין, שאפילו רשעים כשהם מאוחדים לדבר עבירה הם מצליחים, כמו שמצאנו במגדל בבל, וכמו דורו של אחאב שהיו עובדי עבודה זרה והיו מנצחים במלחמות כי לא היו מדברים לשון הרע.

אלא נראה שכאן יש מסר מיוחד שמדגים לנו מה זה אחדות אמתית ומושלמת.

החיד"א שואל מדוע התחיל הפסוק בלשון רבים וסיים בלשון יחיד??? **ותירץ**, שהתורה מלמדת אותנו כאן שאם עם ישראל יהיה באחדות גמורה ומושלמת אזי בורא עולם מבטיח לנו שבכוח האחדות **"לא ירפך ולא יעזבך"**.

ונשאלת השאלה, מה העניין להזכיר את האחדות דווקא בעניין הפחד? הרי תמיד כשיש אחדות גמורה מצליחים

וטהר לבנו - וילך

ולכן אם נראה את אלו שמפחדים, עלינו להרגיש אחריות ולא רק לדאוג לעצמינו שאנחנו רגועים, אלא עלינו לגשת לכל אלו שמפחדים ולחזק אותם שלא יפחדו, וזה לא קל, כי פחד זה בטבע של בן אדם וצריך להשקיע הרבה מחשבה ומאמץ וסבלנות להרגיע ולתת תחושת ביטחון לפחדנים.

ואם אכן עם ישראל השקיע שכולם לא יפחדו כי דאגו לכולם, וזה מאחד את העם מאוד, הן מצד המחזקים והן מצד המתחזקים שמרגישים שאנחנו עם אכפתי ומלוכד ומאוחד גם בעת צרה.

וזה משמח מאוד את בורא עולם, שאנחנו מאוחדים ומלוכדים ועם אכפתיות לבוא לעזרת הזולת, שלא רק נדאג לחזק את עצמנו אלא גם נדאג לכלל ישראל שכולם יתחזקו ונעזור ליהודים שמחזקים שיהיה להם את הכוח ואת האפשרות להמשיך ולחזק את כולם, בכדי שלא יישאר יהודי אחד לא מחוזק.

ההולך עמך – המשך

וכפי שביארנו במאמר הקודם, שכשם שחיזקנו אחרים ודאגנו לחולשתם של אחרים, גם בורא עולם ידאג לחולשה שלנו ויחזק אותנו שלא יהיה לנו אף פעם שום רפיון, לא במלחמה וגם לא במלחמת היצר ובעבודת השם, כי הקב"ה לא יתן לנו להרפות את אחיזתנו בו, אלא נרגיש את אחיזתנו בו בשיא החוזק.

ולכן דווקא כאן לא כתוב העובר לפניך כפי שכתוב בתחילת העניין, אלא ההולך עמך ביחד אתך שתהיה דבוק בו חזק. **ואכן** תחילה אנחנו בסיוע הקב"ה לא נרפה אחיזתנו בו ית', ואז בורא עולם לא יעזוב אותנו, שנרגיש גם כביכול גם את אחיזתו בנו, שאנו דבוקים בה' והוא בנו.

ובעזרת ה' חזק חזק ונתחזק בעצמנו, ונחזק אחרים עד כמה שידנינו משגת, ונעזור לאחרים שיחזקו יהודים אחרים, וזה יעזור לנו עצמנו שלא ניפול מדרך הישר והטוב חלילה, אלא נמשיך בהתעלות בקדושה עילאית בלי שום רפיון, כי קיבלנו הבטחה מה' ש"לא ירפך", אז קדימה מעכשיו נקבל על עצמנו ונעשה הכל!!!! לחזק ולהתחזק, ובכוח זה נצליח אמון ואמן.

ואתה תנחילנה אותם

שמבאר השפתי חכמים, שכשמשאמר אמר אחר מותי התכוון אחרי פטירת יהושע תלמידו שהיה חביב עליו כגופו.

וייתכן שאת זה בדיוק רצה יהושע להרוויח כשהתעכב בכוונה בירושת הארץ, כי הוא רצה להאריך את ימיו שהיו אמורים להסתיים בסיומו לכבוש את הארץ ולחלקה, ועל ידי עיכובו בכיבוש הארץ תתעכב גם נבואת משה שהתנבא על עם ישראל שיחטאו וישחיתו אחרי מותו.

ואם כן נשאלת השאלה, מדוע יש כאן גנות ליהושע, הרי שבח הוא לו שדאג לשלימות קדושת עם ישראל, כי דאג שיותר שנים עם ישראל לא יחטאו???

ואולי יש לתרץ שיהושע בן נון היה חייב להזדרז בקיום המצווה המוטלת עליו בלי עיכוב גם כשכוונתו לשם שמים, כי עיכוב במצווה יש בזה קצת חילול השם לאלו שלא יודעים סודות וחשבונות עמוקים.

וגם יש להוסיף שעיכוב במצווה על ידי צדיק יכול להשתרש לדורות כדרך חיים שמותר להתעכב בקיום מצווה, משא"כ נבואת משה שהשחת תשחיתו, גם כשתתקיים היא תתקן על ידי הדור הבא החוזר בתשובה.

ללמדנו, עד כמה עמקו מחשבות גדולי ישראל, שכל כולם דאגה אמתית לכלל ישראל, ולא מה שנראה לנו בעיניים זה האמת, כי באמת אנחנו לא יודעים מה מסתתר מאחורי הדברים, ועל כן תמיד נשמע לרבותינו בתמימות, וגם אם היצר הרע ברשעותו מפתה אותנו לחשוב שהם חלילה טעו או שהוטעו על ידי בעלי מזימה ואנשי החצר וכדומה, לא נאמין לכך, אלא נאמין בתמימות באמונת חכמים וצדיקים, ובכוח אמונת חכמים נזכה שלא נשחית לא אנחנו ולא יוצאי חלצינו חלילה, אלא נגדל דורות ישרים מבורכים לתפארת עם ישראל אמון ואמן.

שהרי במלחמה, או טרום מלחמה יש פחד!!! וגם אם יש חלק הבטוחים בניצחון בכל זאת חלק וודאי שמפחדים, ויש כאלו שאפילו בורחים עם משפחתם להציל את עצמם ולא אכפת להם מאחרים, למרות שהם יודעים שהברחה שלהם גורמת לאחרים פחד ורפיון.

על כן דווקא מכך שהתורה מתחילה בלשון רבים ועוברת ללשון יחיד זה מלמד אותנו, שהתורה דורשת לא רק שלא תפחד בעצמך!! אלא הדרישה ממך ומאתנו לדאוג שכולם לא יפחדו.

הנה יש להקשות על הפסוק הנ"ל, שהרי כתוב בפסוקים הקודמים "ה' אלקיך הוא עובר לפניך", אז כבר ידענו שה' אתנו, מדוע שוב חוזרת על זה התורה?!! **וגם** קשה שהרי כבר כתוב קודם "ונתנם ה' לפניכם", אז למה כתוב לאחר מכן "לא לפחד כי ה' עמך וכו'???" ועוד קשה למה כאן כתוב "הולך עמך" וקודם כתוב "עובר לפניך"?!! **וגם** צריך ביאור, שאם ה' "לא ירפך" ממילא טמון בזה "לא יעזבך", ואם כן לכאורה מיותר המילים "לא יעזבך"??

והתשובה, טמונה בכך שנשים לב לברכה, שהנה לא כתוב רק ש"לא יעזבך" אלא גם ש"לא ירפך", וייתכן שהכוונה שה' יחזק אותנו שלא נברח ממנו ושלא נתרחק ממנו.

בספר יהושע י"א כתוב "ימים רבים עשה יהושע מלחמה", וכתב רש"י בשם מדרש תנחומא, שבגנותו של יהושע סיפר הכתוב, שהיה מתכוון לדחות את כבוש הארץ כדי להאריך ימיו, לפי שנאמר "ואתה תנחילנה אותם". **ופלא** עצום הוא על יהושע בן נון, הצדיק שהיה מסור בנאמנות מושלמת למשה, שירצה להאריך ימיו על חשבון קיום מצוה שהיא טובת עם ישראל!!!

ולכאורה כאן לא שייך לטעון שרצה להאריך את זמן קיום המצווה, כי המטרה שתהיה הארץ כבושה ולא תהליך הכיבוש, ואכן כאמור כתב רש"י שהפסוק מספר זאת בגנותו שהתעכב בכיבוש, כי המטרה שהארץ תיכבש ותחולק!!!

ונראה לתרץ על פי שאלה אחרת, שמשא רבינו התנבא בהמשך הפרשה "כי ידעתי אחרי מותי, כי השחת תשחיתו", ומקשה רש"י שהרי כל ימות יהושע לא השחיתו שנאמר "ויעבדו ישראל את ה' כל ימי יהושע"??

ומתרץ רש"י שמכאן שתלמידו של אדם חביב עליו כגופו, שכל זמן שיהושע חי היה נראה למשה כאילו הוא חי, וכפי

ויקרא משה ליהושע ויאמר אליו אתה תבוא את העם ואתה תנחילנה אותם – המשך

וטהר לבנו - וילך

לפי הדברים הקודמים הדברים מתורצים ונפלאים, שמאחר שמהם בסוף ימיו התנבא וידע שאחרי מותו עם ישראל ישחית דרכו, לכן רצה להאריך את תקופת הקדושה והצדקות של עם ישראל, לא רק עד פטירת יהושע, אלא שימשיכו בקדושה זמן רב יותר, שזה עד סיום פטירת כל הזקנים שבדור. **כי** אם הזקנים יהיו שותפים להנהגת עם ישראל יחד עם יהושע, אז גם הם יהיו כחלק מההמשך של משה, כפי שיהושע היה כביכול חלק ממשה כאמור במאמר הקודם, וממילא עם ישראל מאוד ירוויח מזה.

אבל בורא עולם התעקש שיהושע לבדו יהיה ממשיך דרכו של משה. ואמנם הבורא עולם לא קיפח את רצונו של הצדיק משה רבינו, ורק לאחר פטירת כל הזקנים רק אז עם ישראל נפל מקדושתו, כך נעשה הכל בשלימות, א. מנהיגות יהושע בשלימות כי הנהיג לבד. ב. עם ישראל הרוויח עוד שנים לחיות בקדושה בלי נפילות.

ונלמד מזה עד כמה ה' אוהב אותנו ואת הצדיקים שרצון יראיו יעשה, ויעזרנו ה' להיות דבוקים במנהיג הדור, ממשיך דרכו של משה, ובגלותנו כל אחד ידבק ברבו בנאמנות, ובעזרת ה' יתברך זה ישפיע עלינו שלא נשחית דרכנו אלא נשאר בקדושתנו בדרך התורה והיראה אנו ובנינו עד סוף כל הדורות, ונזכה להיכתב ולהיחתם בספרם של צדיקים גמורים, ונזכה לביאת גואל צדק שיבוא ויגאלנו מעמלנו ומשברון ליבנו, ונזכה לשוב לראות וללמוד תורה מהרבה הגדול שלנו "משה רבינו" אמן ואמן.

והסתרת פני מהם והיה לאכל, ומצאהו רעות רבות וצרות, ואמר ביום ההוא הלא על כי אין אלקי בקרבי מצאוני הרעות האלה, ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא

"הסתר אסתיר פני ומצאהו רעות רבות וצרות", דהיינו יש הסתר אחד ויש הסתר יותר חזק שהוא הסתרה כפולה "הסתר אסתיר", שיתכן שזה הריגות ורציחות של יהודים רבים כפי שראינו במהלך ההיסטוריה.

ומי שנמצא בשלב הראשון שזה הסתרה אחת, חייב להתחזק באמונה ובקיום המצוות וחינוך הילדים בבהירות למרות הקושי, ואז זה יכול לשמש זכות שיתכן ולא יצטרך להגיע לשלב השני של ההסתרה הכפולה. **אבל** גם צדיק כזה לפעמים נתפס בעוון הדור, כי יש פעמים שיש הסתר פנים כפול מחמת עוונות הדור, **אמנם** גם אז עליו להתחזק ולהתפלל ולקוות לטוב, **ומצד** שני להתאמץ גם בלימוד התורה וקיום המצוות על אף הטשטוש והקושי הנורא והמחריד שמקוים לטוב, ואין.

ולמרות שלפעמים גם בריבוי התפילות והחיזוקים עדיין הוא לא רואה שיפור במצב, **ולפעמים** אפילו המצב מחמיר!! בכל זאת עליו להמשיך לקוות לטוב, ולהודות על הטוב שהיה בעבר.

ואכן על עצם התקווה ועל עצם האמונה בהשם יתברך גם במצב מחריד שכזה הוא יקבל שכר עצום, כי זה בעצם ניסיון קשה מאוד שניתן לו משמים ושחייבים לעמוד בו במסירות נפש ממש למרות הסתרת הפנים.

תשליך - המשך

ואכן במזמור כ"ז "לדוד" שמוסיפים בחודש אלול עד סוף חגי תשרי, זה ממש מתאים גם למה שקוראים בפרשיות התורה בתקופה זו, כי בתקופה זו קוראים בתורה הרבה עניני קללות. **ובמזמור** זה מתאר דוד המלך סכנות וצרות, ושנאה איומה "בקרוב עלי מרעים לאכל את בשרי, שהשונאים רוצים לאכול את בשרי", ומוסיף דוד המלך "אם תקום עלי מלחמה" ועל מצב כזה הוא מבקש "כי יצפני בסכו ביום רעה יסתירני בסתר אהלו".

וחשוב לציין שגם אם לכלל הציבור יש הסתר כפול, זה עדיין לא מחייב שגם לצדיק יהיה, וכפי שהגמרא בחגיגה ה' אומרת שגם כשיש "הסתר אסתיר" בכל זאת אמר רבא ש"בחלום אדבר בו", ורב יוסף אומר ידו נטויה עלינו

כתב רש"י: כתוב בתורה "כי אתה תבוא את העם הזה", וקשה שהרי היה אמור להיכתב **תביא ולא תבוא?? מתרץ** רש"י, שמהם אמר ליהושע **זקנים שבדור יהיו אתך הכל לפי דעתם ועצתם**, אבל הקב"ה אמר ליהושע כי אתה **תביא** את בני ישראל, תביא על כרחם - **הכל תלוי בך**, קח מקל והכה על קדקדם, כי מנהיג אחד לדור ולא שני מנהיגים לדור.

ויש להקשות, שהרי משה בעצמו ביקש מבורא עולם במדבר כ"ז "איש על העדה, אשר יצא לפניו ואשר יבא לפניו ואשר יוציאם ואשר יביאם", דהיינו איש אחד שינהיג ויוביל, ולא צוות של אנשים שיחליטו ביחד?? **וגם** בהצעת משה רבינו לכאורה יש בזה פגיעה בכבודו של יהושע שהוא לא מספיק חזק בהנהגה ולכן הוא זקוק לצוות של זקנים שיחליטו יחד אתו??

ונלמד מזה עד כמה ה' אוהב אותנו ואת הצדיקים שרצון יראיו יעשה, ויעזרנו ה' להיות דבוקים במנהיג הדור, ממשיך דרכו של משה, ובגלותנו כל אחד ידבק ברבו בנאמנות, ובעזרת ה' יתברך זה ישפיע עלינו שלא נשחית דרכנו אלא נשאר בקדושתנו בדרך התורה והיראה אנו ובנינו עד סוף כל הדורות, ונזכה להיכתב ולהיחתם בספרם של צדיקים גמורים, ונזכה לביאת גואל צדק שיבוא ויגאלנו מעמלנו ומשברון ליבנו, ונזכה לשוב לראות וללמוד תורה מהרבה הגדול שלנו "משה רבינו" אמן ואמן.

והסתרת פני מהם והיה לאכל, ומצאהו רעות רבות וצרות, ואמר ביום ההוא הלא על כי אין אלקי בקרבי מצאוני הרעות האלה, ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא

כתב החתם סופר, על הפסוק שבפרשה הקודמת "הנסתרות לה' אלוהינו, והנגלות לנו ולבנינו עד עולם לעשות את כל דברי התורה" שגם בזמנים שיש הסתר פנים כביכול שלא רואים ניסים גלויים, בכל אופן באמת כל רגע ורגע יש ניסים ונפלאות, רק שהם נסתרים מעינינו, ואין בעל הנס מכיר בניסו, וזה "הנסתרות לה' אלוהינו". **והוסיף שעדיין** יש נס נגלה שבנסי ניסים אנחנו קיימים לנצח ושומרים את כל מצוות השם, וזה "הנגלות לנו ולבנינו עד עולם לעשות את כל דברי התורה הזאת".

אבל יתכן שטמון כאן יותר מזה, שבורא עולם מגלה לנו שכשיש הסתר פנים אין זה סותר את החובה הגלויה שלנו, שעלינו להתחזק באמונה, וגם שיהיה ברור לנו למרות הכל שעלינו ועל בנינו החובה בלי שום ספק לקיים את כל דברי התורה, ושעלינו החובה לפעול בכל כוחנו להיות חלק מהנס של ממשיכי מסורת עם ישראל לנצח.

ולפי הקדמה זו, אפשר לבאר את הפסוקים שבפרשתנו, שישנם 2 מצבים, א. "והסתרת פני והיה לאכל", שיתכן שזה רק נזקי ממון, או כדברי דוד המלך "בקרוב עלי מרעים לאכל את בשרי", שזו שנאה איומה ונוראה להשמיד את עם ישראל, אבל ייתכן שבינתיים הם מסתפקים בכך שהם גוזלים את כספם של היהודים. ב.

ולכן את תפילת "תשליך" עושים ליד מים, בכדי לזכור את זכות אברהם אבינו, שכשהלך לשחוט את בנו יחידו האהוב יצחק, השטן חסם את דרכו בנהר עמוק, ואברהם לא התחמק מחמת הקושי אלא נכנס בתמימות לתוך המים עד שהגיעו המים עד נפש.

ואז במקום שאברהם אבינו יטען "אנוס פטור מהמצווה", הנה ניסיתי ממש אבל זה בלתי אפשרי וכך לחזור לביתו, אברהם אבינו ממש לא מוותר, אלא צועק לבורא עולם **הושיעני כי באו מים עד נפש**, ומתחנן לבורא עולם **תן לי להמשיך לקיים את מצוותך לשחוט את בני יחידי ולא להיפטר ממנה בטענת אנוס**, ולכך בזכותו אנא תשליך את כל עוונותינו למצולות ים שלא יזכרו יותר לפניך.

וטהר לבנו - וילך

ולתחדש בלימוד התורה, "הורני ה' דרכיך דרכך ונחני בארץ מישור למען שוררי", ולמרות שאין ישועת ה' ממשיכים להתפלל ולקוות בכל זאת, "אל תתנני בנפש צרי כי קמו בי עדי שקר ויפח חמס".

ואם עדיין אין ישועת ה', למרות כל התפילות והחיזוקים, אזי דוד המלך משתמש בקלף שעוזר גם במצב של הסתר פנים הכי קשה ששייך !!! **"לולא האמנתי לראות בטוב ה' בארץ חיים"**, עליך להשתמש באמונה שהחיים בעולם הזה זה רק זמני כחלוש יעוף, ועיקר החיים זה העולם הבא ושם הכל טוב ואין בו רוע, ותקווה זו נותנת כוח להמשיך גם בהסתרה כפולה ונוראה, כי זה עתיד טוב מובטח ונצחי!!!

ואכן בכל זאת, ולמרות הכל!! דוד המלך אומר: עדיין לא להתייאש גם מישועה שתגיע אפילו בעולם הזה, אלא תמשיך באמונה וביטחון **"קוה אל ה' חזק ויאמץ לבך וקוה אל ה'"**, וזכור שכל רגע של אמונה זה מצווה עצומה, כמו שציצית כל רגע זה מצווה, חזק ואמץ לבך וקוה אל ה'.

וכפי שכתבתי קודם, עצם האמונה והביטחון והתפילות והתחנונים זה מצוה גדולה, ולא התוצאה קובעת!! אלא האמונה והתפילות, וזה הכוח שנתן ליהודים לעבור את השואה ולשרוד למרות הגיהינום עלי אדמות.

ועלינו לזכור, שלעולם לא נישבר מקיום חובתנו הברורה לעשות את רצון הבורא ולקיים תורתו ומצוותיו בכל מצב ותמיד, וגם בימים שזה יהיה קשה כמו לטפס על קירות, ובפרט שאכן כבר אמרו גדולי ישראל מהדורות הקודמים שלפני ביאת המשיח יהיה קשה להחזיק באמונה כמו לטפס על קירות ישרים וחלקים, וכשהדבר כבר היה צפוי זה קצת מקל עלינו, כי אנחנו מרגישים שזה כבר היה צפוי וידוע וברור שזה ניסיון ידוע ומוכן מראש.

וכמובן חייבים תפילות ושיחות עם ידידי אמת להתחזק יחד ולהצליח לעבור את השעות והימים הקשים מנשוא, ושוב זו זכות גדולה להאמין בה' במיוחד בשעות הקשות מנשוא, וה' הטוב יעזור שלא נגיע לידי ניסיונות קשים, אלא לעובדו מתוך שלווה הנפש אמן ואמן.

ואמר ביום ההוא: הלא על כי אין אלקי בקרבי מצאוני הרעות האלה, ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא

שתדע שחלק מההסתר פנים העצום הוא **"ואמר ביום ההוא: הלא על כי אין אלקי בקרבי מצאוני הרעות האלה"**. ולכן, אדרבה עליך לנצל את המצב הרע והקשה הזה לטובה, שלפחות תחזור בתשובה ותקבל את הייסורים ככפרת עוונות. **וגם** אם אין לך על מה לחזור בתשובה, בכל זאת נצל את הניסיון הקשה כאתגר אמונה הכי גדול שיש בחיך, כי אם כבר נגזר לסבול, לפחות תנצל זאת למקסימום הטוב שאפשר להוציא ממנו.

ככה בן אדם מסוגל גם לגשת למוות על קידוש השם אפילו מתוך שירה וריקודים, כמו שמסופר בספר **"אלה שלא נכנעו – על צעירי ופרחי חסידי גור בתקופת השואה האיומה"**, שהם סבלו בגוף אבל זה היה מתוך התעלות והתפשטות החומר והתעלות הרוח הנצחית שמתחברת לנצחיות, ומחשבתם על החיים הטובים והאמתיים בעולם שכולו טוב גברה על צער הגוף, כרבי עקיבא ששמח בשעה שהרומאים סרקו את בשרו, כי רוחו גברה על הגוף.

ונסיים בסיפור על האדמו"ר מקלויזנבורג זצ"ל, שבשואה האיומה ניגש אליו יהודי מתבולל מתנשא, ושאל אותו בציניות: איפה העם הנבחר??? **ראה רבי!! איך נראים בני העם הנבחר, מושפלים ומוכים, מזי רעב ונרצחים בכמויות בתאי גזים ובירי??? ענה לו הרבי הצדיק בנחישות של קדושת ישראל שרק התגברה בו בעת השואה, ובחריפות לשון, שעדיף להיות נרדף מאשר רודף!!!!** ואותו מתבולל נדהם מהתשובה, והבין את העומק שבתשובה הנכונה הזאת!!

כי בתשובה המחיש לו הרב הצדיק, שגם בהסתר פנים עדיין אנחנו עם נבחר שהוא בצד של הטובים ולא של הרשעים וחיות האדם שבשפל המוסר כמו הנאצים!!!

ש"בצל ידי כסיתיך", ואכן כשהתפילה מתקבלת, מוסיף דוד **"ועתה ירום ראשי על אויבי ואזבחה זבחי תרועה, אשירה ואזמרה להשם"**.

והצדיק שנחלץ מצרה, זה בזכות שהתחזק בתקופה זו מאוד!! והחיזוק היה **"אחת שאלתי מאת ה' אתה אבקש - שבתי בבית ה' כל ימי חיי"**, וגם הוסיף דוד להתחזק **"בלחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו"**, שזה להתחזק בלימוד התורה בכל יום מחדש כמו ביקור ראשון בעולם התורה, ואכן ה' **הסתירו בצל כנפיו**, ויצא מהסכנה בניסים, ועל זה הוא בשמחה **מודה ומקריב זבחי תודה** כי הבעיה נפתרה.

אבל ממשיך דוד המלך, והוא מתחנן **"אל תסתיר פניך ממני, אל תט באף עבדך עזרתי היית אל תטשני ואל תעזבני"**, שזה במצב שאין ישועה מה' והצרות ממשיכות ונהיה גרוע יותר ויותר, שבמצב הזה גם כלפיו - הצדיק יש הסתר פנים כפול **"הסתר אסתיר"**. **ולמרות** זאת גם במצב נורא זה, עדיין דוד המלך אומר שעלינו להתחזק

וכפי שכתבתי קודם, עצם האמונה והביטחון והתפילות והתחנונים זה מצוה גדולה, ולא התוצאה קובעת!! אלא האמונה והתפילות, וזה הכוח שנתן ליהודים לעבור את השואה ולשרוד למרות הגיהינום עלי אדמות.

ועלינו לזכור, שלעולם לא נישבר מקיום חובתנו הברורה לעשות את רצון הבורא ולקיים תורתו ומצוותיו בכל מצב ותמיד, וגם בימים שזה יהיה קשה כמו לטפס על קירות, ובפרט שאכן כבר אמרו גדולי ישראל מהדורות הקודמים שלפני ביאת המשיח יהיה קשה להחזיק באמונה כמו לטפס על קירות ישרים וחלקים, וכשהדבר כבר היה צפוי זה קצת מקל עלינו, כי אנחנו מרגישים שזה כבר היה צפוי וידוע וברור שזה ניסיון ידוע ומוכן מראש.

וכמובן חייבים תפילות ושיחות עם ידידי אמת להתחזק יחד ולהצליח לעבור את השעות והימים הקשים מנשוא, ושוב זו זכות גדולה להאמין בה' במיוחד בשעות הקשות מנשוא, וה' הטוב יעזור שלא נגיע לידי ניסיונות קשים, אלא לעובדו מתוך שלווה הנפש אמן ואמן.

לכאורה, קודם היה צריך להיות כתוב **"ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא"** ורק אחרי זה שיהיה כתוב את התוצאה ואת ההמחשה **"ואמר ביום ההוא, הלא על כי אין אלקי בקרבי מצאוני הרעות האלה"**, שזה מבטא את גודל ההסתרה שאנשים מרוב צרות לא יבינו איך ייתכן שיש אלוקים שיסכים למצב המחריד הזה.

ואולי בעצם התורה מתארת מה שאנשים שאלו על השואה האיומה, ששאלו איך קרה דבר מחריד שכזה לעם ישראל??? **והתורה** צפתה זאת, והתורה עונה שאכן יהיו תקופות איומות של הסתר פנים עד כדי כך שאנשים ישאלו איפה ה'??? ויטענו שלא ייתכן שהוא קיים ויסיכים לצרות כאלו!!! **ולכן** התורה מודיעה, זכרו טוב **"ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא"** הסתרה כאילו שאינו קיים.

אבל עדיין קצת קשה משמעות הפסוקים שמשמע שרק ביום ההוא אדם יאמר שאין אלוקים, ולכאורה בפסוקים הקודמים כתוב מפורש **"ופנה אל אלהים אחרים ועבדום ונאצוני והפר את בריתי"**, אז עוד קודם כבר עזבו את האמונה בבורא עולם, אז מה השתנה ביום ההוא???

אבל לפי האמור קודם אפשר, שהתורה הקדושה כותבת שההסתר פנים הגדול ביותר שיש הוא כשאדם מאבד את התקווה והאמונה, כי דווקא כשיש הסתרה כפולה ומכופלת אסור לו לאדם לאבד חלילה את התקווה ולהתייאש, ואסור לו לחשוב שזה יד המקרה והמזל הרע, כי כך הוא לא רק מתייסר, אלא גם מדוכא ומת מתוך צער ועוגמת נפש כעלה נידף!!!

ואדרבה מחדשת לנו התורה, יהודי יקר גם אם אתה עד היום עוזבת את דרך התורה והמצוות, דע יהודי סוד!!

וטהר לבנו - וילך

כתבתי זאת, כי בכיתי על כאבה של משפחה יקרה לי מאוד!! שצער רודף צער שנים על גבי שנים, ועדיין לא ראו ישועה ה', וליבם כואב וספוג בדמעות, ושואלים אותי שוב ושוב עד מתי??? עד מתי??? למה נגזר עלינו לסבול??? למה???

ועניתי להם מתוך בכי שליבי בכה עמם כי ידעתי את כאבם ושותף אני לצערם המתמשך במשך שנים, ואמרתי להם: לבכות ולסבול מתוך מסכנות אתם תהיו צודקים אבל זה לא יעזור כלום!!! במקום זה לפחות תנצלו את הרע לטובה עד כמה שאפשר, שתאמינו שאתם סובלים עבור כלל ישראל, וזה תיקון לעוונות מגלגול זה וגם לגלגולים קודמים, ואתם מתנסים בניסיון אמונה קשה מנשוא, ותשמחו שאתם עומדים בו בכבוד ולא איבדתם תקווה עד היום, וזו מצווה עצומה שאין כמותה רק חזקו ואמצו אמן.

וחרה אפי בו ועזבתים והסתרת פני מהם והיה לאכל ומצאהו רעות רבות וצרות

ואולי יש לנו דמיון לעבד כנעני לעניין זה, כי אנחנו לא משתחררים מהשעבוד שלנו לבורא עולם בשש או ביובל אלא אנחנו משועבדים לבורא בקניין נצח כעבדים כנעניים מדורי דורות. **וגם** אם נניח שאין זכות להשתחרר, מדוע להחשיב זאת כאדם שאין לו תקנה?? וכי אכזבה זו היא סוף העולם??? יותר מ"והיית משועב ממצור עיניך"??

וגם איזה שחרור שייך להשתחרר מבורא עולם?? וכי להשתחרר מעול תורה זה טוב?? ולהתנתק מבורא עולם הרי אין רע מזה!!!

ואולי אדרבה ר' יוחנן **בכה**, כי שמח שיש באמת תקווה, ואולי לכן כתוב "והיה" - לשון שמחה, כי אם בורא עולם כשכועס עלינו חלילה הוא בעצמו מעניש אותנו בזעם ובחרון אף, אכן אין לנו תקווה, **כי עבד שרבו מחפש בעצמו** לצערו ולהכאיב לו בעצמו ממש, זה סימן של שנאה תהומית חסר תקווה.

אבל אצלנו הדברים הפוכים, בורא עולם כביכול לא מסוגל לצער אותנו בחרון אפו, וכדברי **בעלי התוספות** שזה מתוך חיבה, ולכן הוא נותן לאחרים לעשות זאת, אפילו יביא גוי אכזר מקצה העולם אבל לא הוא בעצמו, ממש כמו אבא רחום שלא מסוגל לראות את בנו מתייסר ולכן האב מסתתר כאילו לא רואה וכאילו לא יודע.

ודווקא בגלל זה, בשיא ההסתרה נבין שבורא עולם אוהב אותנו ונותן לנו תקווה לשוב אליו, ועל זה בכה ר' יוחנן, בהתלהבות והתרגשות של שמחה, שבורא עולם בשיא זעמו וכעסו עדיין מראה לנו אהבתו ונותן לנו תקווה, "שובה ישראל עד ה' אלוהיך" אמן ואמן.

וילך משה ויאמר בן מאה ועשרים שנים אנכי היום

משתמש בכוחות שיש לי כל רגע שנשאר לי בחיי, ואת כל הכוחות שנשארו בי אני מנצל לטובה לצורך מצוה, לחזק את עם ישראל!!!!

וללמד את בני ישראל בינה ודרך חיים, לנצל כל רגע וכל כוח שיש בחיינו, ולא להיכנס למרה שחורה ולשברון לב ממכה שחטפנו בחיים, כי אין לנו מכה גדולה יותר מלקיחת שערי החכמה ממשה רבינו, ובכל זאת משה במקום להיות במרה שחורה ולבכות, הוא השתמש בכוחות האחרים שיש לו וניצלם יותר מאשר ניצלם בחייו, ולכן הוא בעצמו וברגליו הלך לעם ולא להיפך.

ויאמר ה' אל משה הנך שוכב וקם העם הזה וזה

תשובה לשאלה השנייה ששאלתם, מהיכן שהקב"ה צופה עתידות!!!!

ונשאלת השאלה, וכי איזה הוכחה יש מפסוק זה על כך שהקב"ה צופה עתידות, הרי זה הגיוני שבמשך הדורות כשמתרחקים מיציאת מצרים וממתן תורה ובלי הנהגת משה רבינו, מטבע הדברים צפויה נפילה עצומה בעם ישראל כפי שנפלו בעת שטעו שנפטר וחסאו בעגל???

הגמרא חגיגה ה' מספרת שכאשר ר' יוחנן היה מגיע לפסוק זה היה בוכה, שהיה אומר: **עבד שאדון שלו ממציא לו רעות רבות ורעות כלום תקנה יש לו.**

והמפרשים שואלים מה מיוחד דווקא בפסוק זה, הרי גם בפסוקים הקודמים יש תיאורים קשים וגם קלות קשות הכתובות בפרשת כי תבוא, כגון מה שכתוב "ומחה השם", וכי בפסוקים אלו לא מתואר קושי מחריד וגזירות מחרידות ואיומות???

וראיתי כמה מפרשים עניין זה שכמו שעבד שרבו חבל בו יוצא בראשי אברים, כך גם עם ישראל כביכול היו אמורים לצאת לחירות מחובת עבודת ה', מאחר שניזוקו כביכול בראשי אברים - שזה היסורים והצרות והרעות!! **ועל** זה בכה ר' יוחנן כי בורא עולם לא מכה אותנו בעצמו, אלא נותן לגוים להכות אותנו, **וגם** כשה' בעצמו מעניש אותנו אנחנו לא מייחסים זאת לה' שאז הוא אמור לשחרר אותנו, אלא אנחנו מייחסים זאת ליד המקרה והמזל הרע.

ולכן זה דומה לעבד שנפצע בראשי אברים ולא מאשים את אדונו אלא את יד הטבע או את האחרים שאז אינו משתחרר, ועל זה בכה רבי יוחנן.

אבל הסבר נפלא זה קצת קשה, שהרי אנו עבדים עבריים שאינם יוצאים בשן ורגל וראשי אברים כעבדים כנעניים??

לפי כמה שיטות במפרשים וכפי שכתב רש"י גם פרשת נצבים נאמר על ידי משה רבינו ביומו האחרון, ונשאלת השאלה אם כן מדוע משה רבינו המתין מלומר לעם ישראל את גילו ואת יום פטירתו, ודווקא בפרשה זו ראה משה רבינו לנכון לציין ולגלות להם שזה יום פטירתו???

ונראה שזה קשור ל"וילך משה" שאנשים היו מופתעים מה יום מיומיו, מדוע משה רבינו טורח והולך אלינו - לעם, ולא אנחנו - העם בא אליו?? ולכן משה רבינו אמר להם, מורי ורבותי זה יומי האחרון, אין לי כבר את שערי החכמה אבל כוחי במותני ככתוב לא נס ליחו, ולכן אני

הגמרא סנהדרין צ' מספרת ששאלו רומיים את רבי יהושע בן חנניה: מניין שהקב"ה מחיה מתים??? ומניין שהקב"ה צופה עתידות?? **ענה** להם שניהם מפסוק זה, כי המילה **קם** משמשת גם על פטירת משה שיקום לתחיה, וגם שהעם יקום ויחטא.

טענו לו הרומאים, שמא וקם שייך רק לסוף הפסוק ולא לתחילתו?? **ענה** להם רבי יהושע גם לפי דבריכם עדיין יש

וטהר לבנו - וילך

אבל אם כך יש פלא עצום איך מתחבר בפסוק אחד ובמילה אחת, הבשורה של תחיית המתים יחד על קלקולו בחטא של עם ישראל??

ויתכן, שיש כאן בשורה עצומה, שלמה משה קם לתחיה זה בכדי לחזק בתשובה את עם ישראל אחרי שחטאו, וכידוע דברי האור החיים הקדוש שמושה הוא הגואל הראשון והאחרון, ולכן בשורה טובה יש כאן, שבסופו של דבר עם ישראל ישוב בתשובה שלימה ותהיה גאולה לבני ישראל בקרוב אמן ואמן.

ויקרא משה ליהושע ויאמר אליו חזק ואמץ כי אתה תבוא את העם הזה

בואם לרחב כבר פשטו שוטרים על ביתה של רחב, וממש במסירות נפש היא הצילה אותם.

ובדוד כלל מנהיג חדש מעדיף לשלוח אנשים פחותים בהרבה מדרגתו לביצוע פעולות מסוכנות כאלו בפקודה ובחיוב, מאשר לחייב אנשים חשובים מאוד בדרגתם העלולים להתנגד ולבצע מהלכים מזיקים כנגד מנהיגותו.

ובכל זאת יהושע בלי חשש ופחד שלח דווקא את החשובים ביותר בלי לתת להם חשבון, אלא כביכול הכה על קדקדם ופקד עליהם: לכו!! והם אכן הלכו בלי שום פתחון פה והתנגדות, בכך הוכיח יהושע את מנהיגותו החזקה והבלעדית בלי חשש מחבריו הקרובים ביותר!!!

וללמדנו, שיהושע הזדרז לקיים את ציווי הבורא יתברך להנהיג את העם בעוצמה, ולכן זכה שהמרגלים תיכף ומיד הצליחו להגיע לכתובת הנכונה שנתנה להם את כל האינפורמציה הנדרשת לכיבוש ארץ ישראל, כפי שתיארה להם רחב.

ואנכי הסתר אסתיר פני

ואולי זה רמז לעם ישראל כשהיו בשיא ההסתר פנים, שלא להתיימש ולא להשבר, ונלמד ממגילת אסתר שלמרות ההסתר פנים שהיה באותה תקופה שאפילו לא מוזכר פעם אחת שם ה' במגילה מרוב הסתר הפנים שהיה אז, וזאת למרות הנס הגדול, וגם לאחר הנס הגדול!!! עדיין היה הסתר פנים חזק מאוד, שהרי גם לאחר המהפך הטוב שמרדכי הפך למשנה למלך והתבטלה הגזירה הרעה, בכל זאת עדיין לא מוזכר שם ה' במגילה, כי עדיין נשאר הסתר פנים.

וזה בא הקב"ה ללמד אותנו מתוך ההסתר פנים הגדול עדיין יש תקווה, כי גם במצב של הסתר פנים איום ונורא עדיין הקב"ה בונה לנו ניסים ונפלאות, וגם מתוך כל כאב וצרה תבוא גאולה לכל יהודי ולכל עם ישראל בקרוב ממש, ובעזרת ה' תהיה גאולה לא מתוך הכאב והצער אלא מתוך עמל התורה ועלייה רוחנית אמן ואמן.

*כי ידעתי אחרי מותי כי השחת תשחיתון

לא היה נחרב, ולכן המיתו הקב"ה כי רצה שיהיה בחירה לעם ישראל, ולכן ידע משה שעצם פטירתו מוכיח שעם ישראל יחטאו בעתיד.

ולפי זה יתכן ששבט ראובן וגד וחצי שבט המנשה שרצו נחלה בחו"ל, אולי הסיבה העיקרית הפנימית שלהם הייתה כי רצו לגור יחד עם משה רבינו שישפיע עליהם תורה ויראת שמים, שהרי כבר ידעו שמושה רבינו נענש שלא יכנס לארץ ישראל, ולפי זה מובן מה שכתוב בברכות משה על שבט גד "ברוך מרחיב גז, כי שם חלקת מחוקק ספון" וכפי שכתב רש"י שידעו ששם יקבר משה רבינו ולכן רצו את חלקת הארץ בחו"ל, ומשמע בראשונים עיי' ברבי יוסף בכור שור שגם ראובן חפץ בקרבה למשה רבינו רק גד דברו ראשונים.

ואם ענה להם שקלקול העם היה רק לאחר פטירת משה ויהושע והזקנים הכלולים כביכול במשה, כי תלמיד חביב לרב כגופו וכדברי רש"י, אם כן זה עצמו הייתה נבואה חדה שעם ישראל לא יחטא משך כל השנים הללו.

ומכל מקום יתכן שטען ואמר להם: שימו לב שרצף השאלות שלכם מרומזות בדיוק בפסוק אחד, וזה מוכיח שה' צופה נסתרות, וממילא תאמינו לי שהפסוק עונה לכם על 2 השאלות ואכן "וקם" בא ללמד שמושה רבינו יקום לתחיה, וגם מלמד שעם ישראל יחטא אחרי פטירת משה.

כתב רש"י: אמר ליהושע, זקנים שבדור יהיו עמך, הכל לפי דעתך ועצתך. אבל הקב"ה אמר ליהושע, כי אתה תביא את בני ישראל אל הארץ אשר נשבעתי להם, תביא על כרחם, הכל תלוי בך - טול מקל והך על קדקדן, כי דבר אחד לדור ולא שני דברים לדור.

וקצת נפלאתי היכן יהושע אכן נהג בקשיחות והכה במקל על ראשי הזקנים כביכול!! הרי כל ימי יהושע עברו בשלווה ובשקט לכאורה!!!!

ונראה לי לענות, שזה היה מיד עם כניסתו לתפקיד ששלח 2 מרגלים לרגל את ארץ ישראל, ואת מי שלח למסע המרגלים הראשון, דווקא את ידידו "כלבבן יפונה", היחיד ששרד חוץ מיהושע מכל הדור שהיו מעל גיל 20 בצאתם ממצרים, וגם את פנחס המפורסם שהסיר את המגפה מעם ישראל בקנאו את קנאת ה'.

והנה לא מצאנו שהתייעץ אתם, וגם לא שאל להסכמתם לתפקיד המסוכן וכפי שמוכח בפרק ב' ביהושע, כי מיד עם

הגמרא חולין קל"ט מביאה: שאלו פפונאי לרב חתנה, רמז לאסתר מן התורה מניין?? אמר להם: "ואנכי הסתר אסתיר פני".

ופלא שרמז לצדיקה יהיה דווקא מפסוק שמראה על צער גדול לישראל, ונכון שמסבירים שכל סיפור המגילה ונס ההצלה היה נסתר, ולכן מתאים נס המגילה לפסוק **ואנכי הסתר אסתיר**, בכל זאת היות ומגילת אסתר מסתיים בנס טוב, למה אי"כ זה הפסוק שירמז לנו על אסתר??

וזה בא הקב"ה ללמד אותנו מתוך ההסתר פנים הגדול עדיין יש תקווה, כי גם במצב של הסתר פנים איום ונורא עדיין הקב"ה בונה לנו ניסים ונפלאות, וגם מתוך כל כאב וצרה תבוא גאולה לכל יהודי ולכל עם ישראל בקרוב ממש, ובעזרת ה' תהיה גאולה לא מתוך הכאב והצער אלא מתוך עמל התורה ועלייה רוחנית אמן ואמן.

הנצי"ב מסביר שמושה רבינו ידע שאחרי מותו עם ישראל יחטאו, ומאפה למד זאת?? **התשובה** היא כי ראה שמלבד שהקב"ה גזר עליו לא להיכנס לארץ ישראל בגלל עוון מי מריבה, הקב"ה גם לא הסכים להשאירו לחיות בחו"ל יחד עם בני גד ובני ראובן, מזה הבין משה שאילו היה הוא משה נשאר חי עם ישראל לא היו חוטאים.

כפי שכתוב במדרש שאילו משה היה בונה את בית המקדש אזי בית מקדש זה לא היה חרב לעולם מכוח עוצמתו של משה רבינו, כך גם עם ישראל - עם שמושה רבינו בנה במשך 40 שנה לא היה חרב לעולם, ובחזקת סופר בתורת משה בהגהות בשם רבו הביא את מה שכתב הפרשת דרכים בשם המדרש שאפילו אם משה רבינו היה נכנס לארץ ישראל אפילו בלי שהוא יבנה את בית המקדש עם ישראל לא היה חוטא בעבודה זרה וממילא בית המקדש

וטהר לבנו - וילך

קודם שנגזר על משה לא להכניס את עם ישראל לארץ ישראל, ואכן לכאורה הדברים לא מובנים??

אלא נראה כפי כשתב **החתם סופר** בשם המדרש **ויקרא רבה** **לבי** ב' שמשה רבינו מת בחו"ל בכדי שהשפעתו על עם ישראל תקטן, וכך עם ישראל יחטאו ובגלל חטאם הקב"ה יחריב את בית המקדש ויגלה אותם מארץ ישראל, וכך יתקיים הגזירה על מתי מדבר שה' נשבע שלא יבואו אל מנוחתם – אל ארץ ישראל ולבניין בית המקדש הא' והב'.

אבל לאחר הגלות הגדולה כשתבוא הגאולה השלימה בקרוב בימינו אמן אזי מתי מדבר יקומו ויגיעו לארץ ישראל אל המנוחה החדשה והקבועה בראשם משה רבינו, כי כבר קיבלו את עונשם שלא זכו לבניין בית המקדש הראשון והשני, וכך מתבאר **כוונת המדרש במדבר רבה יט' ו'.**

וזה מה שטען משה רבינו לעם ישראל שבגלל חטא המרגלים שנגזרה הגזירה שדור המדבר ימותו במדבר ולא יבואו אל ארץ ישראל, לכן נאלץ משה למות ולא להיכנס לארץ ישראל בפעם הזאת.

וייתכן לפי זה שכל תפילות "ואתחנן" היה שיוכל משה להיכנס לארץ ישראל בלי חלילה להזיק למתי מדבר, וייתכן שמשה ביקש יתבטל ממתי המדבר הגזירה שלא יכנסו לארץ ישראל, בכך שכבר מתו במדבר, ואם יקומו יהיו כבריה חדשה שעליהם לא הייתה הגזירה, או שהתפלל להיכנס לרגע לארץ ישראל ומיד אחרי זה ימות, אבל בורא עולם לא הסכים, כי דווקא מה שמשה רבינו נפטר בחו"ל ונקבר בחו"ל דווקא בגלל זה הוא כביכול מחובר יותר למתי מדבר וכך בכוחו להקים ולגאול שנית בביאת גואל, ואולי זה הכוונה שמשה הוא הגואל הראשון ואחרון לגבי דור המדבר ואילו משיח בן דוד לכלל עם ישראל ויל"ע.

ועל זה כתוב בנביא **ירמיהו ב' ב' "כה אמר ה' זכרתי לך חסד נעוריך אהבת כלולתיך – לכתך אחריך במדבר בארץ לא זרועה"** ומה הזכרון?? יתכן שזה הזכרון: שהקב"ה עשה הכל עד כדי כך שאפילו בגללם מת משה רבינו ולא נכנס אפילו לרגע קטן לארץ ישראל ונחרבו 2 בתי מקדש, וכל זה בכדי שמתי מדבר עם היוצאים ממצרים שיזכו לקום לתחייה ולזכות לחיי נצח בביאת גואל, **וכל** זה בזכות חסד נעוריך ואהבת כלולתיך שהסכימו לצאת ממצרים ולא כמו רוב עם ישראל שפחדו לסמוך על ניסי בורא עולם כי חששו שמא לא יהיו ראויים וצדיקים ולכן רוב עם ישראל מתו במכת חושך.

וייתכן שלמרות שנגזר על משה עוד בתחילת 40 שנה שהיו במדבר שימותו במדבר ושלא יכנס לארץ ישראל, בכל זאת חטא מי מריבה גרם שעם ישראל לא ירגישו אשמה ובושה שבגללם נפטר משה רבינו, אלא גזירה היא על משה בגין חטא מי מריבה, כי איך יכנסו עם ישראל בשמחה לארץ ישראל כשעל צווארם בושה שבגינו נפטר משה רבינו.

על כל פנים, אכן דווקא במיתת משה רבינו הצליח להציל את דור דעה – דור המדבר, ואילו בחייו לא הצליח, ואכן במציאות פטירת צדיקים גורמת חולשה רוחנית, שהרי שפטירת משה נשכחו אלפי הלכות, וגם כתוב במפורש שקללת פטירת צדיקים גורמת לשכחת התורה, **אלא** שמעלת הצדיק במותו בהיותו קרוב לבורא עולם בעולם האמת גדולה יותר במהות קדושתו ומעלתו מתעצמת בעולמות העליונים, ועדיין יש לעיין בכל עניין זה.

אחרי מותי השחת תשחיתון

רוחניים שיאכלו מן כמלאכי השרת וישתו מים קדושים מבארה של מרים, ושיראו השגחה תמידית עליהם בחוש על ידי ענני הכבוד.

ולמרות שאלדד ומידד שהתנבאו במחנה בתחילת 40 שנה, ואמרו **"משה מת ויהושע מכניס"**, בכל זאת הרי משה התפלל מאות תפילות כמניין **"ואתחנן"** ולמרות שלא התקבלה תפילתו להיכנס לארץ ישראל, בכל זאת אולי סברו שתפילה עושה מחצה ולפחות הקב"ה יסכים שמשה יישאר בחייו בחו"ל בלי להיכנס לארץ ישראל.

אבל אם כן כאשר התברר שמשה בכל מת עוד לפני כניסת עם ישראל לארץ ישראל אולי אם כן זה מקח טעות על עסקת בני גד ובני ראובן?? למרות שהם לא אמרו זאת במפורש אבל רמזו זאת וכפי שכתב המשך חכמה שאמרו **"אל תעבירו את הירדן"** והרי אם אכן רצו להילחם על ארץ ישראל כחלוצים מדוע אמרו תחילה **"אל תעבירו את הירדן"** הלא זה נשמע כאילו שבתחילה לא רצו להילחם בארץ ישראל?? **וגם** קשה שהרי ידעו שמשה עצמו לא יעביר אותם את הירדן כי נגזר עליו למות במדבר?? והיה עליהם לומר נא אל נעבור את הירדן או אל יעבירו את הירדן?? אלא הם התכוונו שרצונם להישאר לחיות עם משה רבינו שלא עבר את הירדן, וזה סיבת רצונם לקבל נחלה בחו"ל,

וכפי שכתוב בשם **משמואל** שהם לא רצו להגיד במפורש למשה שרצונם להישאר עם משה כי משה נענש לא להיכנס לארץ ישראל, שהרי זה חוסר דרך ארץ להזכיר עונשו של משה, אבל בפנימיות דבריהם גילו כוונתם זו.

ואם נכונים דברינו שהם חפצו להיות עם משה רבינו **בחייו** ולא רק ליד קבורת משה רבינו, ואכן קצת רמז יש לזה מכך שאמרו **"אל תעבירו את הירדן"** משמע שהוא חי ויחיה רק לא יעביר אותם כמו שהוא לא עובר משאין כן שאר בני ישראל שכן יעברו את הירדן, ואם כן הדברים אולי יש כאן גדר של מקח טעות שהרי משה רבינו מת ולא נשאר עמם??

אבל יש בכלל מאתיים מנה שהרי **גדולים צדיקים במיתתן יותר מבחייהם**, כי אכן משה רבינו כפי שכתוב במדרש שהביא **תוספות סוטה יז'** כל שנה ושנה בזמן שמתעורר היצר הרע של בעל פעור כשרואה את קברו של משה רבינו מיד שוקע, **ואם** כן אין כאן צד של מקח טעות כלל, שהרי גם אם היו נכנסים לארץ ישראל הם היו חוטאים כמו שאר עם ישראל שהרי משה רבינו נפטר עוד קודם כניסת עם ישראל לארץ ישראל, והם רק הרוויחו מכך שגרו בחוף לארץ שהרי הם גרו ליד קבורת משה רבינו, והם כיבדו את משה שלא יהיה קבור בין עובדי אלילים, **ובודאי** זכותו תגן בעדם, וכשם שקברו משקיע את יצר הרע של בעל פעור כך יחזק את בני גד וראובן, בפרט שיש להם זכות שהם כביכול משמשים את משה רבינו וזכות זו תחזקם ביראת שמים.

ואכן תפילה עושה מחצה גרמה שמשה רבינו זכה לראות את כל הארץ ואת כל הדורות עד ביאת המשיח, אבל לא הועיל תפילתו כלפי זה שיישאר לחיות בחו"ל ולא למות.

אבל בכל זאת קשה מאוד, שהנה מצאנו מפורש למרות הכלל שגדולים צדיקים במותם יותר מבחייהם, וכאן משה רבינו במפורש אומר לעם ישראל שבחייו הם לא יחטאו ואילו אחרי מותו עם ישראל ישחיתון, הרי שהשפעתו על ישראל לאחר מותו כביכול יורדת??

והנה בטעם פטירת משה בחו"ל, זה מפורש בתורה בתחילת דברים שבגלל חטא המרגלים אמר משה מפורש לעם ישראל **"גם בי התאנף ה' בגללכם לאמר גם אתה לא תבוא שם"**, והרי זה היה עוד קודם חטא מי מריבה עוד

הנה מצאנו שבורא עולם לא רצה להכניס את עם ישראל תכף ומיד לארץ ישראל, כי לא חפץ שיהיה עובדי אדמה, אלא רצה הקב"ה שיהיו 40 שנה במדבר ויהיו אנשים

וטהר לבנו - וילך

שארית המן, ויתכן שזה גרם שכל תקופת יהושע היו צדיקים בשלימות, ולכן עם ישראל חטאו והשחיתו כי לעיתים בחרו ברע במקום הטוב רח"ל.

אומנם נדע שלמרות שהיו במדבר אנשים רוחניים עם מנהיג כמשה בכל זאת חטאו, ללמדנו שהיצר תמיד מסוכן ותוקף גם כשבקושי יש בחירה, לכן נזהר ממנו מאוד.

ולכן במדבר כמעט לא הייתה להם בחירה לחטוא, אומנם כשנכנסו לארץ ישראל בלי משה רבינו ואהרן הכהן ומרים הנביאה שכל המתנות שהזכרנו – מן באר וענני הכבוד הגיעו בזכותם, לכן הם נכנסו לארץ ישראל במצב של טבע ובחירה חופשית ולא כאנשים רוחניים.

(ולמרות) שעדיין אכלו מן כמה ימים עד שאכלו מתבואת הארץ – בכל זאת כבר לא היה את קבלת המן בזכות רק

וילך משה וידבר את כל הדברים האלה אל כל ישראל

עלול לבייש אותם לעיני כל ישראל, כי כולם יראו שהם לא קיבלו ברכה כמו כל השבטים.

ולכן יתכן שטוען **האבן עזרא** שמשה רבינו העדיף ללכת אל **כל שבט ושבט בנפרד ולהיפרד מהם ולברכם** באופן אישי, כי כך **כשיפרד משבט שמעון** למרות שלא יברך אותם בכל זאת זה לא יעליב אותם לפני כל השבטים.

אומנם יתכן שעם ישראל בראותם את משה רבינו בא ביומו האחרון לתת להם כבוד באופן אישי, יתכן שכל שבט שמשה סיים עמם ליוו את משה ולא נפרדו ממנו, כי מי יפרד מרבו המובהק ביומו אחרון בפרד בזמן שהרב מרעיף עליו אהבה וכבוד, וכך יצא שכאשר משה הגיע להיפרד מהשבט האחרון היו נוכחים כל בני ישראל, ואכן לא היה צורך להקהיל אותם כאשר קרא ליהושע להכתירו לעיני כל ישראל.

ויתכן שמשה רבינו **התחיל בשבט שמעון**, כך הם היו לבדם **ושום שבט לא ראה בבזיונם שלא נתברכו**, וגם הם לא נפגעו כל כך, כי בשעת מעשה לא ידעו שלשבטים האחרים יהיה פרידה עם ברכה, ולפי זה בעת סיום הפרידה מכל השבטים כאשר כל עם ישראל היו עמו כנתבאר אז משה ברך את כלל ישראל בפסוקים שבסוף פרשת וזאת הברכה **"ברזל ונחושת מנעלך – ואין כקל ישורון"**.

אז בדרך אחרת נראה, שמשה רבינו ניגש **לשבט שמעון אחרון**, ואצלם הוא בירך את כלל ישראל בברכות של כלל ישראל **"ברזל וגו'"**, ולמרות ששבט שמעון לא קיבלו ברכות פרטיות כשאר השבטים, בכל זאת דווקא **כשבא לשבטם בירך את כלל ישראל**, וזה **צמצם את בזיונם** כי בכל זאת הייתה ברכה בעת פרידת משה מהם.

ללמדנו, שחייב אדם להקפיד מאוד מאוד בכבוד חברו ותלמידיו, וגם כשצריך להעניש או לבייש חובה עלינו לנסות בכל דרך לצמצם למינימום את הבושה ואי הנעימות שיגרם לזולת, עד כדי כך שאדם שנגזר עליו 39 מלקות בבית דין שזה כאבי תופת, עד כדי כך שחייבים רופא שיבדוק את הנלקה קודם לכמה מלקות הוא מסוגל לחטוף בלי למוות מהמלקות, בכל זאת אם החוטא לפני המלקות מפחד המלקות יצא ממנו צרכים והתבייש מזה, נפטר ממלקות שנאמר בפרשת מלקות **"ונקלה אחיך" כיוון שנקלה והתבייש נפטר מהמלקות**.

וכמו שהגדיר זאת באופן נפלא ביותר הרה"ג רב אליהו פרידלנדר שליט"א מנהל רוחני של ת"ת תורת אמת ב"ב ש"הכבוד הוא חמצן החיים"!!! וגם טען שכאשר עלינו לגעור בתלמיד עלינו לדבר עמו בפרטי לא לעיני כל הכיתה כי ככה גם משיגים הרבה יותר תוצאות מבורכות, ואכן יש חשיבות עצומה בתורה לכבוד הזולת ולהיפך התורה מקפידה ביותר על בושותו של אדם אפילו גנב שהרי התורה מתחשבת בבושתו בתשלומי ארבעה וחמישה וכידוע.

ועל כן נתחזק ביותר בכבוד הזולת וגם כשה קשה מאוד מאוד כי הלה גרם לך צער וכאב ובכי במשך חודשיים שלמים, בכל זאת שמור על כבודו וזהו כבודך האמיתי ורק תררויה מזה לטווח הארוך בוודאות, וגם תרגיש הרבה יותר טוב מהתקדמותך בעבודת המידות, וזכור סוף הכבוד לבוא, בסופו של דבר אותו אחד שזלזל בך בסופו של דבר יעריך אותך הרבה יותר מאחרים, כי גילה בך תעצומות נפש וגדלות רוחנית.

אלוהי נכר הארץ

מקומות הקשורים לנצרות נמצאים בארץ ישראל כשקף בארצנו הקדושה, ובכל זאת **כל הנוצרים מתייחסים לארץ זו כארץ נוכריה**, כי למרות 2000 שנות גלות עם ישראל מארץ ישראל, בכל זאת לא באו רוב הנוצרים מהעולם להתגורר בארץ, כי אכן גם להם באמת הארץ מנוכרת להם, אבל עם ישראל רובו משתוקק לגור בארץ ישראל.

כתב האבן עזרא "וילך" - הלך אל כל שבט ושבט להודיע שהוא מת שלא יפחדו, וחזק לבם בדברי יהושע על כן כתוב אחריו **"ואתה תנחילה אותם"**, ולפי דעתי אז ברך השבטים, למרות שברכותיהם מאוחרות בפרשת וזאת הברכה:

וחלקו עליו הראשונים, ולדעתם משה רבינו ברך את בני ישראל **ברגעיו האחרונים** בעת עלייתו להר נבו, וצריך להבין מדוע שינה **האבן עזרא** מפשטות הפרשיות וטענת הראשונים שנחלקו עליו??

עוד יש לברר איפה משה רבינו סיים את הברכות שאמר באופן כללי לכלל השבטים שמתחיל בפסוק **"ברזל ונחושת מנעלך"** או **"אין כקל ישורון"**??

והנה כתוב בתחילת פרשתנו פסוק ח' **"ויקרא משה . יצא שהוא דיבר אל כל ישראל . או שנפרש שלאחר שמשה רבינו ניגש לכל שבט בנפרד רק אז אסף את כולם וקרא ליהושע והציגו בפניהם כממשיך דרכו"**

ונראה שמשה רבינו קרא ליהושע בנוכחות כל עם ישראל ביחד בבת אחת, כי כאן כתוב **"לעיני כל ישראל"** ובפשטות הכוונה כאשר כולם ראו ביחד את מינוי יהושע כמנהיג תחת משה רבינו, אלא שאם כן עדיין יש לתמונה **למה לא כתוב שמשה הקהיל את עם ישראל לפני שקרא ליהושע?**

אלא נראה שמשה רבינו לא היה צריך הפעם להקהיל את העם, אלא יתכן לחדש כאן מהלך חדש ומיוחד בעזרת ה' שיתרץ את כל השאלות והתמיהות, שכידוע משה רבינו לא בירך את שבט שמעון כדרך שברך את כל השבטים, וכפי שכתב רש"י בפרשת וזאת הברכה, כי כעס עליהם על חטא שעשו 24 אלף משבטם בשיטים עם בנות מואב, אבל זה

ללמדנו, שחייב אדם להקפיד מאוד מאוד בכבוד חברו ותלמידיו, וגם כשצריך להעניש או לבייש חובה עלינו לנסות בכל דרך לצמצם למינימום את הבושה ואי הנעימות שיגרם לזולת, עד כדי כך שאדם שנגזר עליו 39 מלקות בבית דין שזה כאבי תופת, עד כדי כך שחייבים רופא שיבדוק את הנלקה קודם לכמה מלקות הוא מסוגל לחטוף בלי למוות מהמלקות, בכל זאת אם החוטא לפני המלקות מפחד המלקות יצא ממנו צרכים והתבייש מזה, נפטר ממלקות שנאמר בפרשת מלקות **"ונקלה אחיך" כיוון שנקלה והתבייש נפטר מהמלקות**.

וכמו שהגדיר זאת באופן נפלא ביותר הרה"ג רב אליהו פרידלנדר שליט"א מנהל רוחני של ת"ת תורת אמת ב"ב ש"הכבוד הוא חמצן החיים"!!! וגם טען שכאשר עלינו לגעור בתלמיד עלינו לדבר עמו בפרטי לא לעיני כל הכיתה כי ככה גם משיגים הרבה יותר תוצאות מבורכות, ואכן יש חשיבות עצומה בתורה לכבוד הזולת ולהיפך התורה מקפידה ביותר על בושותו של אדם אפילו גנב שהרי התורה מתחשבת בבושתו בתשלומי ארבעה וחמישה וכידוע.

ועל כן נתחזק ביותר בכבוד הזולת וגם כשה קשה מאוד מאוד כי הלה גרם לך צער וכאב ובכי במשך חודשיים שלמים, בכל זאת שמור על כבודו וזהו כבודך האמיתי ורק תררויה מזה לטווח הארוך בוודאות, וגם תרגיש הרבה יותר טוב מהתקדמותך בעבודת המידות, וזכור סוף הכבוד לבוא, בסופו של דבר אותו אחד שזלזל בך בסופו של דבר יעריך אותך הרבה יותר מאחרים, כי גילה בך תעצומות נפש וגדלות רוחנית.

אלוהי נכר הארץ

דבינו אפרים שמע מרבינו תם שמלאך בעל החלומות גילה לו שאותו האיש יש"ו ואמו רמוזים בתורה, כי הגימטריה של יש"ו ומרים עולה **"אלהי נכר הארץ"**.

וחשבתי לפ"ז שכוונת התורה ללמד זכות עצומה על עם ישראל, כי הנה הנצרות קרויה על שם העיר נצרת וכל

וטהר לבנו - וילך

הקהל את העם האנשים והנשים והטף וגרף אשר בשעריך למען ישמעו ולמען ילמדו ויראו את ה'

ובדדך דרש נראה לבאר שינוי הלשון, למה כתוב "גרף אשר בשעריך" ולא כפי הכתוב בפרשת נצבים הקודמת "גרף אשר בקרב מחניך", שיתכן שהכוונה לגר שכבר התגייס גיור מושלם, אבל הוא "בשעריך" דהיינו שאינו מחובר למרכז העם אלא או שמרגיש דחוי מהחברה לכן הוא בקצה החברה – "בשעריך", או שמדובר בגר שמתחרט על גירותו ורוצה לחזור להיות גוי דבר שאינו קביל מבחינת ההלכה, כי גר לא יכול לחזור בו לאחר שנהיה יהודי, וגר כזה שרוצה לברוח מהיהדות, ע"י מעמד מצוות הקהל אפשר לחזקו ולהחזירו לחיק העם היהודי.

ומה מיוחד כל כך במעמד מצוות הקהל שמסוגל לחזק גר עם רגל אחד בחוץ, שלא יברח אלא יחזור פנימה לעם ישראל!! **התשובה** היא על פי השיטות מזרחי, ור' יוסף בכור שור בשם רבותינו, שמפרשים את הפסוק "הקהל את העם האנשים והנשים והטף וגרף אשר בשעריך" כפשוטו גם **תינוקות קטנים ממש** - מנחת חינוך מצווה תרי"ד ד' כל תינוק שכלו חודשיו ויצא מכלל נפל, ובעצם כל המשפחה כולה בלי יוצא דופן.

אבל תמוה, שהרי אמור להיות צפיפות איומה במעמד הקהל כאשר כל עם ישראל נוכחים ותינוקות בפרט קטנים ממש שבפשוטות יהיו בידי ההורים, וצריך להיות שקט מוחלט בכדי שיהיה אפשרי בדרך הטבע לשמוע את המלך הקורא על הבמה המוגבהת את משנה התורה כנגד כל העם, ובפשוטות צריך נס שישמע קולו לכל המון העם העצום, אבל בדממה מוחלטת יתכן שישמע קולו, כפי שמתואר בפסוקים על **מלך המשיח שיהיה קולו נשמע להמון העם** בלי שיצחק אפילו בדברו בשוק, כי כולם ישתקו וישימו יד לפיהם כדברי **המצוות דוד בישיעה מד'**.

ואכן במשנה ברורה סימן צח' סק' מביא בשם הש"ח שאסור להביא ילדים קטנים לבית הכנסת כי הם עלולים להרעיש ולהפריע למהלך התפילה, ובכל זאת במעמד מצוות הקהל כולם באים עם תינוקות מכל הגילים ובכל זאת יש שקט מוחלט!!!

זה נס מדהים שמשפיע על הנשמה של כל הנוכחים בין תינוק שאינו מבין בשכלו ובין גר ששכלו נעול מרוב כעס ופגיעה, בכל זאת אוזניו שמעו כפי שאוזני תינוק בן יומו גם שומע, וזה משפיע לטובה על הנשמה שכולם זוכים להמשך הפסוק "למען ישמעו ולמען ילמדו ויראו את ה' אלקיכם ושמרו לעשות את כל דברי התורה הזאת".

ואכן גם לגבי מה שכתוב בשמירת שבת "לא תעשה כל מלאכה אתה ובנך ובתך עבדך ואמתך ובהמתך וגרף אשר בשעריך" מביא הרמב"ן שם מחלוקת האם מדובר בגר תושב או גר צדק, ואכן למכילתא מדובר בגר צדק.

וגם כלפי מצוות שבת אפשר לדרוש ולפרש שהתורה רוצה להדגיש שגם גר שרוצה לברוח מהיהדות והוא כבר בשעריך דהיינו רגל לצאת החוצה, בכל זאת מחוייב הוא לשמור שבת כמו עבד ואמה כנעניים, כי אין לו דרך לחזור בו מהתגייסותו כי אי אפשר לעזוב את היהדות, וגם לא מתחשבים בו ולא מקילים עליו בשמירת השבת.

ואולי גם הלשון "שעריך" שמצאנו אצל הלויים, שכתוב "הלוי אשר בשעריך" ובהמשך הפסוק כתוב "כי אין לו חלק ונחלה עמך", אולי גם מרמז שהלויים גרו במקומות לא איכותיים, שהרי הם לא קיבלו חלק בארץ ישראל ורק גרו בערי המקלט בין רוצחים בשגגה שזה לא ממש מקום המגורים חשוב ומכובד, ובוודאי לא מקום מגורים בתוך חשובי עם ישראל.

יש מחלוקת מי זה הגר אשר בשעריך?? **לרמב"ן** שמות ב' פסוק י' **בשם המכילתא** הכוונה לגר צדק, ולפי זה מובן שהתורה רוצה שיגיע למעמד הקהל כפי שהתורה דורשת מכל יהודי, אבל לדעת הרמב"ן הכוונה לגר תושב שהוא בעצם גוי שרק מקיים 7 מצוות בני נח, ואם כן קשה מדוע שיהיה במעמד מצוות הקהל הרי הוא כגוי??

והאבן עזרא מבאר שאולי יתייחד דהיינו יתגייס, אבל עדיין קשה שאין מחפשים לגייס גרים ומדוע נגרור אותו לגרות?? אבל אם הכוונה לגר צדק אין קושיה מדוע הוא מוזמן למעמד הקהל.

וכאמור לדעת הרמב"ן - כל מקום בתורה שכתוב "גרף אשר בשעריך", הכוונה לגר תושב, ובמצוות שבת כוונת התורה שאסור ליהודי שגר תושב יעשה מלאכה בשבת עבורו - עבור היהודי, אומנם כאן במצוות הקהל התקשו המפרשים וכי מדוע יבוא הגר תושב למעמד ההקהל הרי אין לנו עניין ורצון לגייס, כי קשים גרים לישראל כספחת, וההלכה דורשת לדחות כל מי שבא להתגייס – **בימות מז'??**

ונראה לתרץ שהנה עיקר הסיבה שלא מגיירים ומנסים לדחות עד כמה שניתן מלגייס זה מחמת החשש שהגרים יחלשו בהמשך חייהם מקבלת הגירות ואולי יתקלקלו ויקלקלו יהודים אחרים מלבד מה שהם עצמם יפלו ויחטאו, וכפי ששמענו כן **מרש"י**.

אבל במצוות הקהל כאשר רואים את עוצמת הנס הגדול כפי שיתואר לקמן, זה משפיע בעוצמה על הנשמה לטווח ארוך, כמו על תינוקות ששמעו ולא מבינים רק התורה מבטיחה שהשמיעה הזו תשפיע לכשיגדלו וילמדו שיצליחו להיות יראי ה', כך שמיעה זו תשפיע על גר תושב שאינו טמא בעבודה זרה שהשמיעה תשפיע על נשמתו שאם יתגייס יהיה יהודי טוב ולא יחזור בו מהגירות ולא ייחלש חלילה ביהדות וביראת שמים כי נשמתו ספגה עוצמה עצומה של יראת שמים.

ואכן מלבד הבטחת התורה שהשמיעה מביאה לידי יראת שמים, יש שכר להורים שמביאים את הטף, כי הורה שמשקיע בחינוך ילדיו לא רק לתוצאה מיידיית אלא גם משקיע בחינוך הילדים לטווח הארוך, בוודאי זה זכות עצומה ביותר להורים שממלאים תפקידם באופן מושלם וכראוי.

ולשיטות ש"גרף אשר בשעריך" הכוונה לגר צדק – **מכילתא**, עדיין קצת קשה למה נכתב עליו "גרף אשר בשעריך"?? הרי אפילו על הגרים הגבוענים שרימו את יהושע ולכן נענשו שיהיו חוטבי עצים ושואבי מים בכל זאת נכתב בפרשה הקודמת "גרף אשר בקרב מחניך" – **נצבים כט' ט'**, אז לכאורה כל שכן גר צדק הוא אמור להיות בקרב מחניך – בתוך העם ולא בשעריך שיתכן שזה ביטוי לפתח העיר ובעצם לקצה העיר ואולי גם קצה העם?? (וכפי ששמענו מ**כתובות מה'** ששעריך הכוונה **פתח העיר** – כלפי סקילת נערה המאורסה שזינתה, וכתבו **המפורשים** להוכיח מכאן שבפשוטות "שעריך" הכוונה **לפתח העיר**).

וראיתי בספר **כמוצא שלל רב** שהביא מאביו הגאון הרב **שבתי דב רוזנטל שליט"א** שהכוונה לגר באמצע תהליכי הגיור להיות גר צדק, וכידוע **בית דין** מכונים "שעריך" - רש"י **סנהדרין טז'**, שהיות וכבר נמצא באמצע התהליכים ממש, לכן כבר יש עניין ומותר לעודדו ולקרבו ליהדות כפי ששמענו בגמ' **ביבמות מז'.**

וטהר לבנו - וילך

ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא – האם גדולי ישראל טועים בשעת גזירה?

אלקינו והנגלות לנו ולבנינו עד עולם לעשות את כל דברי התורה הזאת."

דהיינו שגם וכאשר יהיה קללה מיוחדת ונדירה שבה ה' מסיר דעת חכמים אחר, ונסתרת רוח הקודש והנבואה מהם, כי נגזר בענוות הדור הסתר פנים נורא שגדולי ישראל יטעו בתשובתם, בכל זאת זה גזירת שמים, וחשובות שמים, ועלינו בכל מצב לקיים את דברי התורה הגלויים והמפורשים **"ועשית כלל אשר יורד"**, וגם לזכור תמיד **"שהמהרהר אחר רבו כמהרהר אחר מלכות שמים"**.

ועל אמונה כזו נקבל שכר גדול ועצום, **"כי רוצה ה' את יראיו את המייחלים לחסדו"**, שעצם זה שאדם מייחל לישועת ה', גם אם לא קיבל את מבוקשתו בכל זאת עצם האמונה והצפייה, זה מה שה' אוהב ושמח בזה מאוד.

ובאמת קטנים אנחנו להחליט מתי התקיים הפסוק **"משיב חכמים אחר ודעתם יסכל"**, כי מה שנראה לנו טעות של גדולי ישראל בחודש זה, בפרט שרבים משונאי הדת קופצים בלהט השנאה ומשמיצים בפה גס ובלעג על גדולי ישראל, ופתאום לאחר שחלף חודש או חודשיים, פתאום כל המלהגים והמקטרגים על דברי גדולי ישראל, פתאום הם עצמם נוהגים בדיוק כהוראת גדולי ישראל, מה שחשבו לפני חודש לטעות איומה ומחרידה. **ולא** חסרות דוגמאות (וגם לא צריך) שרק לאחר תקופה ראו לנכון גם שונאי הדת שהרבה צדקו מעל ומעבר לכל דמיון, והם פועלים בדיוק כהוראתם של גדולי ישראל.

לכן שומר נפשו ירחק מרעה חולה זו, ולא יפתח פיו חלילה על גדולי ישראל, ולא ינסה להצדיק וק"ו לא לחשוב שטעו מחמת גזירה כי עכשיו מתקיים הקללה המיוחדת רח"ל, אלא להאמין בדברי חכמים בפשטות, ועל זה נקבל שכר גדול ועצום מאת ה', וכגודל הניסיון כך גודל השכר.

ואם תאמר שיש סובבים את הרבנים, והם משפיעים על דעת הרבנים, אומר לכם, שהיה גחזי רודף בצע שהיה משמשו של הנביא אלישע, וזה לא פגם חלילה בהנהגתו ובדעתו הצרופה של הנביא. **וגם** אצל הרב הראשון אברהם אבינו הגדול כתוב **"וגם ללוט ההולך את אברם היה צאן ובקר ואהלים"** ומפורש **בהעמק דבר**: שבני אדם באו לשאול מאברהם אבינו עצה או בקשו שיתפלל או יתן דבר חכמה, והאנשים היו זקוקים ללוט כי הוא היה אמצעי בין אברם ובין הבאים לפניו להגיד להם דעת אברם, כמו גבאי ומתווך וכפי שמוכר בזמננו אצל הרבנים – **"אנשי החצר"**, ובשביל זה **העניקו ללוט מתנות וכסף רב, וגם זה נשמע מאוד מוכר ליוצאי ולמבנינים!!! שמחפשים להטיל רפש על גדולי ישראל בטענת "אנשי החצר" הם המחליטים וכו'.**

ולמרות זאת כמובן וברור שלא לא היה באברהם שום פגם בהוראות שלו חלילה, אלא תורתו והנהגתו הייתה נקיה ומושלמת, וממנו יצא עם ישראל המושלם, ואולי בכוונה ה' יצר את לוט שזה לא ישמש תירוץ בדורות הללו לזלזל בגדולי ישראל בגלל טענת טפשית של אנשי החצר הם הקובעים ושהכל כסף וכו' רח"ל שה' יצילנו מדעות הכוזבים, כי מותר לכל יהודי להתפרנס, ואברהם לא גירש את לוט בגלל שנהנה מהבאים להתקרב אצל אברהם, אלא רק בגלל המריבות בין רועי לוט עם רועי אברהם.

ואדרבא, הבחנתי בלשון **העמק דבר** על לוט שהיה איש החצר של אברהם, **"ובשביל זה העניקוהו. "וגם נתחכם יותר בזה האופן"**. והיינו דכתיב לעיל **"ולוט עמו"** שבמשמעו **מקורב יותר** מלשון **אתו, שלוט כאיש החצר מצד אחד נהנה מכספי הבאים עד כדי עשירות, אבל מצד שני כתוב שמכך התקרב מאוד לאברהם והחכים מאוד.**

כי עבודה כזו אינה עבודה פסולה, וגם מתוך טובות ההנאה, אפשר להתקרב ולהתעלות מהצדיק מאוד, ועוד תתעלה דווקא בגלל היותך מתווך בין הבאים לבין הצדיק.

כשיש גזירה ה' מסתיר פנים, עד כדי כך שכתוב בתורה שתאמר **"אל כי אין אלוקי בקרבי מצאני הרעות האלה"**, **והשאלה ממי הקב"ה יסתיר פניו** כביכול, וכי מהרשעים, הלוא גם ככה גם בלי עת גזירה לא מגיע להם הארת פנים?? ואם תאמר שהכוונה שיהיה הסתר פנים לצדיקים, האם בגלל הצרות הצדיקים יטענו אין אלוקי בקרבי?? אין מצב שצדיק בזמן הגזירות יחשוב לרגע שאין אלוקי בקרבי חלילה, אלא צדיק מאמין **"גם כי אלך בגיא צלמוות לא אירא רע כי אתה עמדי, שבתך ומשענתך המה ינחמוני"**, ואם כן על מי הולך הפסוקים הללו?

אלא יתכן שכוונת התורה, שנדע שבעת גזירה, צדיקי הדור שבמשך כל הדורות זוכים לנבואה או לרוח הקודש - גם להם, לגדולי וצדיקי הדור, בזמן גזירה יהיה הסתר פנים, נורא עד כדי כך שמחמת ההסתר פנים מהם, יתכן שההוראות של צדיקי הדור לא יהיו הוראות של רוח הקדש ונבואה, וכך יתכן שיטעו בהוראתם, ואנשים בכלל ישראל שיראו שגדולי ישראל כביכול טועים בהוראתם, יחלשו באמונה ותישבר אצלם האמונה בגדולי ישראל וממילא כל האמונה תתרופף בקרבם, ויגיעו למצב שיאמרו אין אלוקי בקרבי.

כי כשהבורא גוזר גזירה נוראה, יש מצבים שבהם כחלק מהגזירה האיומה, הקב"ה מסיר דעת חכמים אחר, כדוגמת מה שמובא **בגמרא בגיטין דף נו'**, שרבן יוחנן בן זכאי רצה להציל את אנשי ירושלים, אמר לו אספנינוס שבהמשך התמנה לקיסר, שיש מורדים בירושלים המשולים כנחש המגולגל סביב חבית דבש, ולכן אין ברירה ובאבן מוחצים את הנחש למרות שתתנפץ החבית וכל הדבש ישפך ויהרס, ורבי יוחנן יכל לענות תשובה הגיונית שאפשר לשלוף בצבת את הנחש ולהפרידו מהחבית, ולהרוג את הנחש בלי לפגוע ולהרוס את החבית, אבל כפי שאמר רב יוסף או י"א רבי עקיבא שעל זה נאמר **בישעיהו מד' כה' "משיב חכמים אחר ודעתם יסכל"**. **ולכן** הקיסר ניצח בוויכוח, והחריב את בית המקדש והרג גם את בני ירושלים שלא מרדו בו.

וזה גם מרומז במה שכתוב בקללות **שגם מכה שלא כתובה בספר התורה הזה** יתקללו עם ישראל, וכתוב במדרש שהכוונה **למיתת צדיקים**, דהיינו, שיתכן שהקללה העצומה היא שכל הדורות סמכנו על גדולי ומאורי הדור אפילו שהוא אומר **לך על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין כי תמיד הרבנים צודקים**, וחובה עליך לציית ככתוב **"ועשית ככל אשר יורד"**.

אבל זמן הגזירות יתכן שיתקיים הקללה שגדולי ישראל יהיו בהסתר פנים ולא ידעו את הדעה הנכונה להשיב תשובות נכונות להצלת הדור, וכדברי **המהרש"א שם שעון אנשי העיר הוא הגורם שהקב"ה משיב חכמים** גוי שלא יהיה להם דעת להשיב נכון.

וקללה זו אכן נגד מה שכתוב בתורה, שתמיד הרבנים תמיד צודקים, והרבנים לא טועים, והנוטל עצה מהזקנים אינו נכשל, אבל יש מקרה נדיר מאוד ויוצא דופן, **קללה מיוחדת ונדירה** שלא יתקיים כלל זה, אלא הרבנים יטעו, וכך ימות לחלק מהיהודים האמונת חכמים וכביכול יהיה בהם מיתת צדיקים, שימות בקרבם כל האמונת חכמים.

אבל יהודי חייב לזכור, שמהרהר אחר רבו כמהרהר אחר מלכות שמים, שתמיד חייב אדם לשמוע ולהאמין בדברי רבו, (ואנחנו לא ברי השגה לדעת מתי מתקיים ההגדרה שבמקום שיש חילול ה' אין חולקים כבוד לרב, כי גם ללכת עם כיפה ופיאות יש כאלו שיגידו זה חילול ה') ואדרבא **מצוות ועשית ככל אשר יורד, זה בעיקר בזמן שיש ניסיון באמונת חכמים**, וגם כשיש גזירה מיוחדת ונדירה שהרב יטעה, שזה חלק מגזירת שמים בעת הקללה המיוחדת, אדרבא עלינו לקיים למרות הניסיון את סיוע תיאור הגזירות הקשות בפרשת נצבים **"הנסתרת לה"**

וטהר לבנו - וילך

הן קרבו ימיך למות – טענת משה כל הכבוד שראו עיני אני מת!! מה עם הענווה?

הקב"ה אומר "אתם עדי" שעם ישראל יכול להעיד על מה שראו בזמן שהיו מתים, והיה להם בחייהם הבנה מעל הטבע והבנה וידיעה ברורה שהיו יכולים להעיד על זה בבירור, ולא פלא שעם השגות נשגבות כאלו הם מכונים "דור דעה" – או "כולו דעה".

ויתכן שלכן כל אותו דור נפטרו בליל תשעה באב שזה ליל חורבן בית המקדש, כי הם נשגבים מעל הטבע ומתאים שאבלם יתחבר לאבל ולצער חורבן בית המקדש, וגם הם קברו את עצמם – בכך שנכנסו בעצמם לקבר כל ליל ט' באב, ויתכן כי מחמת גדלותם אין אדם ראוי לקוברם, לכן קברו הם את עצמם.

וסיים דברי המדרש שם בשבח שה' למשה רבינו, שכל הבריות כשהן מתים מטפלים בהן קרוביהם ושכניהם אבל אתה אני ופמליא שלי מטפלים בך מנין שנא' (דברים לד) ויקבר אותו בגיא:

וכמו כן משה רבינו, זכה לדעה נשגבה מעל הטבע, כי עלה למרום ושהה בשמים כמלאך 120 יום בלי אוכל ושתייה, וגם למד תורה מהקב"ה בנבואה הגבוהה ביותר, ועל זה טען משה רבינו היתכן שאני יפטר מהעולם מאחר שזכיתי להיות אבי דור הדעה.

ואין זה גאוה חלילה, אלא מציאות ברורה וידועה, וטען משה רבינו היתכן שאדם דעה נשגבה יקבר באדמה!! וזה כביכול בזוי כבוד הקב"ה שכלי ששימש לדעה נשגבה ביותר יפטר מהעולם ויקבר באדמה?

אבל הקב"ה בחר למשה יום נשגב לפטירתו שזה יום לידתו, שזה מסמל שלימות, שהקב"ה ממלא ימיהם של צדיקים בדיוק לרגע לידתם, כי האדם הגדול והעצום בדעה ובקדושה נולד בז' אדר ובתאריך עצום זה גם נפטר אותו ענק שבענקים, איש האלוקים.

קרא את יהושע ואצוונו

ומיד לאחר מכן כתוב (נד) ויהי ככלות משה לכתב את דברי התורה הזאת על ספר עד תמס: אז מסר משה את הספר התורה המושלם ללווים שיניחו אותו בצד הארון.

ובעצם הציווי ליהושע מפסיק בין כתיבת השירה, לבין סיום כתיבת כל ספר התורה עד תומו, ונראה שמסתתר משהוא מחודש בציווי ליהושע שמפסיק בין כתיבה לכתיבה, והציווי ליהושע הוא שהשלים את הספר התורה המושלם, למרות שבעצם מפורש בגמרא ב"ב שכל פרשת האזינו וכל פרשת ברכה כתב משה בספר תורה שמסר ללווים??

אלא נראה שהמסר העיקרי שהציווי ליהושע הוא דגש מיוחד בספר תורה, שכביכול בזה הושלם הס"ת ואילו כל פרשת האזינו וזאת הברכה נכתב לאחר פסוק זה למרות שכתבו קודם.

ואם תאמר שכתב פרשיות האזינו ברכה קודם שזה קרה, ומשה הקדים למסור ללווים את הספר התורה המושלם עוד לפני שאכן הקהיל את העם לפרשת האזינו ולברכות של פרשת וזאת הברכה, יתכן שזה נכון, השאלה בכל זאת מדוע לא העדיף לסיים את הכתיבה ולמסור את הספר המושלם לוויים רגע לפני מותו, או כמה שיותר קרוב למותו, כך שכל הכתוב כביכול כבר התקיים, ונראה שאכן יש דגש להבליט שהציווי ליהושע מסיים את הספר תורה, לשלימות, וצריך להבין מהו חשיבות העניין?

מובא במדרש רבה ט' ד': א"ל משה רבש"ע אחר כל אותו הכבוד ואותה הגבורה שראו עיני אני מת? א"ל הקב"ה משה (תהלים פט) "מי גבר יחיה ולא יראה מות", מהו מי גבר יחיה א"ר תנחומא מי גבר כאברהם שירד לכבשן האש וניצל ואח"כ (בראשית כה) "ויגוע וימת אברהם", מי גבר כיצחק שפשט צוארו על המזבח ואח"כ אמר (שם כז) "הנה נא זקנתי לא ידעתי יום מותי", מי גבר כיעקב שנתפגש עם המלאך ואח"כ (שם מז) "ויקברו ימי ישראל למות", כך מי גבר כמשה שדבר עם בוראו פנים בפנים ואח"כ "הן קרבו ימיך למות":

ופלא שמשה רבינו העניו מכל האדם משתמש בכל הכבוד שזכה בחייו בכדי לטעון שעליו לחיות??

ונראה לתרץ, על פי מחשבה נוראה שעלה בלבי, שדור יוצאי מצרים מכונים בזוהר ח"ב דף סב' ובמדרשים רבה ויקרא ט' א' "דור דעה" או דור "כולו דעה", והסיבה היא כי כתוב בישעיהו פרק מג' (י) אתם עדי נאם ה' ועבדי אשר בחרתי למען תדעו ותאמינו לי ותבינו כי אני הוא לפני לא נוצר אל ואחרי לא יהיה: (יא) אנכי אנכי ה' ואין מבלעדי מושיע: (יב) אנכי הגדתי והושעתי והשמעתי ואין בכם זר ואתם עדי נאם ה' ואני קל: ", וכתב ברש"י " ואתם עדי" - שפתחתי לכם שבעה רקיעי' ולא ראיתם כל תמונה:

ובעצם המקום הוא אין סופי, כי אם יש סוף מה עובי הסוף ומה יש לאחר הסוף, ובעצם עם ישראל ראו שיש רק את הקב"ה ובכל העולם כולו אין עוד מלבדו שזה ראייה מעל הטבע, וגם לא יראני אדם וחי, ובפשטות עם ישראל ראו מראה נשגב זה בעת שפרחה נשמתו במהלך מתן תורה, שאז כשמתו ראו ראייה נשגבה זו וראו שאין עוד מלבדו.

אבל כאשר חזרה נשמתם אזי הם אמורים היו לשכוח מה שראו כשהיו מתים, כי זה ידיעות מעל הטבע ומעל השכל האנושי, וכל מה שהם ראו זה מעל הבנת שכל אנושי, אבל

כתב רש"י שהכוונה שאזרזנו, ומסביר השפתי חכמים שלא הכוונה ציווי כפשוטו שהרי לא כתוב אחריו שום ציווי, ואכן הרמב"ן הבין כך ברש"י וטען שאין צורך לשנות מהפשט אלא אכן הקב"ה ציווה את יהושע כפי שמופיע בהמשך הפרשה בפסוק כג'.

ופלא עצום על כל הנ"ל, שהרי רש"י בעצמו כותב בפסוק כג' שכתוב שם "ויצו את יהושע חזק ואמץ וגו'" זה הציווי שאמר הקב"ה ליהושע בעת שמשה בא וקרא ליהושע לאוהל מועד שאמר הקב"ה ואצוונו, וא"כ לכאורה קשה גם על רש"י מדוע רש"י שינה מהפשט, וכמו כן גם וכי הרמב"ן לא ראה את פירוש רש"י בהמשך??

וכמו כן הבחנתי בנקודה מעניינת לכאורה, שכתוב שמשה קרא ליהושע ללכת עמו לאהל מועד והם מגיעים לשם וכתוב שהקב"ה התגלה שם למשה ואמר לו נבואה על עם ישראל כמפורט בפסוקים, ובסוף הנבואה כתוב (נא) "והיה כי תמצאן אתו רעות רבות וצרות וענתה השירה הזאת לפניו לעד כי לא תשכח מפי זרעו כי ידעתי את יצרו אשר הוא עשה היום בטרם אביאנו אל הארץ אשר נשבעתי: (כב) ויכתוב משה את השירה הזאת ביום ההוא וילמדה את בני ישראל".

ולאחר מכן כתוב (כג) "ויצו את יהושע בן נון ויאמר חזק ואמץ כי אתה תביא את בני ישראל אל הארץ אשר נשבעתי להם ואנכי אהיה עמך".

וטהר לבנו - וילך

לכן נראה לפרש עוד, שמשה רבינו התנהג כתלמיד כשהגיע ליהושע בהכנעה כתלמיד לרבו, ומכך נבהל יהושע איך רבו מתנהג עמו בהיפך שכביכול הוא הרב, ולכן יהושע ביקש ממשה שיכנס לבתו וקרא לו משה רבי שאתה לא בא כי אתה תלמידי אלא אני תלמידך זכיתי בביקור של כבוד רבי בביתי מתוך חביבות הרב לתלמידו.

וכשבאו לאהל מועד הקב"ה אמר ליהושע שאם ממשה ישראל אותך תגיד לו שאסור לך לספר בדיוק כפי שמשה לא גילה לך מה שאמר לו ה', ועל ציווי זה כתב רש"י שאין הכוונה כפשוטו, כי הצווי שמופיע לאחר כ-10 פסוקים זה ציווי אחר.

ויתכן שעצם הדבר שאמר לרבו שסור לו לגלות, על היה צריך יהושע זירוז מיוחד, כי איך תלמיד יעשה כן לרבו, דבר שלמרות שזה אמת בכל זאת זה מצער את רבו, ולמרות שכך נצטווה על ידי הקב"ה, ובפרט שעל ידו נתקנא רבו וביקש רבו למות.

ואכן כשמשה שאל את יהושע מה אמר לו הקב"ה יהושע ענה לרבו כפי שציווהו רבו, ואמר לו שאסור לו לגלות כפי שמשה לא גילה, ובכך גם התקיים רצון ה' שמשה יתקנא ביהושע, ויבקש למות, ומיד אחרי זה הקב"ה חזר לרצות את משה ולעודדו כפי המשך דברי המדרש.

ואכן לאחר שמשה הסכים למות ברצון, אזי הקב"ה ציווה את יהושע חזק ואמץ ואת זה משה ידע או מיד או שיהושע אמר לו, וחשוב היה לתורה להבליט ציווי זה כי בזה כביכול הסתיים התורה, שמשה מסר את עצמו למיתה ברצון, ומעתה גם כאשר יהושע התמנה לממשיך אחר משה ואפילו נהג לרגע כביכול מנהיגות בפני משה, בכל זאת חזר משה והנהיג את עם ישראל בשלימות עד מותו שהוא אמר פרשת האזינו והוא בריך את השבטים.

ונפגם הראשונה נכתב שכתב את השירה ולא סיים את ספר התורה, כי חשוב שהנהגת ונבואת יהושע כבר תהיה כתובה בספר התורה, וכך נחשב יהושע כממשיך ממש של משה, שכביכול כל ימי חי יהושע נחשב כאילו משה רבינו חי כמאמר רש"י שרק לאחר מות יהושע התחילו לחטוא, ומה שאמר משה אחרי מותי תשחיתו הכוונה אחרי מות יהושע שהיה המשך גמור שלו.

הן קרבו ימך למות

לתקן א"כ המשל אינו דומה כי משה זכר את הן הראשון ואת הבא שבו רצה לתקן את הקודם? אומנם יתכן שלכבד את הקב"ה ב"הן" לא מתקן מה שפגע בעם ישראל ב"הן", אלא היה על משה לתקן ב"הן" בכבוד עם ישראל.

ועי' בפרשת שמות במה שהארכת שהרי גם הקב"ה אמר **"ואם לא יאמינו לאות הראשון וכו'",** שעל כל אות שנעשה חלק מהעם קיבל והאמין, וגם יתכן שברגע שמשה רבינו פקפק שעם ישראל לא יאמינו, זה יצר מציאות בעולם שאכן יתכן שחלק מעם ישראל לא יאמינו, ואולי לכן עדיין יש מקום לתקן את ה"הן" שגרם בעולם למצב של **"ואם לא יאמינו"**.

ובמדרש הבא אות ז' א"ר אבין מהו ה"הן"?? ותיירץ ע"פ משל לגברת מכובדת שעשתה למלך גלימה משובחת, נטלה המלך והניחה, הגיעו ימיה של אותה חשובה למות אמר המלך תיטול אותה גלימה שכיבדה אותי, כך אמר הקב"ה למשה קילסת אותי ב"הן" וב"הן" אני גוזר עליך מיתה.

ואולי המדרש השני נוקט שמשה רבינו כן תיקן באמירת **"הן" לה' אלוהיך השמים ושמי השמים,** את מה שפגם ב"הן" לא יאמינו לי, כי זה שבח לעם ישראל, שה' הגדול

ויתכן לבאר העניין על פי המדרש, שכתוב במדרש רבה ט' ט' שמשה רבינו אמר להקב"ה אם הבעיה שאני יחיה זה כי יהושע חייב להיות המנהיג, אני מסכים להיות התלמיד שלו, הסכים הקב"ה למשה עשה לו כדרך שהוא עושה לך – דהיינו התנהג אליו כתלמיד לרבו, ולך אליו ותגיד לו שאני רוצה לשוחח עמו באוהל מועד, (ולמרות שלא כתוב במדרש נקודה זו שמשה אמר לו שהקב"ה אמר לו להגיד ליהושע לבוא עמו לאוהל מועד, אבל זה כתוב לכאורה בפסוק ויאמר ה' אל משה הן קרבו ימך למות קרא את יהושע והתיצבו באהל מועד ואצונו).

מיד השכים משה והלך לביתו של יהושע, נבהל יהושע ואמר משה **רבי** בוא אצלי, יצאו להלך, הלך משה לשמאלו של יהושע, נכנסו לאהל מועד ירד עמוד הענן והפסיק ביניהם, משנסתלק עמוד הענן הלך משה אצל יהושע ואמר מה אמר לך הדיבור א"ל יהושע כשהיה הדיבור נגלה עליך יודע הייתי מה מדבר עמך אותה שעה צעק משה ואמר מאה מיתות ולא קנאה אחת.

וקצת נפלאתי וכי מי התיר ליהושע לעכב עצמו ואת משה שיכנסו לביתו ומשם יצאו כדברי המדרש? הרי זה כהפסק במילוי ציווי ה'??

ואם תאמר, שהקב"ה אמר למשה שיתנהג אל יהושע כפי שיהושע נהג במשה כל חייו, ויהושע היה נכנס לביתו של משה ומשם ליווה אותו, אבל משמע כאן במדרש שיהושע הוא יזם את הזמנת משה לביתו.

אלא יתכן, שתלמיד כשרואה את רבו שמגיע לביתו, זה טבעי שייבהל ובאופן טבעי יתחנן לרבו שיכנס לביתו פנימה, ואכן יהושע התנהג כתלמיד וכחסידי אמיתי לרבו המובהק, ויתכן שרק בבית סיפר משה ליהושע שהקב"ה שלחו ללכת יחדיו לאוהל מועד, ורק כך התנהג משה בטבעיות כפי שיהושע התנהג בטבעיות בכבוד לרבו כשבא ללוות את רבו מבית הרב.

ואכן אם עיקר העניין היה לגרום למשה לקנאות ביהושע שאסור לו לגלות, אם כן מדוע כתוב צווי ה' למשה וגם מפורש מה שה' ציווה את יהושע חזק ואמץ?? וכי רק לרגע קל יהושע הסתיר ממשה את ציווי ה'?? ואחרי זה גילה למשה או ה' גילה למשה??

במדרש רבה אות ו' שואל למה נגזר על משה מיתה בלשון **"הן"??** ותיירצו רבנן ע"פ משל לאחד שכיבד את המלך והביא לו מתנה חרב חדה, אמר המלך התיזו את ראשו בה, א"ל אותו האיש אדוני המלך במה שכיבדתך בה אתה מתין את ראשי??

כך אמר משה רבש"ע ב"הן" שיבחי אותך ככתוב **(דברים י') "הן לה' אלוהיך השמים ושמי השמים"** וב"הן" אתה גוזר עלי מיתה?? א"ל הקב"ה שכן רע זוכר רק את הנכנסות ולא את היוצאות, וכי אין אתה זוכר שבשעה ששלחתך לגאול אותן ממצרים אמרת לשון הרע על עם ישראל **(שמות ד') "הן" לא יאמינו לי,** לכן אתה מת בלשון **"הן" קרבו ימך.**

ולכאורה משה כבר נענש כשדיבר את הלשון הרע על עם ישראל שנבהל מהנחש, וגם שידו נהפכה למצורעת, ומדוע עליו עוד להיענש שיזכירו לו במיתתו את אמירתו **"הן" לא יאמינו לי,** ובפרט שיתכן ששיבח את עם הקב"ה ב"הן" בכדי לתקן את ה"הן" הקודם שאמר לרעה? אומנם בלשון המדרש לא משמע שבא לתקן כי המשילו זאת לשכינה רעה שראה רק את הנכנסות ולא את היוצאות, ואם משה בא

וטהר לבנו - וילך

שאכן לא מתאים שמשה רבינו יפטר מן העולם בלשון ה', כי את הרעה תיקן או שכבר נענש עליו, ואילו במה ששיבח את הקב"ה ב"הן" לא ראוי שיוזכר לו בפטירתו, כי משה טען שזה מעליבו שבמה שכיבד בזה יעונש כדברי המדרש הראשון, ולכן הביאו דעה שלישית שמשה מת רק בגלל חטא אדם הראשון.

ולפי זה הדברים הללו מובן גם שאכן על משה נגזר לא להיכנס לארץ ישראל, אבל מדוע נגזר עליו למות, וכפי שטען שלא עבר על עבירה של כרת וכו', לכן הקב"ה מודיעו שהוא נפטר כי זה גזירה על כל אדם להיפטר בגלל חטא אדם הראשון.

רק צ"ע קצת, שהרי משה ראה דור דור ודורשיו, וא"כ ראה את אליהו שעלה בסערה חי לשמים, וכן את רבי יהושע בן לוי שעלה חי לשמים, וא"כ יכול היה לטעון שגם הוא רוצה לעלות חי לשמים??

אבל יתכן שלמשה לא היה תאוה כזו, אלא רק לחיות בארץ התאוות והניסיונות ולקיים תורה ומצוות, או להיכנס אפילו כציפור לארץ ישראל כדברי המדרש בפרשת ברכה, בכדי לנשום את קדושת ארץ ישראל, ושיהודי יתחזק ויגיד בארץ ישראל בראותו את הציפור מה רבו מעשיך ה'.

הן קרבו ימיד למות – למה לשון רבים ולא יומד?

במהירות ממקום למקום כפי שיעקב הגיע תוך יום מארץ ישראל לחרן.

כך גם כאן, הקב"ה ביום פטירת משה קיפל ימים רבים למשה שיספיק לכתוב את כל 13 ספרי תורה, ועדיין בעולם לא עבר יום אחד, ועל כן אמר הקב"ה למשה **"הן קרבו ימיד למות"**, שהארכתי לך ימים רבים ביום מותך שתספיק את רצונך הטהור לכתוב 13 ספרי תורה, אבל בכל זאת ביום זה תמות כי על השמש לשקוע כדרכה.

ואולי באופן זה יש לדון איך משה כתב ס"ת בשבת לדעות שמשה נפטר בשבת, אבל אם ה' קיפל ימים רבים באותו היום וממילא אולי אין לימים אלו דין של שבת ויל"ע.

וזה דומה למה שכתבתי בפרשת האזינו שימות המשיח הם 1000 שנה כיום של הקב"ה וכדברי **רש"י בזכריה יד'**, והקב"ה יכול להכניס יום זה שיתקיים אפילו יום לפני סיום האלף השישי, כביכול 1000 שנה מעל המקום והזמן, וכדאי לראות את הדברים בהרחבה כי עמוקים הם וראיות גדולות הבאתי לדברים הללו.

ויש לציין שחידוש זה שאותו היום נתארך כשיעור ב' ימים הובא כבר בסי' **עטרת זקנים** דף כ"א **לבעל אריה דבי עילאה** הובא בסי' **ארי שבחבורה** פ' בראשית בשם ס' א"י ועפ"ז כתב שם ליישב **המחלוקת בין הזוהר והסדר עולם** דבאמת ז' אדר היה ערב שבת ובאותו היום כתב הס"ת ומת אח"כ בהשעות של שבת ואע"פ שכבר היה אז יום אחר לחשבון הימים מ"מ לחשבון שנותיו של משה רבינו עדיין היה יום אחד וכשמת היה ז' אדר עיי"ש שהביא ראיות לזה אך חולק שם בעיקר הדין וסובר דאע"פ שלא שקעה החמה אסור בעשיית מלאכה כיון שהוא שבת וראה **בקובץ אור ישראל גליון כ"ט** כמה תשובות בענין זה ויש להעיר על דברי **המנחת אלעזר שיסד חידושו על דברי הרמ"ע מפאנו בס' עשרה מאמרות** הנ"ל ועל דברי הפי' **יד יהודה** שם ובזה רצה ליישב תמיהת **החתם סופר בשו"ת ח"ו סי' כ"ט** עיטש על דברי הרמ"ע וכל המעיין שם בסי' עשרה מאמרות ובפי' יד יהודה יראה שלא נזכר שם כלל ענין זה ולא הזכיר שם הרמ"ע דברי המדרש מיד השכים משה וכו' ואין השכמה אלא למחרת בבוקר אלא כדי להוכיח שאחר שכתב הנו"ת ביום ו"י ונסתלק אז נפשו ממנו עדיין היה חי בשבת בגוף אחר כנ"ל.

והעצום בחר בעם ישראל לאהבה אותכם מכל האומות, ככתוב בהמשך **"רק באבותיך חשק ה' לאהבה אותם ויבחר בזרעם אחריהם בכם מכל העמים כיום הזה"**, ומשה רבינו מדגיש בחר באבותיכם וגם בכם, וזה שבו עצום לעם ישראל שהם נבחרו ה' לא רק בזכות האבות אלא **"בכם מכל העמים כיום הזה"**.

ולכן במדרש השני משבחים את משה רבינו שהוא מת לא בחרב אלא בכבוד שנתנו לו את הגלימה היפה שנתן למלך שיתכבד בה בפטירתו.

אומנם המדרש השלישי באות ח' בא בדרך אחרת לגמרי, א"ר לוי למה הדבר דומה לאשה עוברה שנחבשה בבית האסורים וילדה שם בן, גדל אותו הילד, עבר המלך לפני בית האסורים התחיל אותו הילד לצווח אדוני המלך למה אני חבוש בבית האסורים? א"ל המלך בחטאה של אמך אתה נתון כאן,

כך אמר משה רבש"ע ל"ו כריתות הן שאם יעבור אדם על אחד מהן חייב מיתה שמא עברתי על אחת מהן למה אתה גוזר עלי מיתה?? א"ל בחטאו של אדם הראשון אתה מת שהביא מיתה לעולם, ככתוב אצל אדם הראשון לאחר חטאו **(בראשית ג) "הן" האדם היה כאחד ממנו**.

במדרש רבה באות ט' שאלו מהו **"הן"??** א"ר סימא היום קובל לפני הקדוש ב"ה אמר רבש"ע איני זו ואיני שוקע אם משה קיים, וזה פלא עצום מדוע שהיום לא רצה לשקוע כשמשה חי?? ואומנם המשך דברי המדרש משמע שזה ההסבר למאמר הראשון רק יותר בהרחבה.

רבנן אמרו **כיון שידע משה שהיה לו למות באותו היום** מה עשה א"ר ינאי **כתב 13 ספרי תורה** 12 ל"ב שבטים ואחת הניח בארון שאם יבקש לזייף דבר שיהיו מוצאים אותה שבארון, אמר משה מתוך שאני עסוק בתורה שכולה חיים היום שוקע והגזירה מתבטלת, **מה** עשה הקב"ה רמז לשמש שיעמוד כנגדו ויטען שאינו שוקע אם משה קיים בעולם, ולכן אמר הקב"ה למשה **"הן" קרבו ימיד שהיום טוען נגדך שעליך למות**.

וחשבתי לבאר בעניין, שבעצם איך יצא בסוף שמשה רבינו הספיק לכתוב 13 ספרי תורה ביום אחד?? הרי משה תכנן שהכתיבה תיקח זמן רב והעיקר שבנתיים יעבור היום כשהוא עסוק בכתיבת הספרים וכך תתבטל הגזירה? וכמו כן, אם מדובר ביום פטירת משה, מדוע כתוב **"ימיד" לשון רבים**, ולא **"יומד למות"??**

ונראה שמשה רבינו לא היה יכול ללמד תורה כי נסתלקו ממנו מעיינות החוכמה כדברי רש"י בתחילת הפרשה, ובעצם בכך ה' מנע ממשה ללמד תורה את עם ישראל ובכך משה לא יהיה עסוק בתורה ויוכל הקב"ה להמיתו, אבל משה החליט אם לא ללמד לפחות לכתוב ספר תורה לכל שבת ושבת ועוד אחד למשמרת, כך יהיה עסוק ימים רבים כתיבת הספרים, ובכוח כתיבת התורה יחיה ולא ימות.

אבל הקב"ה ברחמיו לא מנע טוב ממה, כי רצון יראיו יעשה, ואכן נתן למשה רבינו את רצונו לכתוב 13 ספרי תורה לכל השבטים ולמשמרת.

אבל הקב"ה אמר למשה שכמו שיש קפיצת הדרך כך יש קפיצת הימים, דהיינו שקפיצת הדרך יש אופן שהארץ כביכול מתכווצת כפי שהקב"ה קיפל ליעקב אבינו כששכב לישון את כל ארץ ישראל תחתיו כדברי רש"י תחילת ויצא, וכמו כן יש שהארץ כמנהגה ורק האדם כביכול עף

ועתה כתבו לכם את השירה הזאת לעד בבני ישראל – הנבואה הקשה מכולם מול העוצמתית מכולם – וחידושי תורה של כל הדורות נכנסים לארון הברית

ידישר בוח עצום לתלמידי ביתה ד' 3 ת"ת תורת אמת ב"ב התשפ"ז שהחידוש מכוחם ובזכותם

ידבק קללה חלילה, ולכן אם פסוקי האיומים על הסתר פנים שזה הנבואה הקשה מכולם לא תשכח, זה מוכיח שכל התורה לא נשכחה אפילו פסוקי האיומים שמדחיקים מאיתנו כביכול.

אבל בפשטות, היות ופסוק זה מבשר טוב שלמרות הכפירה האיומה שאין אלוקים בקרבי מחמת ההסתר פנים, בכל זאת נצח ישראל לא ישקר ויהיו לומדי תורה בעם ישראל למרות הקושי העצום, שלכן פסוקים אלו נחשבים **"שירה"**, אם כן כלול בזה כל התורה כולה, כי זה הרעיון של הפסוק, שיהיו צדיקים לומדי תורה תמיד גם בהסתר פנים נורא.

כי אם רק יזכרו את ההזהרות והקללות הקשים ביותר, ולא ילמדו תורה ולא יהיו צדיקים, רק יבינו שנענשו כי הם יודעים וזוכרים את ההזהרות, א"כ זה לא בשורה טובה ולא **שירה** אלא **קינה**, ככתוב **בקינות צדיק הוא ה' כי פיו מריתי**.

ואכן התורה כולה לא רק שאינה נשכחת במשך כל הדורות, אלא היא פורחת וגודלת וצומחת, מתוך חידושי התורה וספירים הקודש שהתחברו במשך כל הדורות, וגם בימי דור המשיח שקשה לחיות באמונה ובצדקות כמו לטפס על קיר ישר, בכל זאת היום מתחברים ספרי קודש יותר מכל דור שבכל דורות עם ישראל.

וכל החידושי תורה הטובים מתווספים לארון ברית ה', כפי שמרומז בפסוק **(כד) ויהי ככלות משה לכתב את דברי התורה הזאת על ספר עד תמם: ופסוק זה מדובר על הספר תורה, (כה) ויצו משה את הלויים נשאי ארון ברית ה' לאמר: (כו) "לוקוח, את ספר התורה הזה ושתתם אותו מצד ארון ברית ה' אלוהיכם והיה שם בך לעד"**:

וכתב רש"י "לוקוח - כמו זכור שמור הלך: דהיינו לא פעולה חד פעמית, אלא פעולה שחוזרת כל הזמן על עצמה, דהיינו שהלויים שהם חוד החנית של עמלי התורה בקדושה בעם ישראל, הם יכניסו את החידושי תורה הקדושים לתוך הארון ברית ה' כל ימי קיום העולם, וכאמור שהחידושים הטובים והקדושים שמתחברים אפילו בזמננו נכנסים לתוך ארון ברית ה'.

ואולי לכן כתוב **ברש"י נט' ג' שם ישראל טענו למשה מדוע אתה משליט את שבת לוי על התורה? ולא מובן הרי שבת לוי הניחו את הספר בתוך ארון הברית, ולא לקחו אותו לשימוש שלהם? וגם איך יטענו בני לוי שבני השבטים לא קבלו את התורה, הרי כל עם ישראל היה במתן תורה??**

אלא התשובה היא, שטענת השבטים הייתה על הדורות הבאים שבדורות הבאים, בני לוי יטענו לבננו שרק הם שייכים לתורה, לכן שמח משה ואמר היום נהייתם לעם.

והכוונה שלא רק שבת לוי שהם הכי קדושים ועמלים בתורה יזכו להוסיף חידושי תורה שיתחברו לארון ברית ה', אלא גם חידושי שאר השבטים, שאינם קדושים כמו שבת לוי ולא עסוקים רק בתורה כשבת לוי, בכל זאת גם חידושי התורה שלהם יצטרפו לארון ברית ה'.

ומשה רבינו שמח, ואכן בסוף משה כתב 13 ספרי תורה לכל שבט ושבט, ואולי בזה חיברם לכל הדורות שיתחברו חידושיהם לארון ברית ה'.

וזה דומה לדברי הנפש החיים רבי חיים מוולאזין זצ"ל שכל חידוש תורה שמתחדש כאילו היהודי שחידשה בה ביום שחידש וקוטף אותו מהר סיני, ולכן כל יום כאילו היום קיבלו את התורה.

פסוק יט' "ועתה כתבו לכם את השירה הזאת" כתב רש"י שהכוונה "האזינו השמים עד וכפר אדמתו עמו", ואכן בפסוק כב' על הפסוק "ויכתב משה את השירה הזאת ביום ההוא וילמדה את בני ישראל" כתב רבנו בחיי שהכוונה גם לשירת האזינו וכנ"ל.

אבל בפסוק הקודם (כא) כתוב "והיה כי תמצאן אתו רעות רבות וצרות, ועתה השירה הזאת לפנינו לעד, כי לא תשכח מפי זרעו, כי ידעתי את יצרו אשר הוא עשה היום בטרם אביאנו אל הארץ אשר נשבעתי".

שם פירש רש"י (כא) ועתה השירה הזאת לפנינו לעד - שהתירתי בו בתוכה על כל המוצאות אותו: ואמת שאפשר שמה שכתב רש"י בתוכה הכוונה לשירת האזינו שכתובים בו התראות קשות.

אבל עדיין יתכן מזה שכאן רש"י לא פירט **"האזינו"**, לכן יתכן שלא מדובר על שירת האזינו אלא גם על הפסוקים שיהיה הסתר פנים בגלל העבירות כמובא בפסוקים טז' יז', או גם על הפסוקים שבפרשתנו וגם על פרשת האזינו בכלל.

ואכן לשמחתי העצומה מצאתי בס"ד שכתוב **בישעיהו ה' (טז) "צור תעודה חתום תורה בלמדי": (יז) וחכיתי לה' המסתיר פניו מבית יעקב וקויתי לו":** וכתב רש"י וחכיתי לה' המסתיר פניו וגו' - **אין לך נבואה קשה כאותה שעה שאמר משה (דברים לא) ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא, ואף בו ביום הבטיחם ועתה השירה הזאת לפנינו לעד כי לא תשכח מפי זרעו (דברים ל"א):**

ומשמע מרש"י בישעיהו שבוודאי "השירה" הכתובה בפסוק כא', היא על "ואנכי אסתיר פני" שהיא הנבואה הקשה מכולם, אבל כנגד הנבואה הקשה ביותר כתוב באותו פסוק "בו ביום" בשורה נפלאה "כי לא תשכח" וכפי שנראה בהמשך.

ופלא כביכול הקפיצות משירת האזינו שכתובה בפרשה הבאה **ורש"י פירש שהשירה בפסוקים יט' וגם כב' הכוונה לשירת האזינו, וצ"ע מדוע הפסוק באמצע שהוא פסוק כא' לא מדבר על שירת האזינו אלא בעיקר או רק על ההזהרות הקשות ביותר שבפרשתנו?**

וגם צ"ע וכי מדוע שירת האזינו נחשבת שירה? והתשובה הרחבת בפרשת **"האזינו"** ע"פ הרמב"ן שהיא **שירת הגאולה** המובטחת גם כשאין זכויות לעם ישראל.

אומנם מדוע גם ההזהרות שבפרשתנו על **ההסתר פנים התורה בפסוק כא' ע"פ רש"י מגדירה אותם "שירה"**, וכי איומים על הסתר פנים נורא שיגידו **"על כי אין אלוך בקרבי מצאוני הרעות האלה"** נחשב לשירה??

ונראה לתרץ על פי דברי רש"י **בהמשך הפסוק "כי לא תשכח מפי זרעו"** - הרי זו הבטחה לישראל שאין תורה משתכחת מזרעם לגמרי: **וברש"י בישעיהו משמע שזה כביכול בשורה טובה כנגד הנבואה הקשה.**

וההבטחה הטובה היא, שאפילו במצב של הסתר פנים מחריד שגורם לכפירה אצל חלק מהאנשים איפה ה' היה בשואה? בכל זאת יהיו צדיקים שילמדו תורה בכל מצב ולא ישברו מהניסיונות.

אבל צ"ע, שמהיכן למדו שכל התורה לא תישכח מעם ישראל אולי רק השירה של האיומים על הסתר פנים רק הפסוקים הבוודיים הללו רק הם לא ישכחו מעם ישראל?

והתשובה היא מפרשת **"כי תבוא"**, שאת הקללות נותנים לבעל קורא שיעלה ויקרא כי פוחדים לעלות לקללות, וכביכול מעדיפים לאומרם בשקט ולעבור אותם מהר שלא

והקב"ה יעזור שנזכה לחדש חידושי תורה נכונים ובקדושה וטהרה מתוך התמדה ועמל התורה בשמחה ובטוב לבב אמנ.